

CRITERIA VOOR HET IN AANMERKING NEMEN VAN UITGAVEN BIJ DE INDIENING 2011

(VERORDENING (EG) NR. 1234/2007 VAN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE EN
VERORDENING (EG) NR. 1580/2007 VAN DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN)

Juli 2010

Inhoudsopgave:

A	Criteria subsidiabele uitgaven	3
	1. Personeelskosten	3
	2. Duurzame productiemiddelen	6
	3. Overige kosten	17
	4. Algemene kosten	19
	5. Overige opmerkingen	19
B	Criteria per maatregel/type actie/activiteit/subactiviteit:	20
	Maatregel 1	20
	Maatregel 2	24
	Maatregel 3	33
	Maatregel 4	42
	Maatregel 5	46
	Maatregel 6	51
	Maatregel 7	55
	Maatregel 8	72
C	Negatieve lijst volgens Verordening (EG) nr. 1580/2007	78
D	Niet limitatieve lijst van niet in aanmerking te nemen uitgaven en investeringen	83
E	GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimtes	84
F	Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw- en/of verbouw	86
G	Afvalbeheer op het teeltbedrijf	90
	Bijlage G-A Positieve-negatieve lijst	95
	Bijlage G-B Wettelijk kader	97
H	Nationale Milieurichtsnoeren	99

A CRITERIA SUBSIDIABELE UITGAVEN

De hieronder opgenomen kostensoorten (exclusief BTW) komen (mits niet in strijd met de van toepassing zijnde verordeningen) voor een financiële bijdrage in het kader van de GMO-regeling in aanmerking:

1. Personeelskosten

- 1.1. De onder deze categorie opgenomen personeelskosten omvatten tevens kosten voor gedetacheerd personeel en uitzendkrachten.
- 1.2. Personeelskosten kunnen, op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 slechts in het operationeel programma worden opgenomen, indien deze verband houden met maatregelen om een hoog niveau inzake kwaliteit of milieubescherming te bereiken of te behouden, of om de afzet te verbeteren.
- 1.3. Op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 kunnen slechts de kosten van vakbekwaam personeel in het operationeel programma worden opgevoerd. Onder vakbekwaam personeel moet worden verstaan een werk- en denkniveau op minimaal MBO-niveau, verkregen door opleiding of ervaring en specifieke vakkennis om de betreffende functie te kunnen uitoefenen. Voor specifieke eisen omtrent de vakbekwaamheid van kwaliteitscontroleurs wordt verwezen naar deel B, activiteit kwaliteitscontrole, nummers 203-18-61 en 203-18-62. Dit dient door middel van de in de organisatie gangbare en door de directie/het bestuur geaccordeerde functieprofielen te worden gestaafd. Deze functieprofielen dienen te zijn verankerd in de normale administratieve organisatie (AO) en niet specifiek voor de GMO activiteiten te zijn geschreven.

Naast het genoemde functieprofiel dient in de onderbouwing in GMO Connection **per (sub)activiteit** uitgebreid te worden beschreven wat de betreffende functionaris concreet zal doen. In deze beschrijving van circa een halve tot een hele pagina dient vooral ook aandacht besteed te worden aan de bescheiden (rapporten, verslagen, plannings, etc.) die deze functionaris zal opleveren. Indien de ruimte hiervoor in GMO Connection niet toereikend is, kunt u hiervoor een bijlage toevoegen.

- 1.4. Op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 kan slechts de tijd, die de opgevoerde eigen werknemers of aangesloten telers daadwerkelijk besteden aan de in het operationeel programma beschreven werkzaamheden, in aanmerking worden genomen. De tijdsbesteding dient duidelijk te

blijken uit een **volledige** urenregistratie, welke minimaal éénmaal per maand door de betreffende medewerker en de projectleider/direct leidinggevende (altijd door twee verschillende personen) dient te worden geparafeerd. Onder volledige urenadministratie moet worden verstaan dat alle gemaakte uren (dus ook niet-GMO uren) worden geregistreerd. Deze volledige urenregistratie hoeft alleen over die kwartalen te worden bijgehouden, in welke de betreffende medewerker ook daadwerkelijk in de kwartaalrapportage wordt opgevoerd.

Indien personeel binnen een project meerdere activiteiten/werkzaamheden verricht dient dit duidelijk zichtbaar te zijn in de urenregistratie. Ook indien medewerkers worden ingezet ten behoeve van niet GMO-producten of producten van niet-leden dient de splitsing van de activiteiten naar wel- en niet-GMO duidelijk uit de urenregistratie te blijken. Het is mogelijk om deze splitsing te maken aan de hand van een andere deugdelijke onderbouwing (bijvoorbeeld de gebruiksadministratie). Een medewerker kan nooit volledig ten laste van de GMO worden gebracht. Maximaal 90% van de werkelijk gemaakte uren kunnen ten laste van de GMO worden gebracht. Voor managers/leidinggevenden geldt dat niet meer dan 80% van de werkelijk gemaakte uren ten laste van de GMO kunnen worden gebracht. Uit de urenregistratie van de telersvereniging dient duidelijk te blijken dat management- en beheersmatige activiteiten (denk hierbij vooral ook aan het opstellen van rapportages, evaluaties en verslagen ten behoeve van de GMO) niet ten laste van de GMO worden gebracht. Leden van de (hoofd)directie en/of Raad van Bestuur zijn niet subsidiabel. In beperkte uitzonderingsgevallen kan van dit laatste na nadrukkelijke toestemming door het PT worden afgeweken. Dit is slechts mogelijk indien er concrete en aantoonbare activiteiten binnen het betreffende project worden verricht. Naast de genoemde percentages geldt voor ieder personeelslid een absoluut maximum van 1.600 declarabele uren. Er dient daarbij eerst naar het 80/90%-criterium gekeken te worden en vervolgens dient het maximum van 1.600 uren te worden bepaald. Ter illustratie: een keurmeester heeft 2.400 uren geschreven. Allereerst wordt het 90% criterium toegepast. Dit komt uit op 2.160 uren. Dit aantal ligt boven de 1.600 uren. Het aantal te declareren uren wordt daarom afgetopt op 1.600 uren.

In het geval van ICT-projecten kunnen slechts activiteiten van eigen medewerkers worden opgevoerd die betrekking hebben op nieuwbouw of uitbreiding van applicaties, als bedoeld in punt 2.15 en betrekking hebben op het handhaven of verbeteren van milieu, kwaliteit of het verbeteren van de afzet. Het doen exploiteren (helpdesk, aanpassen aan gebruikerswensen, updates, onderhoud, storingsdiensten, etc.) is niet subsidiabel. Naast de onderbouwing van de activiteiten dient in dit geval ook een basisontwerp te worden toegevoegd.

Het is mogelijk dat uren (alleen van medewerkers van de telersvereniging) besteed aan het volgen van cursussen worden opgenomen. Duidelijk dient in dit geval de link van de cursus met het operationeel programma te worden beschreven. Cursussen om het algemene kennisniveau te handhaven of te verbeteren (persoonlijke effectiviteit, management, Windows, Word, Excel, talencursussen etc.) zijn niet subsidiabel. Ook cursussen om gekwalificeerd te worden voor de in het functieprofiel omschreven werkzaamheden zijn niet subsidiabel. Bijscholingscursussen om op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen daarentegen zijn wel subsidiabel. De vereisten voor wat betreft het begrip gekwalificeerd en het voeren van een urenregistratie etc. blijven ook bij cursussen onverminderd van toepassing. In voorkomend geval mogen ook daadwerkelijk aan de werknemer uitgekeerde kilometervergoedingen in het operationeel plan (onder de overige kosten) worden opgenomen, dit met een maximum van € 0,37 per km (zie ook punt 3.4).

Bovenstaande is niet van toepassing voor opleidingen die op grond van artikel 103 quarter, lid 2, onder d) van Verordening (EG) nr. 1234/2007 ten behoeve van telers worden opgevoerd onder opleidingsmaatregelen in het kader van crisispreventie. Zie hiervoor onderdeel B, onder maatregel 6.

- 1.5. In de aanvraag voor 2011 kan in eerste instantie worden gewerkt met uurtarieven op basis van het salaris van het voorafgaande jaar. Bij de jaardeclaratie dient te worden gewerkt met werkelijk uitbetaalde salarissen.

Bij de bepaling van deze tarieven dient te worden uitgegaan van het betaalde contractueel of bij CAO overeengekomen brutoloon van het voorafgaande jaar, in voorkomend geval inclusief een contractueel en/of bij CAO overeengekomen (niet winstafhankelijke) dertiende maand en eventuele onregelmatigheids- en ploegentoeslagen. Daarnaast mogen de volgende elementen in de uurtarieven worden opgenomen (limitatieve lijst):

- werkgeversdeel sociale verzekeringswetten;
- voor rekening van de werkgever komende kosten voor de ziektekostenverzekering;
- werkgeversdeel pensioen en/of vervroegde uittrekking (inclusief dotaties aan pensioenvoorzieningen, voor zover onderbouwd kan worden dat er rechtens afdwingbare uitkerings- c.q. betalingsverplichtingen tegenover staan).

Om te komen tot een uurtarief moet bovenstaand brutoloon worden gedeeld door een aantal van 1.600 werkbare uren bij een volledige dienstbetrekking. Voor werknemers die in deeltijd werken, dient dit aantal naar rato te worden bijgesteld. Indien er overwerkvergoedingen zijn inbegrepen in de werkelijk betaalde salarissen, dan dient

het aantal gemaakte overuren bij het aantal werkbare uren te worden opgeteld. Ter onderbouwing dient u van één personeelslid een voorbeeld van de berekening van het uurtarief overleggen.

- 1.6. Bovenstaande punten (inclusief de verplichting tot het voeren van een **volledige** urenregistratie) zijn ook van toepassing indien leden van de telersvereniging of hun personeelsleden onder de personeelskosten worden opgenomen. Voor aangesloten leden wordt een uurtarief van € 40 gehanteerd. Voor personeel van aangesloten leden geldt een uurtarief van € 25. Eisen omtrent vakbekwaamheid zijn ook voor leden van de telersvereniging en hun personeel van toepassing. Personeelskosten voor de uitvoering van scoutingactiviteiten zijn niet subsidiabel.
- 1.7. De tijd die daadwerkelijk wordt besteed aan het bijwonen van congressen, symposia en seminars, alsmede de deelname aan studiereizen/excursies kan in het operationeel jaarplan worden opgevoerd. De deelname aan deze activiteiten dient dan wel in relatie te staan met in het betreffende project opgenomen andere subsidiabele activiteiten. Ook hier blijven de vereisten voor wat betreft het begrip gekwalificeerd personeel en het voeren van urenregistraties etc. onverminderd van toepassing. Slechts de tijd die daadwerkelijk aan deze activiteiten wordt besteed is subsidiabel. Per reis dient in dit geval een verslag gemaakt te worden, waarin naast duur, data bezochte instellingen, streken, personen, het aantal deelnemers en de identiteitsgegevens van hen; de doelstelling van de reis en een evaluatie essentieel zijn.

Bovenstaande is eveneens van toepassing voor opleidingen die op grond van artikel 103 quarter, lid 2, onder d) van Verordening (EG) nr. 1234/2007 worden opgevoerd onder opleidingsmaatregelen in het kader van crisispreventie en –beheer. Zie hiervoor onderdeel B, maatregel 6.

- 1.8. Personeelskosten en de daarbij behorende belastingen en sociale premies komen alleen voor subsidie in aanmerking mits de telersvereniging of een minimaal 90%-dochter de bedragen uiteindelijk tijdig via haar actiefonds heeft verrekend (zie hiervoor hoofdstuk 2 van de handleiding).

2. Duurzame productiemiddelen

- 2.1. Slechts duurzame goederen welke worden aangeschaft gedurende het jaar van uitvoering van het onderhavige operationeel jaarplan kunnen worden opgevoerd. Al deze investeringen dienen binnen twaalf maanden na aanschaf in gebruik te zijn genomen. De daadwerkelijke aanschaf dient (in voorkomend geval na oplevering) te worden aangetoond aan de hand van factu(u)r(en).

Voor alle onder dit hoofdstuk opgenomen investeringen geldt dat de installatie en montage van de betreffende investeringen in het investeringsbedrag kan zijn opgenomen. Dit geldt ook voor bijkomende kosten, waarvan het fiscaal en bedrijfseconomisch gebruikelijk is dat deze worden geactiveerd (bijvoorbeeld architecten). Uitgaven voor service en onderhoud zijn niet subsidiabel, dit evenmin als wettelijke verplichtingen, zoals leges, afvalverwijderingsbijdrage, etc.

- 2.2. De begrote kosten voor duurzame middelen dienen financieel te worden onderbouwd. Dit dient bij voorkeur door middel van een offerte te geschieden. Indien dit niet mogelijk is of omdat er recentelijk (in een tussentijdse wijziging op grond van artikel 67 van bijlage VIII van verordening (EG) nr. 1580/2007 of in de aanvraag voor het lopende operationeel jaarplan) soortgelijke uitgaven voor duurzame middelen zijn gedaan, kan worden volstaan met een recente factuur of een andere vorm van onderbouwing. Indien er meerdere gelijksoortige investeringen worden gedaan (met uitzondering van grond en bestaand onroerend goed) kan worden volstaan met één onderbouwing.

In het geval van aankoop van onbebouwde grond dient, op grond van punt 6 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 te worden aangetoond dat deze aankoop noodzakelijk is voor een in een operationeel programma opgenomen investering.

- 2.3. In het geval van de aankoop van onbebouwde grond mag het aandeel van de grond, op grond van punt 6 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, in de totale investering (grond, gebouw en machines) niet meer dan 10% van de uitgaven voor de totale GMO-waardige investering bedragen. Er wordt dus gekeken naar de totale investering (dit kan over meerdere jaren, mits binnen de looptijd van het operationeel programma) en niet naar de uitgaven voor de activiteit in enig jaar. Dit maximum van 10 % kan op grond van punt 6 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 in het geval van milieuacties worden overschreden, mits naar behoren gemotiveerd.

De grond moet binnen de looptijd van het operationeel programma worden aangewend voor de realisatie van de betreffende investering. Slechts het aandeel dat daadwerkelijk wordt aangewend voor de GMO-waardige investering is subsidiabel. Elementen in de nieuwbouw die niet subsidiabel worden geacht (zie hiervoor ook 2.4 en deel E en F), dienen ook voor het betreffende aantal vierkante meters uit de grondaanschaf te worden verwijderd. Indien de nieuwbouw wordt voorzien van één of meer docks, is het toegestaan per dock maximaal 200 m² grond bij het aantal vierkante meters te subsidiëren grond op te tellen, mits deze vierkante meters ook

daadwerkelijk in de grondaankoop zijn inbegrepen.

Het gedeelte bestemd voor parkeerplaatsen, erfverharding, groenvoorziening (inclusief groen- en grindstroken rondom gebouwen), ontsluiting naar de openbare weg, fietsenstalling etc. (dit is een niet-limitatieve opsomming) is niet subsidiabel. Eventuele vanuit de overheid voorgeschreven bepalingen hieromtrent, doen aan voorgaande niets af. Een en ander dient door middel van concrete bouwtekeningen en/of plattegronden te worden aangetoond (zie ook 2.4).

Het is op grond van artikel 61, lid 3, derde alinea van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet mogelijk om de aanschafwaarde van grond over meerdere operationele programma's te spreiden.

- 2.4. In het geval van aanschaf of nieuw-/verbouw van gebouwen (zoals bijvoorbeeld koelcomplexen, distributiecentra, sorteerhallen, etc.), kan slechts het gedeelte dat aan het eigen GMO-product kan worden toegeschreven én in eigendom is van de telersvereniging, in de aanvraag worden opgenomen. In deel E is een limitatieve lijst opgenomen van ruimtes die als GMO-waardig kunnen worden beschouwd, alsmede een niet-limitatieve lijst van de niet-GMO-waardige ruimtes. Het eigendom dient door de telersvereniging bij de jaardeclaratie aangetoond te worden. Alleen de oppervlakte van de hiervoor aangegeven ruimtes mogen meegenomen worden in de bepaling van de GMO-waardige oppervlakte.

Voor de bepaling van het te declareren bedrag dient het percentage GMO-waardige ruimtes vastgesteld te worden. Dit gebeurt aan de hand van de oppervlakte van de GMO-waardige ruimtes. Deze oppervlakte dient u middels een bouwtekening aan te tonen c.q. te onderbouwen. Het percentage GMO-waardige ruimtes wordt bepaald ten opzichte van de totale oppervlakte. Onder totale oppervlakte wordt verstaan het in pandig aantal vierkante meters (inclusief eventuele verdiepingen) van het nieuw- of te verbouwen pand dat is weergegeven op de aangeleverde bouwtekening. De oppervlakte van de (eventueel) aan te bouwen docks dient bij deze berekening buiten beschouwing gelaten te worden.

Het te declareren bedrag wordt bepaald door de totale aanneem- c.q. bouwsom minus de niet-subsidiabele elementen te vermenigvuldigen met het percentage GMO-waardige ruimtes. De aanneem- c.q. bouwsom dient u bij indiening middels offertes te onderbouwen. Bij de jaardeclaratie dient u de aanneemsom te onderbouwen middels facturen welke op naam staan van de telersvereniging. Deze kosten dienen ook daadwerkelijk door de telersvereniging te worden gedragen. Het percentage GMO-waardige ruimtes wordt ook toegepast op de externe diensten die op deze investering betrekking hebben.

Elementaire voorzieningen als afwateringssystemen, riolering, aansluiting op waterleiding, elektriciteitsnet en aansluitingen op systemen voor datacommunicatie (zoals bijvoorbeeld telefoon) worden gezien als onmisbare elementen en zijn daarom subsidiabel. Parkeerplaatsen, groenvoorziening, bewegwijzering, etc. worden als niet subsidiabel beschouwd.

Het onderscheid tussen alle elementen c.q. ruimtes dient duidelijk uit de offerte en een bouwtekening of plattegrond te blijken. In delen E en F is een niet-limitatieve lijst van niet-subsidiabele elementen bij nieuw-/verbouw opgenomen.

Het bepaalde onder punt 2.7 is onverminderd ook op gebouwen van toepassing.

Het PT verzoekt u bij indiening van een dergelijke investering gebruik te maken van het format wat is opgenomen in GMO Connection.

- 2.5. Duurzame middelen mogen gedurende de looptijd van het operationeel programma op generlei wijze uit het eigendom van de telersvereniging verdwijnen en dienen voor de in het operationeel programma beschreven activiteiten te worden aangewend. Voor investeringen in het laatste jaar van een operationeel programma geldt een additionele vervreemdings- en aanwendingstermijn van twaalf maanden na oplevering en/of ingebruikname van het duurzame middel. Indien duurzame middelen toch worden vervreemd zal de restwaarde op grond van artikel 61, lid 3, laatste alinea, eventueel verhoogd met een extra korting, worden teruggevorderd.

Op grond van artikel 61, lid 3, tweede alinea van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is het wel mogelijk om een investering te vervangen. In dat geval dient de restwaarde in mindering te worden gebracht op de vervangende investering of aan het actiefonds van de telersvereniging te worden toegevoegd. Er moet hierbij sprake zijn van een daadwerkelijke vervanging binnen dezelfde maatregel en doelstelling.

De restwaarde wordt bij vervreemding en vervanging bepaald, door een percentage van 20% pro rato per gebruiksjaar van de aanschafwaarde af te trekken. Indien er minder dan de op deze manier bepaalde restwaarde ten laste van de GMO is gebracht, wordt er uitgegaan van de ten laste van de GMO gebrachte bedragen.

Een uitzondering wordt gemaakt voor het tenietgaan van investeringen door bijvoorbeeld brand of diefstal. In een dergelijk geval wordt de ontvangen verzekeringsuitkering als restwaarde gehanteerd.

Indien gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om investeringen over meerdere operationele programma's te spreiden, zoals bedoeld in artikel 61, lid 3, eerste alinea van Verordening (EG) nr. 1580/2007, worden alle regels ook van toepassing verklaard op het volgende operationele programma. Dit betekent dan opnieuw een verbod om gedurende dat programma te vervreemden en dat er opnieuw met een afschrijving van 20% pro rata per jaar op de aanvangsboekwaarde van het overgebrachte duurzame middel vanuit het vorige operationele programma wordt gewerkt.

- 2.6. Indien een tweedehands duurzaam goed wordt aangeschaft dient krachtens punt 10 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 een verklaring van de verkopende partij te worden overlegd. In deze verklaring dient te worden verklaard dat in de voorbije zeven jaren voor de aankoop van het goed geen andere subsidie is ontvangen. Dit geldt voor alle vormen van subsidies, zowel communautair als nationaal.

In het geval van aankoop van onroerend goed (inclusief grond) dient, op grond van punt 19 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, door de verkopende partij te worden verklaard dat er in de voorbije tien jaren geen andere subsidie voor het goed is ontvangen. Dit geldt voor alle vormen van subsidies, zowel communautair als nationaal.

Het is niet toegestaan om een tweedehands duurzaam goed bij een aangesloten teler aan te schaffen en dit goed vervolgens bij deze of een andere aangesloten teler te laten staan/te plaatsen. Dit is ook van toepassing op huur- en leaseovereenkomsten met/van telers. Tweedehandsinvesteringen kunnen slechts in aanmerking worden genomen, indien het aanschafbedrag hoger is dan EUR 10.000. Deze alinea is ook van toepassing op nieuwe leden die toetreden tot de telersvereniging.

- 2.7. Indien een duurzaam goed slechts gedeeltelijk wordt gebruikt voor de uitvoering van het operationeel programma, mag alleen het op het operationeel programma betrekking hebbende deel aan de betreffende maatregel worden toegerekend.

Op grond van artikel 61, lid 6 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 dient een investering voor minimaal 50% te worden aangewend voor producten waarvoor de telersvereniging is erkend en die afkomstig zijn van leden van de telersvereniging of van een andere telersvereniging. Indien het gebruik in een vastgestelde piekperiode minder bedraagt dan 50% kan de investering niet worden opgevoerd. Voor de verschillende producten zijn de volgende piekperiodes vastgesteld (in de praktijk kan met weeknummers gewerkt gaan worden):

- Glasgroenten (bijvoorbeeld tomaat, komkommer, paprika, aubergine,

- courgette, aardbeien) en asperges: mei tot en met augustus
- Zachtfruit (bijvoorbeeld bessen, bramen, frambozen, aardbeien vollegrond): juni tot en met september
- Kersen half mei tot en met half juli
- Vollegrondsteelten (bijvoorbeeld ijsbergsla, broccoli, bonen, spruiten, prei, wortelen en jaarrondeelten (bijvoorbeeld champignons en witlof): augustus tot en met november.
- Hardfruit (bijvoorbeeld appels en peren): oktober tot en met januari

Bovenstaande eis van 50% geldt per investering (met uitzondering van heftrucks). Dit houdt in dat een nieuwe investering niet subsidiabel is, indien gedurende de piekperiode de voorgaande investering(en) niet volledig wordt/worden benut. Dit houdt in dat in het geval van bijvoorbeeld twee machines, deze twee een gezamenlijk gebruikspercentage dienen te realiseren van 150 %. Bij 8 machines is dit percentage 750 %. Op centrale locaties van de telersvereniging dient dit gebruik tijdens de piekperiode aan de hand van een administratie op investeringsniveau te worden aangetoond. Voor investeringen op locaties van aangesloten telers kan het PT om nadere verklaringen vragen..

Het PT houdt zich het recht voor om bij beschikking voor bepaalde investeringen en/of producten van bovenstaande piekperiodes af te wijken en een andere periode vast te stellen. Ook kan een telersvereniging verzoeken om een andere piekperiode vast te stellen. Voor investeringen die ten behoeve van meerdere productcategorieën worden aangewend (bijvoorbeeld gebouwen) zal het PT op verzoek van een telersvereniging een piekperiode vaststellen. Indien een investering wordt aangeschaft na de piekperiode, begint de registratie in het daaropvolgende jaar. Dit is ook van toepassing, indien de investering in het laatste jaar van een operationeel programma wordt gedaan.

Gedurende de piekperiode moet per investering een gebruiksadministratie worden bijgehouden om aan te tonen dat het percentage tenminste 50 % bedraagt voor producten waarvoor de telersvereniging is erkend en die afkomstig zijn van haar leden of een andere telersvereniging. Deze administratie dient minimaal de volgende elementen te registreren:

- Jaar
- Project
- Locatie
- Soort investering
- Aanschafdatum
- Leverancier, merk, type, serie- of registratienummer
- Hoeveelheid verwerkt GMO-product (conform de hieronder beschreven

registratiewijze), aangetoond moet kunnen worden dat dit inderdaad GMO-product is

- Hoeveelheid verwerkt niet GMO-product
- Totaal hoeveelheid verwerkt

Bovenstaande gebruiksadministratie moet per dag worden bijgehouden. Bij de jaardeclaratie moeten de gegevens per maand (in voorkomend geval periode van vier weken) worden aangeleverd. De achterliggende administraties en bewijsstukken moeten altijd beschikbaar zijn voor het PT en/of andere controle instanties en op verzoek worden toegezonden.

Voor verschillende soorten van investeringen, zijn er verschillende registratiewijzen. Het PT schrijft de volgende registratiewijzen voor:

- Op productstromen (op locatieniveau), deze cijfers dienen te worden gebruikt bij distributiecentra, gebouwen, etc.
- Palletregistraties, deze cijfers dienen te worden gebruikt bij koelcellen, etc.
- Stuks, collie, kilogramregistraties, deze dienen te worden gebruikt bij sorteerlijnen, verpakkingsmachines, etc.

Het PT houdt zich het recht voor om in voorkomend geval andere registratiewijzen voor te schrijven of van bovenstaande voorschriften af te wijken. Ook kan een telersvereniging een verzoek indienen om de registratie op een andere manier te laten plaatsvinden. U dient altijd in de aanvraag op te nemen hoe u de gebruiksadministratie gaat voeren. Bij de goedkeuring zal het PT u informeren omtrent de wijze van administreren.

Voor investeringen die al reeds voor 2008 in het operationeel programma waren opgevoerd en ook nog in de aanvraag 2011 worden opgenomen, geldt de volgende overgangsbepaling: Het uiteindelijk op te voeren gedeelte van de investering is een gewogen gemiddelde van de werkelijke percentages over de jaren tot en met 2007 en 100% over de jaren 2008 en verder.

Ook product, waarover de telersvereniging of de individuele telers geen bedrijfseconomisch risico meer lopen, wordt gezien als niet-GMO-product. Ter illustratie: indien product inmiddels is verkocht, maar nog wel een toegevoegde waarde krijgt doordat het gesorteerd en verpakt moet worden en het product gaat verloren door fouten bij het sorteren en verpakken, zijn de betreffende sorteer- en verpakinstallaties slechts dan subsidiabel indien de telersvereniging en/of de teler in het geval van verloren gaan van product hierover het financiële risico draagt.

- 2.8. Het duurzame goed kan alleen worden aangeschaft door de telersvereniging of een minimaal 90% dochter. In het geval van een dochter waarin minimaal 90% van de aandelen wordt gehouden, kan de investering (onder voorbehoud van de overige randvoorwaarden) volledig worden opgevoerd. Investerings door rechtspersonen waarin ook telers een belang hebben van meer dan 10% van de aandelen, zijn niet mogelijk. Investerings door een dochter van meerdere erkende telersverenigingen zijn mogelijk. Deze investeringen moeten naar rato van de aandelenverhouding over de betreffende telersverenigingen worden verdeeld.
- 2.9. De telersvereniging dient, naast het eigendomsrecht, gedurende de looptijd van het operationeel programma altijd de zeggenschap over het gebruik van het duurzaam goed te behouden. De investering dient toegankelijk te zijn voor alle leden.
- 2.10. Op grond van artikel 61, lid 3, derde alinea van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is het, binnen de voorwaarden zoals gesteld in punt 2.11 mogelijk om een duurzaam goed te plaatsen op de locatie van een bij de telersvereniging aangesloten lid. In een dergelijk geval dient de telersvereniging er zorg voor te dragen dat het eigendom van het goed bij de telersvereniging blijft gedurende het operationeel programma. Dit dient onder andere te blijken uit het feit dat het duurzaam goed op de balans (met uitzondering van bomen en meerjarig plantgoed) van de telersvereniging of een minimaal 90%-dochter van de telersvereniging is geactiveerd. Indien het betreffende lid de telersvereniging verlaat kunnen zich twee situaties voordoen:
- a) de investering gaat terug naar de telersvereniging om herplaatst te worden bij een ander lid,
 - b) de investering blijft staan bij het lid omdat die niet herplaatst kan worden.
- In de tweede situatie is de investering niet meer in het eigendom van de telersvereniging en is er sprake van vervreemding. De telersvereniging dient dan de restwaarde van de investering te verhalen op de betreffende teler. Voor het bepalen van de restwaarde zie punt 2.5. Deze restwaarde kan worden gebruikt om in mindering te brengen op de kosten van een overeenkomstige investering bij een ander lid binnen dezelfde maatregel en doelstelling binnen het lopende operationeel jaarplan. Mocht het niet haalbaar zijn om deze investering voor 31 december te realiseren dan bestaat in dit geval de mogelijkheid om gebruik te maken van de regeling uit artikel 70 lid 3 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 en kan deze termijn verlengd worden tot 30 april van het jaar dat volgt op het operationeel jaarplan. De vervangingsinvestering moet in het operationele jaarplan worden opgenomen. De regels voor tussentijdse wijzigingen zoals opgenomen in circulaire GMO-003 2010 zijn hierop van toepassing.

De voorwaarden zoals genoemd in de circulaire GMO-013-2009 op pagina 12 punt 5 (nog niet gerealiseerde acties) zijn hier ook van kracht.

Indien er geen vervangende investering wordt gerealiseerd zal het PT de restwaarde eventueel verhoogd met een extra korting terugvorderen.

De telersvereniging kan zich niet beroepen op het begrip natrekking. Het is de verantwoordelijkheid van de telersvereniging om dit bijvoorbeeld door middel van een recht van opstal te regelen. Voor de afwijking hierop in het geval van aanschaf van plantgoed voor blijvende gewassen wordt verwezen naar onderdeel B, nummers 101-2-331 en 102-5-5.

Op grond van punt 22 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is het niet mogelijk om investeringen of soortgelijke type acties in andere bedrijven te plaatsen, dan die van de telersvereniging, een groepering van telersverenigingen, dochterondernemingen daarvan of bij de aangesloten telers. Dit houdt in dat investeringen geplaatst in bedrijven van derden niet subsidiabel zijn, ongeacht het gebruik van deze investeringen. Bedrijven die volledig in eigendom zijn van rechtspersonen die bestaan uit aangesloten telers, de telersvereniging, een groepering van telersverenigingen of dochterondernemingen van de genoemde rechtspersonen worden niet als bedrijven van derden gezien. Voorgaande is ook van toepassing als deze bedrijven worden gehuurd. Vanzelfsprekend gelden hierbij wel de voorschriften omtrent het gebruik van de investeringen, het eigendom (zie 2.9) en de vervreemding.

Naast bovenstaande voorwaarden dienen investeringen op grond van punt 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 altijd geplaatst te worden op het grondgebied van de Europese Unie.

- 2.11. In het geval investeringen op het bedrijf van een aangesloten teler worden geplaatst dient het belang van de telersvereniging en de relatie met de verwezenlijking van de doelstellingen van het operationeel programma te worden aangetoond.

Investerings in de pré-oogstfase worden in het algemeen geacht geen relatie met de verwezenlijking van de algemene doelstellingen te hebben en zijn derhalve niet subsidiabel. Slechts in het geval van een vernieuwend experiment (onder experiment moet een voor de sector vernieuwende pilot worden verstaan, welk een uitstralingseffect zal hebben naar de telers en waarbij de telersvereniging een financieel risico loopt en waarvan de telersvereniging de resultaten onder de eigen telers of de gehele sector bekend maakt) of een zeer duidelijke relatie met milieu, kwaliteit en/of afzet **in het zeer directe belang** van de telersvereniging of de sector

zijn dergelijke investeringen in het operationeel programma mogelijk. In het geval van een experiment, is het bij succes niet mogelijk om de betreffende investering vervolgens automatisch bij meerdere leden uit te voeren. Het directe collectieve belang dient te worden onderbouwd.

- 2.12. De aanschafkosten voor duurzame goederen kunnen in één keer ten laste van het actiefonds worden gebracht of er kan voor worden gekozen om het goed gedurende meerdere jaren ten laste van het actiefonds te brengen. Dit laatste is niet mogelijk voor investeringen onder de EUR 5.000. Indien er over meerdere jaren bedragen ten laste van het actiefonds worden gebracht, dient er vanaf het kwartaal van aanschaf, ieder kwartaal een substantieel bedrag (minimaal EUR 5.000) ten laste van het actiefonds te worden gebracht. Dit bedrag dient dan gelijkmatig over de kwartalen te worden verdeeld. Hieromtrent zal het PT met nader beleid komen.

Indien er gegronde economische redenen zijn en het fiscaal/bedrijfseconomisch gebruikelijk is dat de afschrijfperiode meer dan vijf jaar bedraagt (dit is derhalve nooit het geval bij grond) kan er voor worden gekozen om het restant van de investering ook nog in een volgend operationeel programma op te nemen. Dit geldt ook voor investeringen die reeds in eerdere jaren, onder de werking van Verordening (EG) nr. 1433/2003, in een operationeel programma zijn opgenomen. Een zelfde duurzaam goed kan maximaal in drie opeenvolgende operationele programma's worden opgenomen. In een dergelijk geval wordt de vervreemdingstermijn automatisch verlengd tot het laatste jaar van het operationeel programma waarin er bedragen voor de betreffende investering ten laste van het actiefonds zijn gebracht.

Bij de aanvraag dient te worden aangegeven hoe de uitgaven ten laste van het actiefonds zullen worden gebracht.

Er kan nooit meer ten laste van het actiefonds worden gebracht dan de initiële investering.

- 2.13. Het is op grond van punt 12 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 mogelijk om een duurzaam goed te huren. In een dergelijk geval kunnen krachtens punt 13 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 alleen de werkelijk betaalde 'kale' huurbedragen in aanmerking worden genomen. Er dient dan gemotiveerd te worden aangetoond (bijvoorbeeld door een offerte van de aanschafwaarde) dat dit economisch verantwoord is. Gestelde voorwaarden voor wat betreft andere subsidies zijn ook hier van toepassing, zie hiervoor punt 2.6.
- 2.14. Het is mogelijk om een duurzaam goed te leasen. In een dergelijk geval kunnen op grond van punt 14 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 alleen de

werkelijk betaalde 'kale' huurbedragen in aanmerking worden genomen. Kosten voor rente, onderhoud, servicecontracten, winstmarge e.d. zijn niet subsidiabel. Gestelde voorwaarden voor wat betreft andere subsidies zijn ook hier van toepassing, zie hiervoor punt 2.6.

In totaal kunnen er op grond van artikel 61, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 nooit meer leasetermijnen in aanmerking worden genomen dan de netto marktwaarde van het geleasede goed. Een langlopend leasecontract kan ook over meerdere operationele programma's worden gespreid, mits daarvoor gegronde economische redenen bestaan en in het bijzonder als het bedrijfseconomisch/fiscaal gebruikelijk is dat de afschrijvingsperiode meer dan vijf jaar bedraagt. Ook hier geldt het maximum van drie opeenvolgende operationele programma's.

- 2.15. Voor uitgaven voor duurzame goederen op het gebied van ICT zijn de volgende richtlijnen van toepassing:
- ICT voorzieningen voor eigen personeel worden gezien als werkplek gerelateerde kosten en zijn daarom niet subsidiabel. Een uitzondering hierop vormen portable pc's (laptops, notebooks) en de daarbij noodzakelijke randapparatuur. Deze zijn subsidiabel indien zij daadwerkelijk noodzakelijk zijn voor de te verrichten activiteiten door medewerkers van de telersvereniging die in het veld hun activiteiten verrichten. Voorwaarde daarbij is dat deze activiteiten ook in het operationele plan zijn opgenomen. De aanschaf van deze portable pc's kan gerelateerd aan het aantal subsidiabele GMO-uren van de betreffende medewerker in het operationeel plan worden opgenomen. Bijvoorbeeld als van een buitendienstmedewerker 40% van de uren in de GMO-declaratie worden gebracht, kan ook 40% van de aanschaf van de portable pc in de declaratie worden opgenomen.
 - Servers zijn slechts subsidiabel voor het deel van het geheugen dat daadwerkelijk voor GMO-waardige applicaties wordt gebruikt. Daarom dient te worden aangetoond welke applicaties via de server gebruikt worden en wat het capaciteitsbeslag en het gebruik van de betreffende GMO-applicaties zijn op de server.
 - Als subsidiabele software kunnen slechts die applicaties worden opgenomen, die bijdragen aan handhaving van de kwaliteit of de milieubescherming of de afzet vergroten. Algemene applicaties zoals MS Office applicaties (bijvoorbeeld Word, Excel), boekhoud- en financiële pakketten etc. zijn niet subsidiabel.
 - Slechts totaal nieuwe applicaties kunnen in de GMO-aanvraag worden opgenomen. Een update (bijvoorbeeld aanpassingen als gevolg van gebruikerservaringen) van een reeds bestaande applicatie is niet subsidiabel. Deze nieuwe applicatie dient binnen de telersvereniging een andere manier van

werken als effect te hebben. Uitbreiding is slechts subsidiabel indien het een echt nieuwe module betreft en ook deze module een andere manier van werken als effect heeft.

- Software kan slechts onder de duurzame middelen worden opgenomen, indien deze in eigendom komt. Wordt software slechts onder licentie uitgegeven, dan dienen deze kosten onder overige kosten te worden opgenomen. Indien software wordt ontwikkeld door eigen personeel of externe diensten, dan mogen de kosten hiervan GMO-technisch niet worden geactiveerd, maar dienen ze gedurende het jaar als uitgaven voor personeel c.q. overige kosten te worden verantwoord.

- 2.16 Van alle onder de GMO gebrachte investeringen in het lopende operationeel programma moet een DPM-register worden bijgehouden. Dit register dient actueel te worden gehouden en te allen tijde opvraagbaar te zijn voor het PT of andere controlerende instanties. Het verplichte format detailstaat betalingen/afschrijvingen dat wordt gebruikt bij de kwartaaldeclaraties en de jaardeclaratie en dat eerder door het PT ter beschikking is gesteld kan worden gebruikt als DPM-register.

3 Overige kosten

- 3.1. De begrote kosten voor overige kosten dienen financieel te worden onderbouwd. Dit dient bij voorkeur door middel van een offerte te geschieden. Indien dit niet mogelijk is of omdat er recentelijk (in een tussentijdse wijziging of in de aanvraag voor het lopende operationeel jaarplan) soortgelijke uitgaven voor overige kosten zijn gedaan, kan worden volstaan met een recente factuur of een andere vorm van onderbouwing.
Indien er meerdere gelijksoortige uitgaven worden gedaan kan worden volstaan met één onderbouwing.
- 3.2. Indien kennis of capaciteit bij de telersvereniging onvoldoende aanwezig is, kunnen hiervoor externen worden ingezet. Ook deze dienen van een kwalitatief hoogstaand niveau te zijn. Indien eigen personeelsleden voor deze activiteiten niet subsidiabel worden geacht, is het op grond van punt 16 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 ook niet mogelijk om dergelijke activiteiten onder overige kosten op te voeren.
- 3.3. In het algemeen hoeft de factuur voor een overige kostensoort niet te worden uitgesplitst. Het gefactureerde bedrag kan in deze gevallen in de GMO declaratie van het betreffende jaar worden opgenomen.
In het geval dochters van de telersvereniging worden opgevoerd als externe dienst of in het geval dat kerntaken van de telersvereniging worden uitbesteed is de lijst van

niet subsidiabele acties ook op deze externe diensten van toepassing. In deze gevallen dienen voor de externe diensten de uitgaven wel te worden uitgesplitst en mogen niet subsidiabele uitgaven niet worden opgenomen. Ook zijn deze externe diensten onderworpen aan de voorschriften van de EU-verordeningen en aan die van het PT. Het PT zal na indiening beoordelen voor welke externe diensten dit van toepassing is en dit in de beschikking opnemen..

Met deze externe diensten dient ook een contract te worden gesloten waarin bepalingen zijn opgenomen dat het PT, de Europese Commissie, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Europese en/of Algemene Rekenkamer of diensten die namens deze instanties controleren, toegang tot het bedrijf en de boekhouding van deze externe dienst verkrijgen.

Tevens dienen deze externe diensten accountantsverklaringen, conform de richtlijnen voor de accountantscontrole, bij de declaratie te overleggen.

Afhankelijk van het project zal het PT gedurende de beoordeling of bij de goedkeuring voorschrijven voor welke externe diensten dit van toepassing is.

- 3.4. Het is mogelijk om met eigen auto gereden kilometers te vergoeden aan in het operationeel programma opgenomen medewerkers en telers. Deze kilometers moeten dan zijn gemaakt in het kader van een eveneens in de maatregel opgenomen activiteit. De vergoedingen moeten daadwerkelijk aan de medewerker zijn uitbetaald. Er mag maximaal € 0,37 in de GMO-aanvraag worden opgenomen. In een dergelijk geval dient er wel een deugdelijke kilometeradministratie gevoerd te worden.
- 3.5. In het geval van dienstreizen, excursies etc., is het op grond van punt 7 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 mogelijk om forfaitaire vergoedingen voor reis- en verblijfkosten te verstrekken. Deze vergoedingen dienen daadwerkelijk aan de medewerker te zijn uitbetaald en dienen binnen de maxima uit het Reiskostenbesluit Rijksoverheid te blijven. Momenteel luidt dit besluit als volgt:

Vliegreizen	ticket in de economy/toeristen klasse (ticket en boardingpass moeten kunnen worden overlegd)
Treinreizen	eerste klas ticket (ticket moet kunnen worden overlegd)
Reizen met eigen auto	EUR 0,37 per gereden kilometer (op grond van een deugdelijke kilometeradministratie)
Overnachting	EUR 83,01 (nota noodzakelijk)
Ontbijt	EUR 8,11 (nota noodzakelijk)
Lunch	EUR 12,94 (nota noodzakelijk)
Diner	EUR 19,57 (nota noodzakelijk)
Kosten dag	EUR 4,15
Kosten avond	EUR 12,41 (nota noodzakelijk)

Het bepaalde in dit punt is eveneens van toepassing op aangesloten telers, die activiteiten in het kader van de betreffende maatregel verrichten.

3.6. Acties kunnen krachtens punt 22 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet worden uitgevoerd in andere bedrijven dan die van de telersvereniging, de groepering van telersverenigingen, een dochteronderneming of de leden daarvan. Zie hiervoor ook punt 2.10

3.7 Op grond van punt 23 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 kunnen geen maatregelen worden uitbesteed buiten het grondgebied van de Europese Unie. Dit houdt in dat uitgaven gerealiseerd bij externe partijen buiten de Europese Unie niet subsidiabel zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat de (eigen) personeelskosten van een studiereis buiten de Europese Unie nog in aanmerking kunnen worden genomen, maar de aldaar gedane uitgaven voor bijvoorbeeld logies en transport niet meer voor financiering in aanmerking komen

4. Algemene kosten

4.1. Het is op grond van punt 2, onder a) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 mogelijk om over de totale begroting een forfaitair bedrag aan algemene kosten op te nemen. Dit forfait bedraagt 2% van de totale projectkosten (inclusief maatregel 6) met een maximum van € 180.000. Deze 2% bestaat voor 1% (maximaal € 90.000) uit subsidie en voor 1% (maximaal € 90.000) uit eigen bijdragen.

4.2. In het geval van een groepering van telersverenigingen, mag dit bedrag worden vermenigvuldigd met het aantal telersverenigingen dat lid is van deze groepering met een maximum van € 1.250.000 (subsidie € 625.000, eigen bijdragen € 625.0000).

5. Overige opmerkingen

5.1 In geval een uitgavenpost beperkt subsidiabel is gesteld, dient ook het volledige bedrag van de uitgave te worden verantwoord in de detailstaat betalingen/ afschrijvingen. PT komt nog met een nadere uitwerking van deze bepaling.

B. Criteria per maatregel/type actie/activiteit/subactiviteit:

Maatregel 1: Acties die gericht zijn op de productieplanning
Type acties: 101 Aankoop van vaste activa en 102 Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing
Algemeen voorbehoud: In geval van investeringen, huur en leasing geldt dat voldaan moet worden aan de aan duurzame middelen gestelde eisen zoals vermeld in artikel 61, leden 3 (met name tweede en derde alinea) en 6 en artikel 21 lid 1, punt f), onder i) en de punten 1, 6, 10 t/m 14, 19, 20, 22 en 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Ook is interpretatieve nota 2008-07 van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen en onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.
Activiteit: Aanvoerprognose
101-1-253 en 102-4-257 ICT investeringen voor het ontwikkelen en verbeteren van aanvoerprognose en areaalenquêtes (betreft teeltbedrijven en distributiecentra) Kosten voor het ontwikkelen en verbeteren (niet het exploiteren, dat wil zeggen alle activiteiten na ingebruikname) van aanvoerprognosesystemen zijn subsidiabel. Bij jaarlijkse licenties voor aanvoermodules wordt 50 % van de kosten in aanmerking genomen.
Activiteit: Aanbodplanning
101-2-2 en 102-5-5 Koelhuizen, koelcellen, koelinstallaties, vriescellen voor lange bewaring, inclusief trafo-voorzieningen, (betreft teeltbedrijven en distributiecentra): Investeringen ten behoeve van koeling voor lange bewaring en diepvriezen zijn subsidiabel. Hieronder vallen cellenbouw, koel- en electrotechniek, ULO techniek (celtechniek, scrubber en stikstofmachine), heetgasontdooiing, voorzieningen voor highspeed koeling, meet-en regelapparatuur c.q hard- en software voor celsturing, monitoring en bewaking, DCS, ozongenerator etc. o In geval van meet-en regelapparatuur c.q hard- en software voor celsturing is uitsluitend de eerste aanschaf subsidiabel. o Onder deze begrotingsregel wordt ook energiebesparende apparatuur ten behoeve van koeling in aanmerking genomen. o Ook koelcellen voor koeling van witlofpennen bij de witloftrekker of centrale locatie van de TV (niet de teler van de pennen) en koeling van frigoplanten (aardbei e.a.) op het teeltbedrijf of centrale locatie van de TV (niet bij het opkweekbedrijf) worden in aanmerking genomen.

o Kosten voor huur van koelcellen of koelkosten (per kg, m3 of pallet) zijn subsidiabel, mits bij de calculatie van het GMO subsidiabele tarief de energie- en overige algemene productiekosten buiten beschouwing blijven. Voorwaarde is, dat er bij de jaardeclaratie een inslag/uitslag registratie wordt overlegd.

Zie ook 301-20-71 en 302-21-101

101-2-331 en 102-5-6 Aankoop bomen, inclusief INOVA rassen; meerjarige planten (asperge, houtig kleinfruit):

- o De aanschaf van plantgoed voor blijvende gewassen (meerjarige planten, bomen, struiken) is subsidiabel. In het geval van aanschaf van planten van blijvende gewassen, die beschikbaar gesteld worden aan de leden, is het om bedrijfseconomische en juridische redenen niet mogelijk dat deze in eigendom van de telersvereniging blijven. In plaats daarvan dient de afzet van het gewas gedurende minimaal de looptijd van een operationeel programma te zijn gegarandeerd. Hiertoe dient een contract tussen de telersvereniging en de teler te worden afgesloten, waarin de leveringsplicht is vastgelegd.
- o De telersvereniging dient uiterlijk bij de jaardeclaratie per teler op te geven: ras, locatie(s) aangegeven op een bedrijfskaart, areaal en aantal planten. Het PT stelt een format ter beschikking. Bij de jaardeclaratie dienen de afleverbonnen te kunnen worden overlegd.
- o De benodigde kruisbestuivers (ook indien deze niet productief zijn) als onderdeel van een nieuwe in het operationeel plan op te nemen aanplant, worden in aanmerking genomen.
- o Meerjarige gewassen worden uitsluitend in aanmerking genomen, indien hiervan meerjarig geoogst wordt. Uitsluitend de initiële aanschaf wordt in aanmerking genomen.
- o In rekening gebrachte koelkosten zijn niet subsidiabel.
- o NAK keurkosten zijn niet subsidiabel.
- o De aanschaf van bomen mag gedurende meerdere jaren van de looptijd van het operationeel programma ten laste van het actiefonds gebracht worden (zie ook onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2.12).
- o Aankopen van bomen van Inova rassen dienen eveneens onder deze subactiviteit te worden opgevoerd (Het percentage subsidie voor Inova rassen is eveneens 50 % (voorheen 60 %)).

102-5-317 Kosten voor verwerving van grond zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

Zie ook 302-21-318

Activiteit: Jaarrond produceren

101-3-3 en 102-6-7 Assimilatiebelichting, inclusief trafovoorzieningen:

Eenmalige investeringen in belichting (lampen, armaturen, bekabeling, trafovoorzieningen) van glasgroentegewassen zijn subsidiabel. Het onderhoud en vervangen van lampen of armaturen is niet subsidiabel. Verwijderingsbijdragen moeten in mindering worden gebracht.

Zie ook 301-20-86 en 302-21-107

Activiteit: Concentratie van het aanbod

101-52-256 en 102-53-260 Sorteers- en verpakcentra, distributiecentra, verwerkingscentra, dockboards (inclusief grond, voor dockboards max 200 m2 per dockboard) (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Deze zijn subsidiabel indien voldaan wordt aan de bijlagen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw e/o verbouw.

Zie ook 201-10-19, 202-13-37, 301-20-79 en 302-21-100

Type actie: 103 Andere acties**Algemeen voorbehoud:**

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel in punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten.

Activiteit: Aanvoerprognose

103-7-8 en 103-7-9 Personeelskosten en ICT dienstverlening ten behoeve van het ontwikkelen en verbeteren van aanvoerprognosesystemen:

Personeelskosten en ICT diensten voor het ontwikkelen en verbeteren (niet het exploiteren, dat wil zeggen alle activiteiten na ingebruikname) van aanvoerprognosesystemen zijn subsidiabel.

Bij jaarlijkse licenties voor aanvoermodules wordt 50 % van de kosten in aanmerking genomen.

Activiteit: Aanbodplanning

103-8-10 Licenties voor het exclusieve recht op het gebruik van nieuwe rassen (licentiekosten zaden e.d.):

Voor een periode van maximaal twee operationele programma's aan zaadleveranciers betaalde licentiekosten voor het exclusieve recht op het gebruik van zaden en plantgoed van nieuwe (exclusieve) rassen welke bij aanvang van het project nog niet op de markt geïntroduceerd zijn, zijn subsidiabel. Voorwaarde is dat de telersvereniging voor het (exclusieve) ras een marketingplan ontwikkeld heeft, waarmee het product zich in de markt kan onderscheiden. Voorts dient inzage gegeven te worden in de betaalde prijzen voor het betreffende zaad.

De telersvereniging dient uiterlijk bij de jaardeclaratie per teler op te geven: ras, locatie(s) aangegeven op een bedrijfskaart, areaal en aantal planten. Het PT stelt een format ter beschikking. Bij de jaardeclaratie dienen de afleverbonnen te kunnen worden overlegd.

Zie ook 301-20-286, 302-21-288 en 304-24-320

103-8-11 Personeelskosten (koelchefs) ten behoeve van koeling (lange bewaring) zijn subsidiabel.

103-8-261 en 103-8-262 Personeelskosten en Externe diensten ten behoeve van uitbreiding en verbetering koelfaciliteiten (inclusief opstellen van bewaarprotocollen), alsmede ICT-werkzaamheden ten behoeve van de koelfaciliteiten zijn subsidiabel.

103-8-12 Smart Fresh:

Uitgaven voor Smartfresh ter bevordering van de kwaliteit tijdens langdurige bewaring zijn subsidiabel.

103-8-13 Personeelskosten voor teeltbegeleiding (teeltplan, tactische perceelsplanning, oogstspreading, nieuwe rassen) zijn subsidiabel. Hieronder valt ook de begeleiding van teelten voor de verwerkende industrie. Zie Notitie vastgestelde percentages GMO - begeleiding industrieteelten.

Zie ook 506-40-176

Activiteit: Jaarrond produceren

103-9-14 en 103-9-15 Personeelskosten en Externe diensten op het gebied van marketing ten behoeve van jaarrond afzet zijn subsidiabel.

Het opstellen en aanpassen van gedetailleerde accountplannen (geef hierbij de wijzigingen ten opzichte van vorig jaar aan) zijn subsidiabel. Te denken valt hierbij aan een jaarrond offerte voor een retailer.

Categorymanagement c.q. volledig accountmanagement, alsmede activiteiten die daartoe leiden (bijvoorbeeld compleet schapbeheer in de supermarkt) is subsidiabel.

Met name bij de inzet van marketingpersoneel is het van het grootste belang om de activiteiten zo concreet mogelijk (inclusief functieprofielen) te beschrijven. Enkel uren van personeel dat zich daadwerkelijk met de bovengenoemde activiteiten bezig houdt, kunnen worden opgevoerd. Van groot belang is dat u hierbij de vernieuwende aspecten aangeeft. Tevens dient u aan te geven welke administratieve bescheiden (rapporten, verslagen, notulen, overzichten enz.) bij de jaardeclaratie zullen worden overlegd.

Voor wat betreft de activiteiten aan de afzetzijde geldt de volgende (niet-limitatieve) lijst van **niet** subsidiabele activiteiten:

- Het verkopen van producten op welke manier dan ook (per klok, bemiddeling, etc.)
- Het opnemen van bestellingen
- (Het zorgen voor) de levering van het product
- Activiteiten in verband met de allocatie van het product
- Het maken van prijsafspraken
- Activiteiten voor producten van niet-leden (inclusief import en niet-GMO product)

Zie ook 103-9-16/17, 304-23-123/124 en 304-23-125/126

103-9-16 en 103-9-17 Personeelskosten, accountmanagement en Externe diensten ten behoeve van langlopende afzetgaranties zijn subsidiabel.

Zie hierboven onder 103-9-14/15. Zie ook 304-23-123/124 en 304-23-125/126

Activiteit: Concentratie van het aanbod

103-54-263 Personeelskosten ten behoeve van de bouw van sorteer- en verpakcentra, distributiecentra, verwerkingscentra, dockboards (inclusief grond) zijn subsidiabel.

Maatregel 2: Acties die gericht zijn op verbetering of behoud van de productkwaliteit

Type acties: 201 Aankoop van vaste activa en 202 Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing

Algemeen voorbehoud:

In geval van investeringen, huur en leasing geldt dat voldaan moet worden aan de aan duurzame middelen gestelde eisen zoals vermeld in artikel 61, leden 3 (met name tweede en derde alinea) en 6 en artikel 21 lid 1, punt f), onder i) en de punten 1, 6, 10 t/m 14, 19, 20, 22 en 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Ook is interpretatieve nota 2008-07 van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen en onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.

Activiteit: Kwaliteitsbehoud en optimalisering

201-10-18 en 202-13-36 Overkapping kleinfruit (regenkappen), hagelnetten en hagelkanonnen.

Investeringen in regenkappen zonder zijflap worden in aanmerking genomen. Subsidiabel zijn de beugels, het steunmateriaal en het plastic van eenvoudige constructies, mits deze semi-permanent zijn. Teeltgoten als onderdeel van de constructie zijn niet subsidiabel. Als maximum geldt € 7,50 per m². Het genoemde maximum moet worden gezien als het maximale bedrag per m² van de totale investering. Het PT heeft via het stellen van een maximum investeringsbedrag een geldelijke relatie gelegd met wat zij beschouwt als een eenvoudige constructie.

In verband met de zwaardere constructie kan in afwijking hiervan voor overkappingen van kersen een hoger bedrag in aanmerking worden genomen, mits voldoende onderbouwd.

201-10-xxx en 202-13-xxx Optimalisatie productkwaliteit door precisiebemestingstechnieken

Hieronder valt fertigatie in de fruitteelt, bestemd voor het gereguleerd doseren van water en meststoffen aan gewassen ter bevordering van een efficiënt mineralengebruik en instandhouding van de productkwaliteit. Subsidiabel zijn: een waterafgiftesysteem (inclusief druppelleidingen), een regeleenheid, vochtmeetapparatuur en apparatuur voor het bepalen van het mineralengehalte.

201-10-19 en 202-13-37 Sorteer- en verpakcentra, distributiecentra, verwerkingscentra, dockboards (inclusief grond, voor dockboards max 200 m² per dockboard) (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Deze zijn subsidiabel indien voldaan wordt aan de onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw e/o verbouw.

Zie ook 101-52-256, 102-53-260, 301-20-79 en 302-21-100

201-10-20 en 202-13-38 Investeringen in koelen, conditioneren, ijskoeling, hydrokoeling, conditioneringswanden, luchtgordijnen (korte bewaring/koude keten) (betreft teeltbedrijven en distributiecentra):

Investerings ten behoeve van koelen / conditioneren voor korte bewaring zijn subsidiabel. Hieronder vallen cellenbouw, koel- en electrotechniek, voorzieningen voor highspeed koeling, ijskoeling, hydrokoeling meet- en regelapparatuur c.q. hard- en software voor celsturing, monitoring en bewaking etc.

Daarnaast worden ook de installaties voor klimatisering / conditionering ("koude keten") van sorteer- en expeditieruimten in aanmerking genomen.

In geval van meet-en regelapparatuur c.q. hard- en software voor celsturing is uitsluitend de eerste aanschaf subsidiabel.

Onder deze begrotingsregel wordt ook energiebesparende apparatuur ten behoeve van koeling in aanmerking genomen.

Zie ook 301-20-71 en 302-21-101

201-10-266 en 202-13-39 Voorzieningen voor gekoeld- of geconditioneerd transport, zijnde de koelinstallatie en koelvoorzieningen voor laadruimten (betreft teeltbedrijven en distributiecentra):

Investerings ten behoeve van gekoeld of CA-transport zijn subsidiabel. Alleen de voorzieningen voor koeling / conditionering van de laadruimte of container worden in aanmerking genomen. Hieronder vallen naast het koelaggregaat en de voorzieningen voor de laadruimte ook de meet- en regelapparatuur c.q. hard- en software voor sturing, monitoring en bewaking (eerste aanschaf).

Bij de jaardeclaratie dient het kentekennummer van de vrachtauto te worden vermeld in de detailstaat betalingen en afschrijvingen als onderdeel van de unieke identificatie code.

201-10-22 en 202-13-275 Sorteert- en verpakkingslijnen / apparatuur, weegunits / weegbruggen voor in- en uitgaand product, opvoerbanden, ontneesters, ombindmachines etc. zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra):

Onder deze subactiviteit kunnen eveneens worden opgevoerd:

- Investerings in snij- en wasapparatuur (bijvoorbeeld voor asperges, prei, witlof en champignonvoetjes) Snij(oogst)machines voor de champignonteelt zijn niet subsidiabel, slicers zie regel 301-20-77.
- Investerings in sorteerdert van witlofpennen

Kosten voor huur van machines of machinekosten (per kg) zijn subsidiabel, mits bij de calculatie van het GMO subsidiabele tarief de energie- en overige algemene productiekosten buiten beschouwing blijven.

Voorwaarde is, dat er bij de jaardeclaratie een huurcontract wordt overlegd.

Zie ook 301-20-72 en 302-21-102

201-10-23 en 202-13-276 Kantelsystemen, waterdumpers zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

201-10-24 en 202-13-42 Gecombineerde oogst- sorteert- en verpakkingsystemen en andere apparatuur voor vollegrondsteelten:

Investerings in (delen van) apparatuur die gebruikt wordt voor het reinigen, sorteren, wegen en/of verpakken van in de grond geteelde gewassen direct na de oogstfase, in het veld, zijn subsidiabel.

Oogstmachines en tractoren zijn niet subsidiabel. In geval van combinatie met een onlosmakelijke

oogstmachine worden de meerkosten van de toegevoegde functies ten opzichte van een vergelijkbare oogstmachine zonder extra functies in aanmerking genomen. In geval van zelfrijdende apparatuur (bijvoorbeeld bij mobiele pakstations) wordt de aangedreven werktuigendrager volledig in aanmerking genomen.

Zie ook 301-20-78 en 302-21-99

201-10-25 en 202-13-43 Voor de champignonteelt plukliften:

Hydraulische plukliften / pluklorries zijn subsidiabel, mits hierbij ook sorteer- en / of verpakingsactiviteiten plaatsvinden.

201-10-26 en 202-13-44 Specifieke conditioneringsinstallaties / apparatuur voor champignoncellen en witloftrekcellen zijn subsidiabel.

Meet- en regelapparatuur (bijvoorbeeld vochtdeficitregeling) wordt uitsluitend in aanmerking genomen als onderdeel van de eerste aanschaf. Aanvullende investeringen in meet-en regelapparatuur worden niet in aanmerking genomen.

Onder deze begrotingsregel wordt ook energiebesparende apparatuur ten behoeve van conditionering in aanmerking genomen.

201-10-27 en 202-13-45 Interne transportsystemen, kettingbaansystemen en andere met de sorteerlijn geïntegreerde aanvoersystemen:

Indien rechtstreeks aangesloten op een sorteer- of verpakingslijn, is een aanvoersysteem via kettingbaan of inductiedraad met robocars of met zelfrijdende lorries subsidiabel. Dit systeem moet wel geïntegreerd zijn, dat wil zeggen echt aansluiten op c.q. passen in het sorteersysteem. Daarom geldt het criterium dat de te sorteren of te verpakken voorraad in containers, bakken, dozen of kisten (EPS- of eenmalig fust), hierna te noemen containers, opgenomen kan worden van de lorries in de sorteer- of verpakingsinstallatie via een kantel, afschuif- of hefsysteem.

Indien de containers zijn bevestigd op oogstwagens op de buisrails en deze in hun geheel worden overgebracht naar de sorteerinstallatie, zijn de betreffende oogstwagens ook subsidiabel. Indien er sprake is van een combinatie van oogstwagens en transportlorries op de buisrails zijn uitsluitend de transportlorries (incl. container) subsidiabel. Indien de containers zijn bevestigd op oogstwagens op de buisrails, van deze oogstwagen worden genomen en via aparte transportlorries worden overgebracht naar de sorteerinstallatie zijn uitsluitend de betreffende transportlorries en de containers subsidiabel. Het aanvoersysteem moet dus een aaneengesloten keten zijn, waarbij een container als koppelingscriterium dient. Indien dit niet het geval is dan wordt het als intern transport beschouwd, hetgeen niet subsidiabel is.

Hydraulische scharen als onderdeel van oogsttransportwagens zijn niet subsidiabel.

Boordcomputers voor o.a. Tracking & Tracing als onderdeel van oogsttransportwagens zijn voor 50 % subsidiabel.

Bij twijfel in hoeverre een systeem voldoet aan genoemde voorwaarden, adviseert het PT u om contact op te nemen.

De volgende investeringen op fruitteeltbedrijven kunnen eveneens onder deze subactiviteit te worden

opgevoerd:

- Pluk-o-trak
- Plukkarren voor de aardbeienteelt met geïntegreerde weegunit ten behoeve van het sorteren in en afwegen in de eindverpakking.

202-13-46 Vogel en wildafweer:

Uitgaven aan voorzieningen voor vogel- en wildafweer zijn subsidiabel.

Activiteit: Kwaliteitszorgsystemen

Investerings in voorzieningen die noodzakelijk zijn om te voldoen aan voedselveiligheidseisen in het kader van HACCP, BRC / IFS e.a. zijn subsidiabel. In aanmerking komen de onderstaande subactiviteiten:

201-11-269 en 202-14-277 Investerings in en aanpassingen van gebouwen op het gebied van hygiëne zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Het betreft bouwkundige voorzieningen als vlakke panelen, scheidingswanden, vloeren, breukbestendige lampen / armaturen etc. (zie ook de onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw e/o verbouw). **Alleen de eerste aanschaf wordt in aanmerking genomen.**

201-11-270 en 202-14-278 Elektrische heftrucks, pallettrucks, veeg-, schrob- en zuigmachines, alsmede stoomcleaners en hogedrukreinigers en andere reinigingsinstallaties zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Onder deze activiteit valt ook de aanschaf van batterijen en oplaadpunten voor betreffende machines. Gasheftrucks zijn niet subsidiabel.

Aanpassingen en uitbreidingen aan reeds aanwezige heftrucks en pallettrucks (bijvoorbeeld meervoudige vorkverstellers, side-shiftapparatuur, verstelbare lastrekken, speciale masten e.a.) en veeg-, borstel-, zuig- en schrobmachines worden niet in aanmerking genomen. Deze zijn uitsluitend bij eerste aanschaf van de machines subsidiabel.

Bij de jaardeclaratie dienen het typenummer en het serienummer per investering te worden vermeld in de detailstaat betalingen en afschrijvingen als onderdeel van de unieke identificatie code.

201-11-30 en 202-14-49 Padregistratie, tracking & tracing:

In geval van investeringen ten behoeve van tracking & tracing zijn systemen die volledig zijn toe te rekenen aan de registratie van productherkomst, registratie van ziekten, plagen, middelen en meststoffen geheel subsidiabel. Modules die voornamelijk dienen als managementinformatie (plukgegevens, ingezette arbeid, etc.) zijn niet subsidiabel. **(Jaarlijkse updates van modules zijn voor 50 % subsidiabel).** De benodigde hardware (computer, invoerkastjes, touchscreens, handhelds, etc.) is voor 50% van de aanschafwaarde subsidiabel. Dit geldt ook voor hardware die onderdeel uitmaakt van oogstkarren, weeg- of kantelinstallaties.

De bepalingen uit onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2.15 Uitgaven voor duurzame goederen op het gebied van ICT zijn eveneens van toepassing.

In voorkomende gevallen kan het PT in afwijking hiervan op grond van de voorgelegde offerte besluiten 50 % van het totale offertebedrag in aanmerking te nemen.

201-11-271 en 202-14-279 Kunststof bakken, kunststof kuubskisten, kunststof bulkcontainers en kunststof palletboxen alsmede palletboxen met verzinkte metaalhekken zijn subsidiabel, mits deze benodigd zijn voor koeling of andere verwerkingsprocessen (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Het is absoluut niet toegestaan dat deze worden gebruikt bij de verkoop richting handel, retail of consument.

Verenkelingsbakken voor witlof zijn eveneens subsidiabel op deze regel.

Teeltbakken zijn niet subsidiabel.

De bakken dienen duidelijk herkenbaar te zijn door het aanbrengen van uiterlijk kenmerken (een bedrijfsnaam, logo of een specifieke kleur). In geval de bakken zich op meerdere locaties bevinden, dient jaarlijks de voorraad per locatie te worden geregistreerd.

201-11-33 en 202-14-52 Investerings in fustwasinstallaties zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra):

Betreft wasinstallaties voor (oogst)fust voor intern gebruik. In geval de waskosten van het betreffende fust ook in het forfaitaire standaardtarief zijn opgenomen, komt de investering niet in aanmerking voor subsidie.

201-11-34 en 202-14-53 Waskantelininstallaties voor vuilcontainers in sorteer- en pakstations zijn subsidiabel.

Activiteit: Kwaliteitscontrole

201-12-35 en 202-15-54 Apparatuur voor het uitvoeren van kwaliteits- en fytosanitaire controles, waaronder keurkarren, meet- en weegapparatuur is subsidiabel.

Type actie: 203 Andere acties

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten.

Activiteit: Kwaliteitsbehoud en optimalisering

203-16-55 Uitgaven voor bevruchting door hommels en bijen zijn subsidiabel:

De uitgaven mogen niet onder dezelfde begrotingsregel als de biologische gewasbescherming worden opgevoerd.

Bij de jaardeclaratie dienen de kosten van hommels/bijen ter onderbouwing en ten behoeve van een nadere beoordeling door het PT, op de hierna beschreven wijze te worden uitgesplitst.

Het totaal gedeclareerde bedrag dient per teler/lid te worden uitgesplitst, waarbij de volgende criteria dienen te worden genoemd:

- naam en aanvoer-/lidnummer teler
- soort gewas
- areaal
- totaalbedrag teler per gewas
- bedrag in euro per m2 gewas
- naam leverancier

Het PT zal voor dit doel een format toesturen.

Activiteit: Kwaliteitszorgsystemen

203-17-56 Begeleiding, audits, certificering en membershipfees van kwaliteitszorgsystemen (HACCP, BRC, IFS, ISO e.a waaronder Nature's Choice) zijn subsidiabel (zowel op het niveau van telersvereniging als teeltbedrijven):

Hieronder vallen ook eenmalige kosten (anders dan bouwkundige voorzieningen) om aan de certificeringseisen te kunnen voldoen. De uitgaven voor het schoonmaken van bedrijfsruimten zijn eenmalig subsidiabel. De aanschaf van bedrijfskleding is niet subsidiabel.

De begrotingsregels voor begeleiding (onder maatregel 5) en membershipfees van kwaliteitszorgsystemen zijn vervallen. De kosten voor deze onderdelen kunnen samen met de kosten voor audits en certificering op één begrotingsregel worden opgevoerd.

Indien in geval van telers werkzaamheden door externen voor kwaliteitszorgsystemen samen met werkzaamheden voor o.a. GlobalGAP worden uitgevoerd en ook als zodanig worden geoffreerd en gefactureerd, behoeven deze niet te worden uitgesplitst en mogen deze in zijn geheel worden opgevoerd onder 710-47-223 Milieuverantwoorde bedrijfsvoering - Teeltbedrijf: Begeleiding, audits, certificering en membershipfees milieuzorgsystemen o.a. GlobalGAP

Ter onderbouwing van de activiteiten op het gebied van deze zorgsystemen dienen er bij de jaardeclaratie cijfers met betrekking tot de deelname van centrale telersvereniginglocaties en telers aan dergelijke systemen te worden overlegd, te weten:

- aantal deelnemers per zorgsysteem;
- toe- en afname ten opzichte van het vorig jaar;
- aantal gecertificeerde deelnemers;
- percentage gecertificeerde productie ten opzichte van de verkochte productie.

Het PT zal voor dit doel een format toesturen.

203-17-57 Op TV-niveau en 203-17-58 Bij teeltbedrijven: Personeelskosten voor kwaliteitszorgsystemen (HACCP, BRC, IFS, ISO e.a waaronder Nature's Choice) zijn subsidiabel.

203-17-282 Uitgaven voor het ontwikkelen van materialen voor zorgsystemen HACCP, BRC, IFS, ISO e.a. waaronder Nature's Choice (drukwerk van telersmappen, ontwikkeling van hygiëneborden) zijn subsidiabel (zowel op het niveau van telersvereniging als teeltbedrijven).

203-17-329 Uitgaven ten behoeve van het wassen van fust, tenzij de waskosten van het betreffende fust in het forfaitaire standaardtarief zijn opgenomen.

Betreft o.a. waskosten voor in de paddestoelensector gebruikte (blauwe) multikratten met een tarief van € 0,056 per krat en 4 kg (groene) bakken met een tarief van € 0,0757 per bak. Uitsluitend door leden van de telersvereniging gebruikte kratten / bakken worden in aanmerking genomen.

Bij de jaardeclaratie dient een registratie van het aantal gewassen kratten / bakken per deelnemer te worden overlegd. Deze dient aan te sluiten bij het aantal geleverde colli c.q. de hoeveelheid geleverd product.

203-17-xxx Tracking & Tracing

Uitgaven andere dan duurzame productiemiddelen ten behoeve van tracking & tracing die volledig zijn toe te rekenen aan de registratie van productherkomst of registratie van ziekten, plagen, middelen en meststoffen zijn subsidiabel. Uitgaven die betrekking hebben op managementinformatie (bijvoorbeeld opbrengst, arbeid) en keteninformatie andere dan de herkomst zijn niet subsidiabel.

Zie ook regel 201-11-30 en 202-14-49.

Activiteit: Kwaliteitscontrole

Eén van de bij punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 gestelde eisen betreft het behouden of verbeteren van een bepaald hoog niveau inzake de kwaliteit.

Onder het behouden of verbeteren van de kwaliteit moet verstaan worden het minimaal handhaven van de status-quo op kwaliteitsgebied. Handhaven van de status-quo houdt in dat al het vakbekwaam personeel dat zich bezighoudt met de in het operationeel programma opgenomen activiteiten met betrekking tot de technische kant van het product mag worden opgevoerd. Te denken valt aan koelchefs, keurmeesters/kwaliteitscontroleurs. Dit geldt zowel voor eigen personeel als voor ingezette externe diensten.

De telersvereniging beschikt over een gedocumenteerd kwaliteitscontrolesysteem (handboek kwaliteitscontrole). Conform de procedure uit het handboek kwaliteitscontrole leggen de keurmedewerkers de resultaten van de keur vast op een controleformulier. De controleformulieren worden gearchiveerd.

In geval van zelfkeur op teeltbedrijven is de telersvereniging verantwoordelijk voor de vastlegging van de zelfkeurprocedure in een handboek zelfkeur. Dit handboek maakt deel uit van het handboek kwaliteit van de telersvereniging. Een actuele versie van het handboek zelfkeur is op het teeltbedrijf aanwezig. De keuringen worden uitgevoerd conform de procedure uit het handboek zelfkeur, vastgelegd op controleformulieren en gearchiveerd. De kwaliteit van de uitvoering van het keurproces op teeltbedrijven wordt aantoonbaar geborgd door middel van periodieke kwaliteitscontroles (audits). Deze audits dienen uitgevoerd te worden door gekwalificeerde keurmeesters van de telersvereniging of een gekwalificeerde

dienstverlener in opdracht van de telersvereniging.
Bij de jaardeclaratie dient een opgave verstrekt te worden van het aantal gekeurde partijen per product en het percentage afkeur. Het PT stelt een format ter beschikking.
203-18-61DC en 203-18-62 Teeltbedrijf: Personeelskosten ten behoeve van productcontrole (keur) zijn subsidiabel. Voor keurmeesters dient de vakbekwaamheid te blijken uit een erkend diploma of certificaat keurmeester. Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan de Opleidingen Kwaliteitsmedewerker Groenten en Fruit en Keurmeester Groenten en Fruit van het AGF Groothandelsfonds (verzorgd door N & S Quality Consultants: productmodules P1 tot en met P12 en P20), opleidingen door Agrarische Onderwijs Centra (AOC's) en opleidingen verzorgd door AQS ("in company" opleidingen). Medewerkers met een meer dan 10 jaar aantoonbare ervaring als keurmeester worden eveneens beschouwd als gekwalificeerd, mits zij beschikken over certificaten voor één of meerdere zogenaamde opfriscursussen of opfrismodules P1 tot en met P12 en P20 of in de loop van dit jaar een dergelijke certificaat behalen. Dit houdt in dat zij in ieder geval op de hoogte moeten zijn van de meest recente en geldende kwaliteitsvoorschriften. De uitgaven voor deze opfriscursussen zijn subsidiabel. (Zie Maatregel 5 Opleidingsacties en adviesdiensten). In het geval van RIK gecertificeerde bedrijven zijn de keurmeesters altijd subsidiabel. Keurmeesters op teeltbedrijven kunnen slechts worden opgevoerd indien de kwaliteit van de uitvoering van het keurproces op teeltbedrijven aantoonbaar geborgd wordt door middel van periodieke kwaliteitscontroles (audits). (Zie hierboven onder Activiteit Kwaliteitscontrole). Eisen met betrekking tot vakbekwaamheid van keurmeesters en het bijhouden van urenregistraties zijn ook op teeltbedrijven onverminderd van toepassing.
203-18-63 Teeltbedrijf en 203-18-283: DC Externe diensten ten behoeve van productcontrole (keur) inclusief begeleiding en audits ten behoeve van thuiskeur (teeltbedrijf) zijn subsidiabel. De dienstverlener dient gekwalificeerd te zijn.
203-18-284 Houdbaarheidscontroles en kwaliteitsanalyses zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).
203-18-285 Certificeringen van meet- en weegapparatuur zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra): De kosten van kalibreren en certificering zijn subsidiabel. Onderhoudskosten (justeren) zijn niet subsidiabel.
Activiteit: Kwaliteits- en fytosanitaire acties In het kader van een residumonitoringsprogramma zijn kosten voor monsternames / residu analyses / analyses op microbiologische en / of fysische productkwaliteit, alsmede voor beoordeling van het residumonitoringsstelsel subsidiabel onder de volgende voorwaarden: Aan de basis van de residucontroles dient een gedegen risico analyse ten grondslag te liggen. Monsters

dienen evenredig over de risicovolle gewassen/gewasgroepen en risico perioden te worden verdeeld. Residu analyses dienen uitgevoerd te worden volgens het in de sector gangbare standaardpakket aan werkzame stoffen (GC- MS of LC- MS). (De combinatie GC- MS en LC- MS is inmiddels meer gebruikelijk dan alleen GC- MS, omdat deze combinatie een optimaal breed pakket middelen analyseert). Voorts kunnen afhankelijk van het gewas en de risico analyse aanvullende analyses op extra werkzame stoffen noodzakelijk zijn (bijvoorbeeld chloormequat, nitraat).

Ter onderbouwing dient bij indiening van het operationeel jaarplan het residumonitoringsplan van 2010 en de risico analyse te worden overlegd. Bij de jaardeclaratie dient de volgende onderbouwing te worden meegezonden:

- opgave van het aantal uitgevoerde analyses; het PT stelt een format ter beschikking;
- het uitgevoerde residumonitoringsplan (vermelding van datum - telernr - gewas - monsternemer en nr monster - laboratorium en nr analyse - analysemethoden - uitslag analyse - waardering);
- de uitkomsten van de uitgevoerde analyses: percentage onvolkomenheden;
- de acties die de telersvereniging naar aanleiding van voorgaand punt heeft ondernomen (calamiteitenplan, sanctiebeleid).

De kosten voor analyses op microbiologische en/of fysische productkwaliteit zijn eveneens subsidiabel. De analyses dienen door bij de RvA geaccrediteerde laboratoria te worden uitgevoerd.

De monstername is subsidiabel, mits de monsternemers gekwalificeerd zijn (monstername conform de voorschriften van Richtlijn (EG) 2002/63).

203-19-67 Personeelskosten voor residu analyses / monsternames / analyses op microbiologische en / of fysische productkwaliteit, alsmede voor beoordeling van het residumonitoringsysteem en bovenwettelijke fytosanitaire controles zijn subsidiabel.

203-19-68 Externe diensten voor residu analyses / monsternames / analyses op microbiologische en / of fysische productkwaliteit, alsmede audits en certificering van het residumonitoringsysteem zijn subsidiabel.

203-19-69 Fytosanitaire controles (bovenwettelijk):

De bovenwettelijke kosten van fytosanitaire controles en monitoring voor derde landen (bijvoorbeeld Japan, USA) zijn subsidiabel. Hieronder vallen ook de kosten van controle en monitoring van de tomatenmineermot (Tuta absoluta) en de Afrikaanse fruitmot (Thaumatotibia leucotreta).

Voorwaarde hierbij is dat de uitgaven gedurende het jaar 2011 worden betaald, eventueel door middel van een voorschotnota.

Maatregel 3: Acties die gericht zijn op verbetering van de afzet:

Type acties: 301 Aankoop van vaste activa en 302 Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing

Algemeen voorbehoud:

In geval van investeringen, huur en leasing geldt dat voldaan moet worden aan de aan duurzame middelen gestelde eisen zoals vermeld in artikel 61, leden 3 (met name tweede en derde alinea) en 6 en artikel 21 lid 1, punt f), onder i) en de punten 1, 6, 10 t/m 14, 19, 20, 22 en 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Ook is interpretatieve nota 2008-07 van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen en onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.

Activiteit: Marktgerichte investeringen in de naoogstfase

301-20-79 en 302-21-100 Sorteert- en verpakcentra / distributiecentra / verwerkingscentra / dockboards (inclusief grond, voor dockboards max 200 m2 per dockboard) (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Deze zijn subsidiabel indien voldaan wordt aan de bijlagen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.

Zie ook 101-52-256, 102-53-260, 201-10-19 en 202-13-37

301-20-71 en 302-21-101 Koelhuizen / koelcellen / koelinstallaties alsmede vriescellen inclusief trafovoorzieningen. Investeringen in conditioneren, conditioneringswanden, luchtgordijnen, ijskoeling, hydrokoeling (betreft teeltbedrijven en distributiecentra):

Investeringen ten behoeve van koelen / conditioneren / diepvriezen zijn subsidiabel. Hieronder vallen cellenbouw, koel- en electrotechniek, ULO techniek (celtechniek, scrubber en stikstofmachine), heetgasontdooiing, voorzieningen voor highspeed koeling, meet-en regelapparatuur c.q hard- en software voor celsturing, monitoring en bewaking, DCS, ozongenerator etc. Daarnaast worden ook de installaties voor klimatisering/conditionering ("koude keten") van sorteert- en expeditieruimten, ijskoeling en hydrokoeling in aanmerking genomen.

In geval van meet-en regelapparatuur c.q hard- en software voor celsturing is uitsluitend de eerste aanschaf subsidiabel.

Onder deze begrotingsregel wordt ook energiebesparende apparatuur ten behoeve van koeling in aanmerking genomen.

Kosten voor huur van koelcellen of koelkosten (per kg, m3 of pallet) zijn subsidiabel, mits bij de calculatie van het GMO subsidiabele tarief de energie- en overige algemene productiekosten buiten beschouwing blijven. Voorwaarde is, dat er bij de jaardeclaratie een inslag/uitslag registratie wordt overlegd.

Zie ook 101-2-2, 102-5-5, 201-10-20 en 202-13-38

301-20-72 en 302-21-102 Sorteert- en verpaklijnen en -apparatuur / flowpackmachines / weeg- prijs- en etiketterapparatuur etc. zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

Onder deze subactiviteit kunnen eveneens worden opgevoerd:

- Investerings in snij- en wasapparatuur (bijvoorbeeld voor asperges, prei, witlof en champignonvoetjes) Snij(oogst)machines voor champignons zijn niet subsidiabel, slicers zie regel 301-20-77.
- Investerings in sorteerdere van witlofpennen

Kosten voor huur van machines of machinekosten (per kg) zijn subsidiabel, mits bij de calculatie van het GMO subsidiabele tarief de energie- en overige algemene productiekosten buiten beschouwing blijven.

Voorwaarde is, dat er bij de jaardeclaratie een huurcontract wordt overlegd.

Zie ook 201-10-22 en 202-13-275

301-20-74 en 302-21-104 Palletiseersystemen en ombindmachines zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

301-20-75 en 302-21-105 Tray / dozenopzetmachines zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

301-20-77 en 302-21-106 Schilmachines / slicers zijn subsidiabel (betreft teeltbedrijven en distributiecentra).

301-20-78 302-21-99 Gecombineerde oogst- sorteer- en verpakkingssystemen en andere apparatuur voor vollegrondsteelten:

Investerings in (delen van) apparatuur die gebruikt wordt voor het reinigen, sorteren, wegen en/of verpakken van in de grond geteelde gewassen direct na de oogstfase, in het veld, zijn subsidiabel. Oogstmachines en tractoren zijn niet subsidiabel. In geval van combinatie met een onlosmakelijke oogstmachine worden de meerkosten van de toegevoegde functies ten opzichte van een vergelijkbare oogstmachine zonder extra functies in aanmerking genomen. In geval van zelfrijdende apparatuur (bijvoorbeeld bij mobiele pakstations) wordt de aangedreven werktuigendrager volledig in aanmerking genomen.

Zie ook 201-10-24 en 202-13-42

301-20-86 en 302-21-107 Assimilatiebelichting, inclusief trafovoorzieningen:

Eenmalige investeringen in belichting (lampen, armaturen, bekabeling, trafovoorzieningen) van glasgroentegewassen zijn subsidiabel. Het onderhoud en vervangen van lampen of armaturen is niet subsidiabel. Verwijderingsbijdragen moeten in mindering worden gebracht.

Zie ook 101-3-3 en 102-6-7

301-20-87 en 302-21-108 Aankoop klantenbestanden:

Investerings in aan te kopen klantenbestanden zijn subsidiabel, mits er voorafgaand aan de daadwerkelijke beleving van die klanten een deugdelijk marketingplan aanwezig is en aan de betaling een contract ten grondslag ligt. De verkoop en beleving van de nieuwe klanten moet daadwerkelijk door de telersvereniging of een minimaal 90% dochter worden gedaan. Bepalingen omtrent GMO en niet GMO-product zoals omschreven in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, punt 2 Duurzame middelen zijn onverminderd ook op dit punt van toepassing.

301-20-88 en 302-21-109 Licenties ten behoeve van merken:

Deze merknaam of dit handelsmerk mag geen geografische verwijzing bevatten. Ook mag er geen sprake zijn van gezamenlijke verkoopbevordering samen met bijvoorbeeld een supermarkt. Het merk dient als merk te zijn geregistreerd of gedeponeerd en de telersvereniging of een minimaal 90% dochter dient eigenaar te zijn van het merk.

301-20-286, 302-21-288 Licenties voor het exclusieve recht op het gebruik van nieuwe rassen (licentiekosten zaden e.d.):

Voor een periode van maximaal twee operationele programma's aan zaadleveranciers betaalde licentiekosten voor het exclusieve recht op het gebruik van zaden en plantgoed van nieuwe (exclusieve) rassen welke bij aanvang van het project nog niet op de markt geïntroduceerd zijn, zijn subsidiabel. Voorwaarde is dat de telersvereniging voor het (exclusieve) ras een marketingplan ontwikkeld heeft, waarmee het product zich in de markt kan onderscheiden. Voorts dient inzage gegeven te worden in de betaalde prijzen voor het betreffende zaad.

De telersvereniging dient uiterlijk bij de jaardeclaratie per teler op te geven: ras, locatie(s) aangegeven op een bedrijfskaart, areaal en aantal planten. Het PT stelt een format ter beschikking. Bij de jaardeclaratie dienen de afleverbonnen te kunnen worden overlegd.

Zie ook 103-8-10 en 304-24-320

301-20-89 en 302-21-110 Duurzame / strategische investeringen in aandelen van bedrijven:

Onder de duurzame middelen kan ook het, aan de hand van bankstukken aan te tonen, bedrag voor duurzame/strategische investeringen in aandelen van bedrijven (BV's, NV's of buitenlandse gelijkwaardige rechtspersonen) worden opgenomen. Deze bedrijven moeten rechtstreeks bijdragen aan de verkoop van producten (denk hierbij aan verpakkingsbedrijven en snijderijen en niet aan laboratoria etc.) van de leden van de telersvereniging in de categorie van de erkenning en bijdragen aan de doelstellingen van het operationeel programma. De bijdrage van het bedrijf aan het operationeel programma mag niet vallen onder de bijlage VIII van Verordening (EG) nr.1580/2007. Bepalingen omtrent het gebruik van de investering (bijvoorbeeld niet GMO-product en niet-leden) en de vervreemding zijn onverminderd van toepassing op de investering in aandelen.

Zie ook 801-49-228 en 802-50-229

301-20-90 en 302-21-111 Investeringen ten behoeve van Warehouse Management Systemen zijn subsidiabel.

- Alleen de kosten voor ontwerpen, bouwen en implementatie van geautomatiseerde systemen voor WMS zijn subsidiabel. Alleen de initiële kosten kunnen worden gedeclareerd.
- De uitgaven zijn subsidiabel voor zover deze als doel hebben kwaliteitsverbetering van het proces (bijvoorbeeld leveringssnelheid), tracking & tracing van de producten, koppeling van vraag en aanbod, alsmede efficiencyverbetering.
- De interface met het aanvoerregistratiesysteem en de hiervoor benodigde aanpassingen aan dit systeem zijn eveneens subsidiabel.
- De interfaces van WMS met het verkoopsysteem - orderregistratiesysteem - facturatiesysteem en verladingsystemen en de hiervoor benodigde aanpassingen aan deze systemen zijn subsidiabel. Voornoemde systemen zelf zijn niet subsidiabel.

- Daarnaast zijn uitgaven voor scanners, touchscreens, tags, punnets e.d. en RFID subsidabel.
- Ook magazijnstellingen zijn subsidiabel.

De bepalingen uit onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2.15 Uitgaven voor duurzame goederen op het gebied van ICT zijn eveneens van toepassing.

De functionaliteit van de verschillende onderdelen dient door de leverancier gedetailleerd te worden beschreven.

Zie ook regels 304-25-132 en 304-25-133.

301-20-287 en 302-21-289 Investerings ten behoeve van thuishoopmodules zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

302- 21-318 Kosten voor verwerving van grond zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

Zie ook 102-5-317

Type actie: 303 Afzetbevorderings- en communicatieactiviteiten (behalve in verband met crisispreventie en - beheer)

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten

Activiteit: Afzetbevordering en communicatie:

In geval van promotiekosten is punt 15 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 van toepassing.

Promotie voor individuele commerciële merken of merken met een geografische verwijzing is niet subsidiabel met uitzondering van:

- Algemene verkoopbevordering en verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken:
Dit betreft generieke promotie, bijvoorbeeld de algemene slogan eet meer groenten.
(In enkele gevallen is bij wijze van uitzondering het gebruik van geografische benamingen wel toegestaan. Zie hiervoor punt 15 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007).
- Merknamen/handelsmerken van producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en dochterondernemingen als bedoeld in artikel 52, lid 7:
Er mag geen sprake zijn van gezamenlijke verkoopbevordering samen met bijvoorbeeld een supermarkt. Het merk dient als merk geregistreerd of gedeponneerd te zijn en de telersvereniging of

een minimaal 90% dochter dient eigenaar van het merk te zijn. Op grond van interpretatieve nota 2008-21 is het niet mogelijk om promotie te maken voor een merk dat men in licentie heeft. Zelfs niet, indien dit merk in licentie is gegeven door een aangesloten teler.

Op grond van Verordening (EG) Nr. 1327/2008 van de Commissie van 19 december 2008, Bijlage onder punt 1 is bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 als volgt gewijzigd:

De tweede alinea van punt 15 is vervangen door:

„Het voor algemene verkoopbevordering en verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken bedoelde promotiemateriaal is voorzien van het logo van de Europese Gemeenschap (enkel voor visuele media) en van de volgende vermelding: „Door de Europese Gemeenschap medegefinancierde campagne”.

Producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en dochterondernemingen als bedoeld in artikel 52, lid 7, mogen het logo van de Europese Gemeenschap onder geen beding gebruiken voor de bevordering van hun merknaam/handelsmerk.”

Het begrip visuele media wordt ruim geïnterpreteerd. Behalve posters, folders, tv-reclames, websites etc., vallen ook stands op beurzen, open dagen, openingen, bedrukking van opleggers, etc. onder deze verplichting.

Van groot belang is dat u de vernieuwende aspecten aangeeft. Tevens dient u aan te geven welke administratieve bescheiden (rapporten, verslagen, notulen, overzichten enz.) bij de jaardeclaratie zullen worden overlegd.

Indien u meerdere promotionele acties, verkoopbevordering e.d. uitvoert, raden wij u met klem aan om deze in een apart dossier bij te houden. Hierbij kunt u denken aan een voorbeeld (foto of advertentie) van de actie met daarbij een kopie van de bijbehorende factu(u)r(en). Bij de jaardeclaraties dient de telersvereniging deze relatie aan te kunnen tonen.

303-22-112 Personeelskosten voor promotie en communicatie zijn subsidiabel:

Met name bij de inzet van promotie en communicatie medewerkers is het van het grootste belang om de activiteiten zo concreet mogelijk (inclusief functieprofielen) te beschrijven. Enkel uren van personeel dat zich daadwerkelijk met de bovengenoemde activiteiten bezig houdt, kunnen worden opgevoerd. Van groot belang is dat u hierbij de vernieuwende aspecten aangeeft. Tevens dient u aan te geven welke administratieve bescheiden (rapporten, verslagen, notulen, overzichten enz.) bij de jaardeclaratie zullen worden overlegd.

Personeelskosten voor het bouwen en updaten (content invullen) van websites in het kader van promotie zijn subsidiabel: Mits ook de betreffende website onderdeel uitmaakt van het operationeel programma. Ook als er speciale websites worden gebouwd, via welke leden met de telersvereniging communiceren, kan dit subsidiabel zijn. Voorwaarde is wel dat deze communicatie betrekking heeft op GMO-subsidiabele activiteiten, bijvoorbeeld aanvoerprognose.

303-22-114 Uitgaven voor promotie en promotieartikelen:

Gadgets, uitdelen van product, belettering, deelname aan beurzen, kookdemonstraties, bedrijfsrondleidingen, advertenties e.d. zijn subsidiabel. De bepalingen als genoemd in punt 15 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 zijn van toepassing. (Zie ook hierboven onder Activiteit: Afzetbevordering en communicatie).

In het geval het uitdelen van product onderdeel uitmaakt van promotionele acties, mag de marktprijs van het product in de week van de actie in aanmerking worden genomen. Het uitdelen dient minimaal vier weken voor de actie te zijn gepland en mag in geen geval een interventie maatregel zijn.

303-22-115 Uitgaven voor websites zijn subsidiabel:

In het geval intra- of internet als verkoopbevordering in de aanvraag wordt opgenomen, zijn de bepalingen als genoemd in punt 15 van bijlage VIII van Verordeningen (EG) nr. 1580/2007 van toepassing.

De kosten voor het registreren van een domeinnaam zijn subsidiabel. Ook voor de domeinnaam geldt dat deze geen geografische verwijzing mag bevatten.

Uitgaven voor abonnementen bij providers en de communicatie met het web (bijvoorbeeld telefoonkosten) komen niet voor subsidie in aanmerking.

303-22-116 Uitgaven voor sponsoring zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

303-22-117 Uitgaven voor magazines (geen telersmagazines):

Tijdschriften van de telersvereniging die voor meer dan 50% van de oplage aan externen (dus niet voor meer dan 50% aan leden/telers) worden verzonden, zijn voor 50% van de netto-uitgaven subsidiabel.

Onder netto-uitgaven moet hier worden verstaan de totale kosten minus de ontvangen (advertentie)opbrengsten.

303-22-119 Overige promotie-acties/activiteiten zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

303-22-120 Sectorpromotie / verbetering imago glastuinbouw / MVO is onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

303-22-xxx Uitgaven voor collectieve generieke promotieuitingen

Uitgaven voor collectieve generieke (dus zonder merkverwijzingen) promotieuitingen, waaronder die door het Groenten Fruit Bureau zijn subsidiabel. De voorwaarden van punt 15 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 zijn hierop van toepassing, te weten:

- Het gebruik van geografische benamingen is slechts toegestaan indien: het een beschermde oorsprongsbenaming of een beschermde geografische aanduiding betreft die onder Verordening (EG) nr. 510/2006 valt, of in de overige gevallen mits deze ondergeschikt zijn aan de hoofdboodschap.
- In het geval van visuele media is het promotiemateriaal voorzien van het logo van de Europese Gemeenschap en van de vermelding: "Door de Europese Gemeenschap medegefinancierde

campagne”.

Type actie: 304 Andere acties

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten.

Activiteit: Marketing en verkoopbevordering

304-23-121 en 304-23-122 Personeelskosten en Externe diensten met betrekking tot IT-activiteiten ten behoeve van marketing en verkoopbevordering van zijn subsidiabel.

304-23-123 en 304-23-124 Personeelskosten en Externe diensten categoriemanagers, accountmanagers, productmanagers en marketingpersoneel, alsmede marketingactiviteiten door derden:

Het opstellen en aanpassen van gedetailleerde accountplannen (geef hierbij de wijzigingen ten opzichte van vorig jaar aan) zijn subsidiabel. Te denken valt hierbij aan een jaarrond offerte voor een retailer.

Categorymanagement c.q. volledig accountmanagement, alsmede activiteiten die daartoe leiden (bijvoorbeeld compleet schapbeheer in de supermarkt) is subsidiabel.

Met name bij de inzet van marketingpersoneel is het van het grootste belang om de activiteiten zo concreet mogelijk (inclusief functieprofielen) te beschrijven. Enkel uren van personeel dat zich daadwerkelijk met de bovengenoemde activiteiten bezig houdt, kunnen worden opgevoerd. Van groot belang is dat u hierbij de vernieuwende aspecten aangeeft. Tevens dient u aan te geven welke administratieve bescheiden (rapporten, verslagen, notulen, overzichten enz.) bij de jaardeclaratie zullen worden overlegd.

Voor wat betreft de activiteiten aan de afzetzijde geldt de volgende (niet-limitatieve) lijst van niet subsidiabele activiteiten:

- Het verkopen van producten op welke manier dan ook (per klok, bemiddeling, etc.)
- Het opnemen van bestellingen
- (Het zorgen voor) de levering van het product
- Activiteiten in verband met de allocatie van het product
- Het maken van prijsafspraken
- Activiteiten voor producten van niet-leden (inclusief import en niet-GMO product)

304-23-125 en 304-23-126 Personeelskosten en Externe diensten op het gebied van marketing ten behoeve van jaarrond afzet zijn subsidiabel.

Zie verder hierboven 304-23-123/124

<p>304-23-127 Activiteiten op het gebied van acquisitie van klanten zijn subsidiabel.</p> <p>Hieronder wordt verstaan het aantoonbaar aanboren en verkennen van nieuwe klanten/markten.</p>
<p>304-23-290 (50 % subsidie) Promotie gericht op schoolgaande kinderen is subsidiabel:</p> <p>304-23-128 (60 % subsidie) Promotie gericht op schoolgaande kinderen is subsidiabel.:</p> <p>De bepalingen als genoemd in punt 15 van bijlage VIII van Verordeningen (EG) nr. 1580/2007 zijn van toepassing. Zie ook bepalingen hierboven onder Activiteit: Afzetbevordering en communicatie.</p>
<p>304-23-319 (60 % subsidie) Promotie en activatie INOVA rassen:</p> <p>De kosten voor Promotie en activatie van het INOVA Jaarplan dienen op deze begrotingsregel te worden opgevoerd en komen in aanmerking voor 60 % subsidie.</p> <p>De bepalingen als genoemd in punt 15 van bijlage VIII van Verordeningen (EG) nr. 1580/2007 zijn van toepassing. Zie ook hierboven onder Activiteit: Afzetbevordering en communicatie.</p> <p>Zie verder hierboven onder 304-23-123/124.</p>
<p>Activiteit: Marktonderzoeken/marktontwikkeling</p>
<p>304-24-129 Aankoop van paneldata is subsidiabel. De aangekochte paneldata dienen een relatie hebben met het doel van marktonderzoek groenten en fruit.</p>
<p>304-24-130 Uitgaven voor marktonderzoeken en product-marktanalyses zijn subsidiabel.</p>
<p>304-24-131 Uitgaven voor productinnovatie:</p> <p>Activiteiten op het gebied van productinnovatie zijn subsidiabel. Hieronder kan de ontwikkeling van nieuwe producten, verpakkingen of toepassingen worden verstaan. De vernieuwing of het vernieuwende aspect dient te worden aangetoond.</p>
<p>304-24-320 Licenties voor het exclusieve recht op het gebruik van nieuwe rassen (licentiekosten zaden e.d.):</p> <p>Voor een periode van maximaal twee operationele programma's aan zaadleveranciers betaalde licentiekosten voor het exclusieve recht op het gebruik van zaden en plantgoed van nieuwe (exclusieve) rassen welke bij aanvang van het project nog niet op de markt geïntroduceerd zijn, zijn subsidiabel. Voorwaarde is dat de telersvereniging voor het (exclusieve) ras een marketingplan ontwikkeld heeft, waarmee het product zich in de markt kan onderscheiden. Voorts dient inzage gegeven te worden in de betaalde prijzen voor het betreffende zaad.</p> <p>De telersvereniging dient uiterlijk bij de jaardeclaratie per teler op te geven: ras, locatie(s) aangegeven op een bedrijfskaart, areaal en aantal planten. Het PT stelt een format ter beschikking. Bij de jaardeclaratie dienen de afleverbonnen te kunnen worden overlegd.</p> <p>Zie ook 103-8-10, 301-20-286 en 302-21-288</p>
<p>Activiteit: Warehouse Management System</p>
<p>304-25-132 en 304-25-133 Personeelskosten en Externe diensten ten behoeve Warehouse Management System zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alleen de kosten voor ontwerpen, bouwen en implementatie van geautomatiseerde systemen

voor WMS zijn subsidiabel. Alleen de initiële kosten kunnen worden gedeclareerd.

- De uitgaven zijn subsidiabel voor zover deze als doel hebben kwaliteitsverbetering van het proces (bijvoorbeeld leveringssnelheid), tracking & tracing van de producten, koppeling van vraag en aanbod, alsmede efficiencyverbetering.
- De interface met het aanvoerregistratiesysteem en de hiervoor benodigde aanpassingen aan dit systeem zijn eveneens subsidiabel.
- De interfaces van WMS met het verkoopsysteem - orderregistratiesysteem - facturatiesysteem en verladingsystemen en de hiervoor benodigde aanpassingen aan deze systemen zijn subsidiabel. Voornoemde systemen zelf zijn niet subsidiabel.

De bepalingen uit onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2.15 Uitgaven voor duurzame goederen op het gebied van ICT zijn eveneens van toepassing.

De functionaliteit van de verschillende onderdelen dient door de leverancier gedetailleerd te worden beschreven.

Zie ook regels 301-20-90/302-21-111.

Maatregel 4: Onderzoek en experimentele productie

Type acties: 401 Aankoop van vaste activa en 402 Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing

Algemeen voorbehoud:

In geval van investeringen, huur en leasing geldt dat voldaan moet worden aan de aan duurzame middelen gestelde eisen zoals vermeld in artikel 61, leden 3 (met name tweede en derde alinea) en 6 en artikel 21 lid 1, punt f), onder i) en de punten 1, 6, 10 t/m 14, 19, 20, 22 en 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Ook is interpretatieve nota 2008-07 van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen en onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.

Activiteit: Onderzoek en experimentele productie

401-26-134 en 402-27-136 Laboratoria:

Investeringen in laboratoria zijn subsidiabel, mits de in het laboratorium uit te voeren onderzoeken betrekking hebben op in het Overzicht activiteiten en subactiviteiten vermelde GMO waardige onderzoeken.

401-26-135 en 402-27-137 Ontwikkelingskosten van nieuwe machines (bijvoorbeeld oogstrobot) zijn subsidiabel.

Hierbij geldt als voorwaarde, dat het een voor de sector vernieuwende machine betreft, welk een uitstralingseffect zal hebben naar de telers en waarbij de telersvereniging een financieel risico loopt en waarvan de telersvereniging de resultaten onder de eigen telers of de gehele sector bekend maakt. Bij de indiening dient een ontwikkelingsvoorstel te worden voorgelegd en bij de jaardeclaratie dient te worden gerapporteerd over de resultaten.

Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen 2.11

De aanschaf van het eerste prototype is tevens subsidiabel.

401-26-xxx en 402-27-xxx Investeringen in innovatieve apparatuur in het kader van praktijkonderzoek:

Hierbij geldt als voorwaarde, dat het een voor de sector vernieuwende machine betreft, welk een uitstralingseffect zal hebben naar de telers en waarbij de telersvereniging een financieel risico loopt en waarvan de telersvereniging de resultaten onder de eigen telers of de gehele sector bekend maakt. Bij de indiening dient een onderzoeksvoorstel te worden voorgelegd en bij de jaardeclaratie dient te worden gerapporteerd over de resultaten.

Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen 2.11

Gedurende 2011 worden onder deze begrotingsregel in het kader van nader onderzoek investeringen in apparatuur voor precisiebemesting in de vollegrond in aanmerking genomen. Subsidiabel is een doseerunit met toebehoren voor het gelijktijdig met het zaaien, planten, frezen, schoffelen of aanaarden gedoseerd toedienen van vloeibare meststoffen in de grond, vlakbij het zaad of de plant (rijenbemesting). Het onderzoek dient gericht te zijn op de beperking van het mineralenverbruik en de uitspoeling van mineralen onder gelijktijdige instandhouding van de productkwaliteit.

Type actie: 403 Andere acties

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten

Algemene opmerkingen:

Bij de indiening dient een onderzoeksvoorstel te worden voorgelegd en bij de jaardeclaratie dient te worden gerapporteerd over de resultaten.

Activiteit: Onderzoek en experimentele productie

403-28-138 Kosten voor uitvoeren van een experiment:

Kosten voor uitvoeren van een experiment zijn subsidiabel, mits het een voor de sector vernieuwende pilot betreft, welk een uitstralingseffect zal hebben naar de telers en waarbij de telersvereniging een financieel risico loopt en waarvan de telersvereniging de resultaten onder de eigen telers of de gehele sector bekend maakt.

Activiteit: Productieplanning

403-29-139 Onderzoek nieuwe rassen is subsidiabel.

403-29-321 (60 % subsidie) Onderzoek en introductie nieuwe rassen INOVA:

De kosten van de onderzoeksonderdelen van het Jaarplan INOVA Fruit komen in aanmerking voor 60 % subsidie en dienen op deze begrotingsregel te worden opgevoerd. De door INOVA Fruit BV gefactureerde personeelskosten kunnen eveneens op deze begrotingsregel worden opgevoerd.

Het onderdeel Promotie en activatie valt onder Maatregel 3 Acties die gericht zijn op verbetering van de afzet, Type actie 304, Andere acties, Activiteit Marketing en verkoopbevordering, Subactiviteit Promotie en activatie INOVA rassen en komt in aanmerking voor 60 % subsidie.

Aankopen van bomen van INOVA rassen valt onder Maatregel 1 Acties die gericht zijn op de productieplanning, Type actie 101/102 Aankoop van vaste activa of Andere vormen van verwerving van vaste activa, Activiteit Aanbodplanning, Subactiviteit Aankoop bomen, inclusief INOVA rassen en komt in aanmerking voor 50 % subsidie.
Teeltadvisering van telers INOVA rassen valt onder Maatregel 5 Opleidingsacties en/of acties die gericht zijn op bevordering van de toegang tot adviesdiensten, Type actie 506 Andere kwesties, Activiteit Aanbodplanning, Subactiviteit Teeltbegeleiding/teeltvoorlichting/advisering (o.a. nieuwe rassen) en komt in aanmerking voor 50 % subsidie.
403-29-140 Andere onderzoeken en experimenten op het gebied van productieplannen en aanbod, niet zijnde investeringen zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.
Activiteit: Verbetering of behoud van de productkwaliteit
403-30-141 Aankoop van product voor proeven (bijvoorbeeld houdbaarheidsproeven) is subsidiabel.
403-30-142 Rassenproeven ten behoeve van kwaliteit zijn subsidiabel.
403-30-143 Onderzoek naar kwaliteitsproblemen (bijvoorbeeld vruchtrot bij paprika); Pluktijdstip onderzoek (appel, peer); Onderzoek naar schilvlekjes bij appel (Elstar); Onderzoek naar dervingsreductie zijn subsidiabel.
403-30-144 Andere onderzoeken en experimentele productie op het gebied van kwaliteit, niet zijnde investeringen zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.
Activiteit: Verbetering van de afzet
403-31-145 Rassenproeven op het gebied van smaak, functional foods en productinnovatie zijn subsidiabel.
403-31-146 Onderzoek naar nieuwe verpakkingen: Uitgaven op het gebied van productinnovatie zijn subsidiabel. Hier onder kan ook onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe verpakkingen of toepassingen worden verstaan.
403-31-147 Onderzoek onderhouden schap/retailpositionering is onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.
403-31-148 Andere onderzoeken en experimentele productie op het gebied van afzet, promotie en marketing, niet zijnde investeringen zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.
Activiteit: Milieu
403-32-149 Onderzoek naar nuttig gebruik champignonvoetjes is subsidiabel.
403-32-150 Onderzoek waterbesparing is subsidiabel.
403-32-151 Onderzoek energiebesparing en onderzoek alternatieve energiebronnen is subsidiabel.
403-32-152 Andere onderzoeken en experimentele productie op het gebied van milieu, niet zijnde investeringen:

Hieronder vallen o.a. uitgaven voor milieu analyses. Deze zijn subsidiabel.

Gedurende 2011 worden onder deze begrotingsregel in het kader van nader onderzoek uitgaven voor biologische grondontsmetting in kassen in aanmerking genomen. Subsidiabel zijn: materialen (organische massa, folie voor luchtdichte afdekking), monitoring (analyses en biotoets) en begeleiding. Er geldt als voorwaarde, dat het een voor de sector vernieuwende methode betreft, welk een uitstralingseffect zal hebben naar de telers en waarbij de telersvereniging een financieel risico loopt en waarvan de telersvereniging de resultaten onder de eigen telers of de gehele sector bekend maakt.

Andere onderzoeken en experimentele productie op het gebied van milieu zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

Maatregel 5: Opleidingsacties en/of acties die gericht zijn op bevordering van de toegang tot adviesdiensten

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten

Algemene opmerkingen

Standaard teeltbegeleiding

Mits naar behoren gemotiveerd, worden de uitgaven voor individuele adviezen aan telers met betrekking tot maatregelen die mede van invloed zijn op kwaliteit en/of milieu in aanmerking genomen. Het betreft adviezen op het gebied van: gewasbeoordeling, gewasbescherming, watermanagement, bemesting en reduceren mineralengebruik, klimaataansturing en energiereductie. Hierbij worden de totale kosten voor teeltbegeleiding voor **50 %** in aanmerking genomen.

De adviezen (voor elke deelnemende teler) dienen op het gebied van kwaliteit en/of milieu onderbouwd te worden door middel van jaarlijkse evaluatierapporten van de teeltbegeleiders. Deze rapportages dienen een samenvatting te bevatten van de concreet gegeven adviezen, de beoogde effecten en de resultaten met betrekking tot de onderdelen kwaliteitsverbetering en milieureducties (gewasbeschermingsmiddelen, mineralen, energie). Bij de jaardeclaratie wordt een selectie van rapportages opgevraagd (minimaal 1 per teeltbegeleider).

Zie type actie 502 Activiteit Geïntegreerde productie of geïntegreerde plaagbestrijding, Subactiviteit Teeltbegeleiding / teeltvoorlichting / advisering: Standaardvoorlichting mede betrekking hebben op kwaliteit en milieu (50 % van de kosten zijn subsidiabel).

Specifieke begeleiding:

Begeleiding van biologische teelt; begeleiding van geïntegreerde bestrijding en het voorkomen van ziekten en plagen; begeleiding scouts; analyses en adviezen met betrekking tot gewas, water en/of bodem, die gericht zijn op het vaststellen van ziekten en plagen (microbiologisch onderzoek, aaltjesonderzoek); energiescan; begeleiding in geval van specifieke kwaliteitsproblemen en begeleiding bij controle productkwaliteit kunnen voor **100 %** in aanmerking worden genomen. Zie betreffende activiteiten

van Maatregel 5.

De adviezen (voor elke deelnemende teler) dienen gedetailleerd onderbouwd te worden door middel van jaarlijkse evaluatierapporten van de adviseurs/begeleiders. Deze rapportages dienen een samenvatting te bevatten van de concreet gegeven adviezen, de beoogde effecten en de resultaten. Het PT stelt voor dit doel een format ter beschikking. Bij de jaardeclaratie wordt een selectie van rapportages opgevraagd (minimaal 1 per adviseur/begeleider).

In het geval van individuele teeltbegeleiding door eigen personeel van de telersvereniging geldt hetzelfde maximum als voor externe teeltbegeleiding.

Uitgaven van de telersvereniging op het gebied van de aansturing van de teeltbegeleiders, opstellen van bedrijfsvergelijkingen met betrekking tot het verbruik en reductie van mineralen, gewasbeschermingsmiddelen en energie, groepsbijeenkomsten over kwaliteit en milieuthema's worden voor 100 % in aanmerking genomen. Deze uitgaven dienen onderbouwd te worden door middel van correspondentie, verslagen, publicaties, presentaties of notulen.

N.B. Begeleiding bij reductie mineralenverbruik en reductie energieverbruik kunnen niet meer als afzonderlijk subactiviteiten worden opgevoerd en vormen onderdeel van de standaard teeltbegeleiding. Begeleiding kwaliteit- en milieuzorgsystemen teeltbedrijven (GlobalGAP, Milieukeur) en begeleiding kwaliteitszorgsystemen (HACCP, BRC, IFS, ISO e.a) vallen onder de begrotingsregels voor Begeleiding, audits, certificering en membershipfees van zorgsystemen onder Maatregel 7 - 710 Milieuverantwoorde bedrijfsvoering resp. Maatregel 2 - 203 Kwaliteitszorgsystemen. Begeleiding bij koelen en conditioneren inclusief opstellen van bewaarprotocollen valt onder de begrotingsregel Externe diensten t.b.v. koelfaciliteiten onder Maatregel 1 - 103 Aanbodplanning. Educatieve bijeenkomsten - trainingen / cursussen etc. met betrekking tot deze onderwerpen dienen wel onder Maatregel 5 opgenomen te worden.

Bij de jaardeclaratie dienen de kosten ter onderbouwing en ten behoeve van een nadere beoordeling door het PT, op de hierna beschreven wijze te worden uitgesplitst.

Het totaal gedeclareerde bedrag dient per teler/lid te worden uitgesplitst, waarbij de volgende criteria dienen te worden genoemd:

- naam en aanvoer-/lidnummer teler
- naam teeltbegeleider
- soort gewas
- areaal
- aantal bezoeken, duur per bezoek in uren, tarief per uur
- totaalbedrag per teler per gewas
- bedrag in euro per m2 gewas
- percentage GMO (50 of 100 %)

Het PT stelt voor dit doel een format ter beschikking.

In geval van trainingen / cursussen etc. dient bij de jaardeclaratie een deelnemerslijst en een aanwezigheidsregistratie per deelnemer per datum bijeenkomst, voorzien van een handtekening van de deelnemer beschikbaar te zijn. Bij de declaratie kunnen slechts kosten worden opgevoerd voor leden, medewerkers van leden en medewerkers van de telersvereniging die daadwerkelijk aanwezig zijn geweest.

Type actie/activiteit: 501 Biologische productie

Onder deze activiteit opgenomen acties kunnen slechts worden goedgekeurd indien de vereisten voor biologische productie in acht worden genomen, zoals opgenomen in Verordening (EG) 834/2007 (vanaf 1 januari 2009). Uitsluitend door Skal (conform Verordening (EG) nr. 834/2007) gecertificeerde biologische teeltbedrijven komen hiervoor in aanmerking. Deelnemende telers dienen te beschikken over een geldig Skal certificaat of een bevestiging van Skal, dat het bedrijf in omschakeling is naar biologische productie.

Deze actie/activiteit komt in aanmerking voor 60 % subsidie.

501-33-153 (60 % subsidie) Teeltbegeleiding / teeltvoorlichting / advisering:

Uitgaven voor specifieke adviezen voor biologische teelt, bodemvruchtbaarheid, biologische bemesting, compostering, vruchtwisseling, rassenkeuze, biologische bestrijding en biologisch evenwicht, biologische teelttechniek.

501-33-154 ((60 % subsidie) Educatieve bijeenkomsten, zoals trainingen / cursussen / seminars / symposia / congressen / studiegroepen

Type actie/activiteit: 502 Geïntegreerde productie of geïntegreerde plaagbestrijding

502-34-155 Teeltbegeleiding / teeltvoorlichting / advisering: Uitgaven voor specifieke begeleiding van biologische of geïntegreerde bestrijding, begeleiding scouts en begeleiding bij het voorkomen van ziekten en plagen, incl. gewas, water en/of bodemanalyses die gericht zijn op het vaststellen van ziekten en plagen (microbiologisch onderzoek, aaltjesonderzoek)

100 % van de kosten voor individuele adviezen zijn subsidiabel.

NB Water- en/of bodemanalyses om de hoeveelheid mineralen (N en P) te bepalen zijn niet langer subsidiabel.

502-34-156 Educatieve bijeenkomsten, zoals trainingen / cursussen / seminars / symposia / congressen / studiegroepen op het gebied van geïntegreerde bestrijding, ziekten en plagen en cursussen scouting

502-34-159 Educatieve bijeenkomsten, zoals trainingen / cursussen / seminars / symposia / congressen / studiegroepen: kwaliteit en milieuzorgsystemen teeltbedrijven. Betreft GlobalGAP, Milieukeur (AMK) e.d.

502-34-333 Teeltbegeleiding / teeltvoorlichting / advisering: standaardvoorlichting mede betrekking hebbend op kwaliteit en milieu:

50 % van de kosten voor individuele adviezen zijn subsidiabel.

100 % van de kosten voor uitgaven van de telersvereniging op het gebied van aansturing van de teeltbegeleiders, opstellen van bedrijfsvergelijkingen met betrekking tot het verbruik en reductie van mineralen / gewasbeschermingsmiddelen / energie en groepsbijeenkomsten over kwaliteit en

<p>milieuthema's zijn subsidiabel.</p> <p>Onder deze begrotingsregel vallen ook IT modules voor bedrijfsbegeleiding en abonnementen op mail- en webdiensten (50 % van de kosten).</p> <p>Begeleiding voor de teelt van witlofpennen (akkerbouw) is niet subsidiabel.</p>
<p>Type actie/activiteit: 503 Andere milieukwesties</p>
<p>503-35-162 Energiescan</p>
<p>503-35-164 Advieskosten ten behoeve van andere milieu onderwerpen</p> <p>Onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden.</p>
<p>503-35-165 Educatieve bijeenkomsten, zoals trainingen / cursussen / seminars / symposia / congressen / studiegroepen: andere milieu onderwerpen, zoals energiereductie, mineralenreductie</p> <p>Gedurende 2011 worden onder deze begrotingsregel cursussen in het kader van het stimuleren van kennisverwerving m.b.t. het geconditioneerde teelt / het "nieuwe telen" in aanmerking genomen.</p>
<p>Type actie/activiteit: 505 Productkwaliteit</p>
<p>505-37-168 Advieskosten voor verbeteren productkwaliteit en controle productkwaliteit inclusief residuen van bestrijdingsmiddelen en traceerbaarheid.</p> <p>Uitgaven voor begeleiding ter verbetering van de productkwaliteit (aansturing bij specifieke kwaliteitsproblemen) en de kwaliteitscontrole worden in aanmerking genomen.</p>
<p>505-37-170 Educatieve bijeenkomsten, zoals trainingen / cursussen / seminars / symposia / congressen / studiegroepen : productkwaliteit inclusief residuen van bestrijdingsmiddelen. Opfriscursussen kwaliteitsmedewerkers en keurmeesters.</p>
<p>Type actie: 506 Andere kwesties</p>
<p>Activiteit: Aanbodplanning</p>
<p>506-40-176 Teeltbegeleiding / teeltvoorlichting / advisering (bijvoorbeeld teeltplan, tactische perceelsplanning, oogstspreading, nieuwe rassen):</p> <p>Hieronder valt ook de begeleiding van teelten voor de verwerkende industrie. Zie Notitie vastgestelde percentages GMO - begeleiding industrieteelten..</p> <p>Teeltadvisering ten behoeve van telers INOVA rassen dient eveneens op deze begrotingsregel te worden opgevoerd (50 % subsidie).</p>
<p>Activiteit: Andere kwesties</p>
<p>506-41-178 Educatieve bijeenkomsten, zoals trainingen / cursussen / seminars / symposia / congressen (niet gespecificeerd)</p> <p>Onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden.</p>
<p>506-41-179 Uitgaven voor advieskosten op het gebied van onderzoek</p> <p>Onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden</p>
<p>506-41-180 Uitgaven voor studiereizen en beursbezoek:</p> <p>Op grond van punt 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 dient dit beperkt te blijven tot</p>

het grondgebied van de Europese Gemeenschap. Onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden. Zie hiervoor ook het bepaalde onder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3 Overige kosten punt 3.5

Maatregel 6: Crisispreventie maatregelen:

Voor acties opgenomen onder deze maatregel geldt in het algemeen dat deze op grond van artikel 103 quater, lid 2 van Verordening (EG) nr. 1234/2007 niet meer dan één derde van de uitgaven uit hoofde van het operationeel programma mogen uitmaken.

Indien dergelijke acties deel uitmaken van het operationeel programma, kan het maximale percentage EU-steun voor het operationele programma op grond van artikel 103 quinquis van Verordening (EG) nr. 1234/2007 worden verhoogd tot 4,6% van de waarde van de verkochte productie. Deze extra 0,5% mag uitsluitend worden aangewend voor acties in het kader van deze maatregel.

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel in punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten.

Type actie: 603 Afzetbevorderings- en communicatieactiviteiten

603-58-312 Afzetbevordering en communicatie

Onder dit punt kunnen marktstudies en uitgaven voor reclame worden opgevoerd.

Marktstudies kunnen inzicht geven waar in de markt zich bedreigingen voordoen en kunnen alternatieve afzetkanalen in beeld brengen, waar in geval van een crisis product kan worden afgezet. Derhalve kunnen dergelijke studies altijd onder crisispreventie worden opgevoerd.

In het geval van een structurele crisis is het mogelijk om door middel van promotie en reclame de vraag te stimuleren.

In het geval van een incidentele crisis is een onmiddellijke actie noodzaak. Promotie en reclame dient dan onmiddellijk te worden ingezet. Daarom is het mogelijk om hiervoor voorbereidende uitgaven in het operationeel programma, als maatregel van crisispreventie, op te nemen. De daadwerkelijke uitgaven gedaan in het geval de crisis reeds is ontstaan, zijn dan uitgaven in het kader van crisisbeheer en zijn derhalve niet op te voeren onder deze maatregel.

Op grond van artikel 87, lid 2 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 moeten acties die onder dit hoofd in het kader van crisispreventie worden uitgevoerd, aanvullend zijn op acties die reeds door de betrokken telersverenigingen worden uitgevoerd. Dit houdt in dat deze niet in strijd mogen zijn van het beleid dat de telersvereniging op het gebied van promotie en reclame voert. Dit houdt echter niet in dat de betreffende acties additioneel moeten zijn op acties die reeds werden uitgevoerd. Er mag ook sprake zijn van nieuwe

acties op het gebied van afzetbevordering en communicatie.

In het geval onder dit hoofd uitgaven voor promotie en reclame worden gedaan, gelden de voorwaarden zoals opgenomen in punt 15 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007.

603-58-316, 604-59-323, 605-60-324 en 606-61-325 Aflossing van kapitaal en renten van leningen bedoeld om maatregelen van crisispreventie te financieren

Indien er commerciële leningen zijn aangegaan om acties in het kader van crisispreventie te financieren, mag op grond van artikel 103 quater, lid 2, derde alinea van Verordening (EG) nr. 1234/2007 de aflossing van deze lening en de rente daarvan in het operationeel programma worden opgenomen. Deze aflossing en rente komt dan in de plaats van de werkelijke uitgaven voor deze acties en mogen evenmin meer dan één derde van de totale uitgaven uit hoofde van het totale operationele programma vormen.

Indien de hiervoor genoemde leningen een terugbetalingstermijn hebben die de looptijd van het operationele programma overschrijdt, mogen deze op grond van artikel 75 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 om gegronde economische redenen worden overgeheveld naar een volgend operationeel programma. Deze gegronde economische redenen worden aanwezig geacht, mits de totale looptijd van de lening niet langer is dan maximaal drie opeenvolgende operationele programma's.

Type actie: 604 Opleidingsacties

604-59-313 Opleidingsacties

De algemene voorwaarden die van toepassing zijn op cursussen en opleidingen, zoals die onder maatregel 5 zijn opgenomen, zijn eveneens van toepassing op opleidingsmaatregelen die in het kader van crisispreventie worden opgenomen.

Opleidingen die als crisispreventie kunnen worden opgenomen dienen gericht te zijn om tuinbouwondernemers inzicht te geven in de markt en in het (moderne) ondernemerschap.

604-59-323 Aflossing van kapitaal en renten van leningen bedoeld om maatregelen van crisispreventie te financieren

Zie hierboven onder 603-58-316

Type actie: 605 Oogstverzekering

605-60-314 Betaalde premies voor oogstverzekeringen

De oogstverzekeringen dragen op grond van artikel 89 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 bij tot het verzekeren van het producenteninkomen en het dekken van marktverliezen die de telersvereniging en/of haar leden hebben geleden als gevolg van natuurrampen, ongunstige klimaatomstandigheden en, in voorkomend geval ziekten en plagen.

Op grond van artikel 90, lid 4 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 j" artikel 2, lid 8 van Verordening (EG) nr. 1857/2006 wordt verstaan onder ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld: weersomstandigheden, zoals vorst, hagel, ijs, regen of droogte, die voor een landbouwer leiden tot een verlies van meer dan 30% van de gemiddelde jaarproductie in de laatste drie jaar of de gemiddelde productie van drie jaren van de laatste vijf jaren, de hoogste en de laagste productie

niet meegerekend.

Op grond van bovenstaande punten zijn slechts verzekeringen gericht op productschade subsidiabel. Premies voor verzekeringen ter dekking van schade aan opstallen (inclusief glasschade), machines, transportmiddelen, etc. zijn niet subsidiabel.

Op grond van artikel 90, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 mag het bij schade uit te keren bedrag, inclusief het eventueel uit andere bronnen te ontvangen bedrag, niet meer bedragen dan 100% van het door de teler geleden inkomensverlies. Is het verzekerde risico hoger, dan is de premie niet subsidiabel.

Op grond van artikel 89 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 worden de oogstverzekeringen beheerd door de telersvereniging. Dit houdt niet in dat de telersvereniging een (collectieve) polis of overeenkomst moet afsluiten. Het is ook mogelijk om te werken met individuele polissen. Indien telersverenigingen gebruik willen maken van deze actie in het kader van crisispreventie dienen zij deze actie open te stellen voor alle leden. De leden kunnen vervolgens een afschrift van hun polis en een betaalbewijs bij de telersvereniging indienen. De telersvereniging dient te controleren of de polissen voldoen aan de vereisten van de artikelen 89 en 90 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 en of de premies daadwerkelijk betaald zijn. Polissen die in aanmerking komen voor deze actie in het kader van crisispreventie worden door de telersvereniging geregistreerd. Indien een polis van een teler in deze registratie van de telersvereniging is opgenomen, kan de betreffende teler de betaalde premie bij de telersvereniging declareren. De door de telersvereniging aan de betreffende telers uitgekeerde vergoedingen, kunnen als actie in het kader van crisispreventie in de aanvraag worden opgenomen.

Assurantebelasting en poliskosten komen niet voor financiële steun in aanmerking.

Telers die gebruik maken van de LNV regeling "brede weersverzekering" mogen niet tevens gebruik maken van GMO.

De telersvereniging dient bij de jaardeclaratie een lijst van deelnemers te overleggen met vermelding van NAW gegevens, gewas(sen), areaal, omschrijving verzekering, polisnr. en verzekeraar, bedrag premie, bedrag niet-subsidiabel deel en gedeclareerd bedrag. Het PT stelt een format ter beschikking.

605-60-324 Aflossing van kapitaal en renten van leningen bedoeld om maatregelen van crisispreventie te financieren

Zie hierboven onder 603-58-316

Type actie: 606 Steun voor de administratieve kosten van de onderlinge fondsen

606-61-315 Administratieve kosten voor de oprichting van onderlinge fondsen

In dit kader worden onder onderlinge fondsen, fondsen bedoeld die in de plaats treden van oogstverzekeringsmaatregelen als bedoeld in artikel 103 quater, lid 2, onder e) van Verordening (EG) nr. 1234/2007. Voorwaarden die uit hoofde van de artikelen 89 en 90 van Verordening (EG) nr. 1580/2007

zijn gesteld en die hiervoor nader zijn uitgewerkt, zijn eveneens van toepassing op deze onderlinge fondsen.

Onder deze actie van crisispreventie zijn slechts de administratieve kosten van de oprichting van deze onderlinge fondsen subsidiabel. Onder administratieve kosten kan worden verstaan de externe kosten voor adviesdiensten op juridisch en administratief terrein voor de oprichting van deze onderlinge fondsen. Personeelskosten zijn op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 uitgesloten.

De steun voor de administratieve kosten is op grond van artikel 91, lid 2 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 het eerste jaar beperkt tot 5%, het tweede jaar tot 4% en het derde jaar tot 2% van de bijdrage van de telersvereniging in het onderlinge fonds

606-61-325 Aflossing van kapitaal en renten van leningen bedoeld om maatregelen van crisispreventie te financieren

Zie hierboven onder 603-58-316

Maatregel 7: Milieuacties

Voor alle milieuacties geldt dat deze moeten voldoen aan de vereisten van de **Nederlandse Milieurichtsnoeren** en de daarin vermelde nadere voorwaarden. De Nederlandse Milieurichtsnoeren zijn opgenomen in paragraaf 4.3. van de Nederlandse Nationale strategie. De Europese Commissie heeft de versie van de richtsnoeren, zoals deze na een bilateraal met de diensten van de Commissie op 7 augustus 2008 tot stand is gekomen op 9 oktober 2008 goedgekeurd.

De in onderstaande tekst opgenomen bepalingen uit de Nederlandse Milieurichtsnoeren zijn cursief weergegeven.

Artikel 103quater, lid 3 van Raadsverordening (EG) nr. 1234/2007 vereist dat de operationele programma's twee of meer milieuacties moeten bevatten of dat minimaal 10% van de uitgaven in het kader van de operationele programma's milieuacties betreft.

Op basis van artikel 103septies van de hierboven genoemde Raadsverordening en artikel 58 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is een nationale kader voor de milieuacties vastgesteld, welk bij de Commissie ter goedkeuring is ingediend. Deze richtsnoeren geven op hoofdlijnen aan welke milieumaatregelen kunnen worden genomen. De Commissie toetst deze aan de doelstelling van artikel 174 van het Verdrag en van het Zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap.

Maatregelen die in het kader van de Gemeenschappelijke Marktordening voor Groenten en Fruit met EU-gelden worden gefinancierd kunnen niet worden uitgevoerd indien zij niet in overeenstemming zijn met de nationale voorschriften, waarin de volgende richtlijnen zijn geïmplementeerd:

- *De Wilde Vogel Richtlijn (Raadsrichtlijn 79/409/EEG) en de Habitat Richtlijn (Raadsrichtlijn 92/43/EEG)*
- *De Kader Waterbeleid Richtlijn (Richtlijn 2000/60/EG van het Europese Parlement en de Raad)*

Type acties: 701 Aankoop van vaste activa en 702 Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing

Algemeen voorbehoud:

In geval van investeringen, huur en leasing geldt dat voldaan moet worden aan de aan duurzame middelen gestelde eisen zoals vermeld in artikel 61, leden 3 (met name tweede en derde alinea) en 6 en artikel 21 lid 1, punt f), onder i) en de punten 1, 6, 10 t/m 14, 19, 20, 22 en 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Ook is interpretatieve nota 2008-07 van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen en onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.

Nederlandse Milieurichtsnoeren:

In het geval van investeringen in vaste activa, dienen deze gebruikt te worden voor de doeleinden waarvoor de investering is gedaan, gedurende de gehele bedrijfseconomische levensduur (afschrijvingsperiode of looptijd leasecontract) van de betreffende activa. Het is wel mogelijk om deze activa gedurende de bedrijfseconomische levensduur te vervangen, mits de voorwaarden van artikel 61, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 in aanmerking worden genomen en er significante milieuvoordelen zijn.

Waar bij de specifieke voorwaarden om een investering in aanmerking te nemen een percentage energie- of waterbesparing van 25% is genoemd, wordt de startsituatie bepaald aan het begin van de looptijd van het betreffende operationeel programma. De besparing wordt beoordeeld in het kader van de investering en/of actie. De besparing moet worden berekend op het niveau van de investering en/of actie. Dit betekent dat alleen vervangingsinvesteringen betrokken kunnen zijn. Indien de investeringen niet een minimum aan energie- of waterbesparing van ten minste 25% kan genereren, kunnen deze investeringen niet worden gezien als een milieuactie. Wel kan deze investering dan onder andere maatregelen, voorzien in de Nationale Strategie, worden gebracht.

In uitzonderlijke gevallen kan een lagere drempel van minimaal 10% kan worden geaccepteerd, mits de actie andere milieuvoordelen waarborgt (bijvoorbeeld vermindering van bodemerosie en/of vermindering van het gebruik van chemicaliën in combinatie met waterbesparing, vermindering van de luchtvervuiling en/of het gebruik van herbruikbare energiebronnen in combinatie met energiebesparing).

De verwachte besparing **per energiesysteem** wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan **(of bij indiening gedurende het operationele jaar)** beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier van het systeem **of een energiedeskundige** en dient bij de jaardeclaratie door de telersvereniging te worden onderbouwd. **Indien de investering naar verwachting geen 25 % energiebesparing oplevert**, verdient het aanbeveling deze investeringen onder een andere maatregel te rubriceren. In de meeste gevallen zal dit maatregel 8 (Andere acties, Activiteit Milieuacties niet voorkomende in de milieurichtsnoeren) zijn.

Conform artikel 103quater, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1234/2007 betreft de steun voor de investeringen in vaste activa de extra kosten en het inkomensverlies die uit de investering voortvloeien.

Activiteit: Milieugerichte investeringen

701-42-181 en 702-43-194 *Investeringen in innovatieve en emissiebeperkende gewasbeschermingsapparatuur, zoals spuitapparatuur, UV-belichtingswagens ter bestrijding van schimmelziekten, thermische apparatuur, elektromagnetische apparatuur en innovatieve mechanische onkruidbestrijding zijn subsidiabel:*

voor zover deze investeringen tot doel hebben om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen te verminderen.

In aanmerking komen:

- spuitapparatuur (bijvoorbeeld tunnelspuitmachine voor de fruitteelt; spuitapparatuur met luchtondersteuning);
- UV-licht ter bestrijding van schimmelziekten;
- thermische apparatuur (onkruidbranders, heteluchtapparatuur);
- elektromagnetische apparatuur (bijvoorbeeld Agriton machine).
- mechanische onkruidbestrijdingsapparatuur
- GPS systemen in het kader van de precisielandbouwtechnieken

In geval van spuitapparatuur dient de emissiebeperking te worden aangetoond. Bij voorkeur aan de hand van bij het betreffende merk of type spuitapparatuur uitgevoerd onafhankelijk onderzoek. Indien geen onafhankelijk onderzoeksrapport beschikbaar is, mag de reductie ook worden aangetoond door middel van een (eventueel meerjarige) spuitregistratie (aantal bespuitingen per teelt en gebruik per middel in kg werkzame stof per hectare bespuiting per jaar). De nulsituatie (eventueel gemiddelde over voorgaande jaren) dient dan concreet te worden weergegeven.

In geval van spuitrobots wordt uitsluitend het spuitmechanisme in aanmerking genomen. Het transportsysteem om de spuit te verplaatsen naar de volgende rij of afdeling is niet subsidiabel. Ook in geval van UV belichtingswagens is dit transportsysteem niet subsidiabel.

GPS systemen in het kader van de precisielandbouwtechnieken:

De koppeling met de mechanische onkruidbestrijding is vervallen. Voorwaarde is dat de inzet van GPS systemen leidt tot aantoonbaar positieve effecten op milieu en/of kwaliteit door middel van precisie zaaien en/of planten, precisietoediening van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en precisie mechanische onkruidbestrijding.

701-42-182 en 702-43--195 *Investerings in insectengaas (uitsluitend bij vollegrondsteelten)* zijn subsidiabel:

Ter wering van insecten, niet voor vervroeging. Agryldoek is uitsluitend toegestaan voor koolsoorten en wortelen.

701-42-184 en 702-43-197 **Investerings in duurzame energie**, zoals *zonnepanelen(-collectoren), windmolens, biobranders, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing (reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen) van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft.*

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

Zie ook 801-55-292 en 802-56-298

701-42-185 en 702-43-198 *Investeringen in WKK installaties* zijn subsidiabel: voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing (reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen) van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: Het verwachte energetisch rendement van de investering wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

Zie ook 801-55-293 en 802-56-299

701-42-186 en 702-43-199 *Investeringen in aardwarmte* zijn subsidiabel: voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing (reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen) van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

Zie ook 801-55-294 en 802-56-300

701-42-187 en 701-43-200 *Investeringen in rookgasreinigers* en bijbehorende meetapparatuur ter reductie van CO₂ en Nox emissie zijn subsidiabel:

Rookgasreinigers worden ingezet om emissie van schadelijke stoffen te beperken en CO₂ af te vangen ten behoeve van dosering aan het gewas in de kassen. Vanaf 1-04-2010 zijn de wettelijke emissie eisen voor o.a. NO_x aangescherpt (Besluit Emissie-eisen Middelgrote Stookinstallaties 21-12-2009). Hierdoor is het gebruik van rookgasreinigers bij nieuwe stookinstallaties noodzakelijk geworden om aan de wettelijke emissie eisen te voldoen en dus niet meer bovenwettelijk. Dit heeft gevolgen voor de subsidiabiliteit:

- In geval van aanschaf ten behoeve van een bestaande stookinstallatie is de rookgasreiniger nog tot 1 januari 2017 bovenwettelijk en wordt 100 % van de kosten in aanmerking genomen.
- In geval van aanschaf ten behoeve van een nieuwe stookinstallatie worden uitsluitend de meerkosten

van de bovenwettelijke reductie NOx emissie van een rookgasreiniger t.o.v. een standaardrookgasreiniger in aanmerking genomen. Deze bovenwettelijke reductie dient te blijken uit de specificatie van de leverancier (vooraf) en de (wettelijk verplichte) metingen van de emissieconcentratie na ingebruikstelling).

- Uitsluitend de rookgasreiniger zelf inclusief bijbehorende meet- en regelapparatuur is subsidiabel. Bouwvoorzieningen en buitenomkasting van de WKK ruimte worden toegerekend aan de WKK en worden derhalve bij de rookgasreiniger niet in aanmerking genomen. Voorzieningen voor distributie van CO2 in de kas, alsmede voorzieningen voor de CO2 regeling in de kas (CO2 units) zijn niet subsidiabel.

Toelichting

Het Besluit Emissie-eisen Middelgrote Stookinstallaties (BEMS) is op 21 december 2009 in Staatsblad 547 gepubliceerd en is in werking getreden op 1 april 2010. De in het besluit vastgestelde emissiegrenswaarden gelden direct voor installaties die na de inwerkingtreding van dit besluit worden geplaatst en in gebruik genomen. De bestaande installaties hebben een overgangstermijn tot 1 januari 2017 waarna zij ook aan de genoemde waarden moeten voldoen.

Voor gasgestookte zuigermotoren is de emissiegrenswaarde voor nieuwe installaties aangescherpt tot **30 gram NOx per gigajoule of 100 gram NOx per normaal kubieke meter**.

Uitzonderingen, waarvoor in afwijking hiervan een emissiegrenswaarde van **100 gram NOx per gigajoule of 340 milligram NOx per normaal kubieke meter** geldt, zijn:

o kleine gasmotoren (**kleiner dan 2,5 megawatt** thermisch)

o biogasmotoren

Voor overige categorieën: zie BEMS artikel 2.1.1 t/m 2.1.5 en de Nota van toelichting.

701-42-188 en 702-43-201 *Investerings in aansluitingen op een CO2 netwerk* zijn subsidiabel:

Betreft CO2 clustering tussen verschillende bedrijven en aansluitingen op CO2 netwerken als OCAP.

Daar de aansluiting op OCAP niet in eigendom komt, dienen de kosten hiervan op 702 te worden opgevoerd.

Eventuele op het CO2 netwerk aangesloten voorzieningen voor CO2 opslag zijn eveneens subsidiabel.

In geval van CO2 clustering zijn investeringen voor aansluitingen van belendende telers eveneens subsidiabel, gerekend tot/vanaf de erfscheiding van de leverende en ontvangende telers, mits lid van de telersvereniging (c.q. betrokken GMO erkende telersverenigingen).

Voorzieningen voor distributie van CO2 in de kas, alsmede voorzieningen voor de CO2 regeling in de kas (CO2 units) zijn niet subsidiabel.

701-42-189 en 702-43-202 *Investerings in warmtepompen, warmtewisselaars, warmte- en koudebuffering (aquifers, WOK/warmtebuffertank)* zijn subsidiabel:

voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.

Deze begrotingsregel is bestemd voor bedrijven anders dan glastuinbouwbedrijven.

Glastuinbouwbedrijven: zie begrotingsregel 701-42-190 of 702-43-203 *Investerings in het kader van het programma "Kas als Energiebron" - "Het nieuwe telen"*

In geval van energieclustering zijn investeringen voor aansluitingen van belendende telers eveneens

subsidiabel, gerekend tot/vanaf de erfscheiding van de leverende en ontvangende telers, mits lid van de telersvereniging (c.q. betrokken GMO erkende telersverenigingen).

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen. Zie ook 801-55-296 en 802-56-302

701-42-190 en 702-43-203 Investerings in het kader van het programma "Kas als Energiebron" - "Het nieuwe telen" (installaties voor een gesloten / semi-gesloten kas) zijn subsidiabel voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft:

Installaties zijn subsidiabel, **uitsluitend als onderdeel van een totaalconcept**. (Om aan de eis van 25 % energiebesparing te voldoen zullen systemen en installaties gecombineerd moeten worden).

Hieronder vallen naast het semi-gesloten kassysteem de volgende te combineren systemen en installaties:

- Buitenluchtaanzuiging in combinatie met een tweede beweegbaar energiescherm;
- Energiebesparend ventilatiesysteem met warmteterugwinning en/of voorverwarming;
- Andere luchtbehandelingsystemen;
- Hogedrukvernelingsysteem (adiabatische koeling met een druppelgrootte **5 tot maximaal 15 micron**);
- Warmtewisselingsysteem;
- Warmtepomp;
- Seizoensopslagsysteem voor warmte en koude (aquifer);
- Warmtebuffertank;
- Tweede energiescherm*. De energiebesparing met het doek dicht is **minimaal 45%**. De energiebesparing is een doekeigenschap.
- Energie extensieve bedrijven (verbruik < 25 Nm³ aardgasequivalent/m²) tevens het eerste energiescherm*. De energiebesparing met het doek dicht is **minimaal 35%**. De energiebesparing is een doekeigenschap.
- Gevelscherm*. De energiebesparing met het scherm dicht is **minimaal 40%**. De energiebesparing is een doekeigenschap.

*) Dit mag geen (wettelijk verplicht) scherm voor lichtafscherming of (teeltkundig vereist) gevelscherm zijn (d.w.z. scherm is lichtdoorlatend).

In geval van energieclustering zijn investeringen voor aansluitingen van belendende telers eveneens subsidiabel, gerekend tot/vanaf de erfscheiding van de leverende en ontvangende telers, mits lid van de telersvereniging (c.q. betrokken GMO erkende telersverenigingen).

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

Zie ook 801-55-297 en 802-56-303

701-42-191 en 702-42-204 *Investeringen in zelfpersende containers* zijn subsidiabel:

Alleen de meerkosten ten opzichte van een normale container worden in aanmerking genomen.

Algemeen voorbehoud overige actietypen :

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten.

Nederlandse Milieurichtsnoeren:

De steun voor milieuacties, andere dan de verkrijging van vaste activa, moet worden gelimiteerd tot de maximum bedragen voor agromilieubetalingen die zijn opgenomen in de bijlage bij Verordening (EG) nr. 1698/2005. Om rekening te houden met specifieke omstandigheden die in de Nationale Strategie, als bedoeld in artikel 57 van Verordening (EG) nr. 1580/2007, naar behoren zijn gemotiveerd, mogen deze bedragen worden verhoogd. Indien van toepassing, zijn deze derogaties beschreven en gemotiveerd in de niet-limitatieve lijst van acties.

Voor alle milieuacties, met uitzondering van de verkrijging van vaste activa, zoals benoemd in de niet-limitatieve lijst van acties, geldt dat de telersvereniging of haar leden de verplichting hebben om de subsidiabele technische middelen waarvoor steun wordt verleend, te gebruiken voor de doeleinden zoals

goedgekeurd in het operationele programma. Telersverenigingen zijn verplicht om dit soort acties gedurende de gehele looptijd van het operationeel programma te handhaven. Indien dit noodzakelijk is om de looptijd te bereiken die van toepassing is voor soortgelijke agromilieumaatregelen in het Plattelandsontwikkelingsprogramma, dient deze actie eveneens in een volgend operationeel programma opgenomen te worden. (In het Nederlandse Plattelandsontwikkelingsprogramma is deze periode vastgesteld op zes jaar (2007-2013, na 2013 is het mogelijk dat nieuwe termijnen worden vastgesteld). Deze vereisten zijn van toepassing op de volgende acties die in deze Richtsnoeren zijn opgenomen: "biologische productie", "geïntegreerde productie" en "acties om de bodem te beschermen".

In het geval personeel wordt ingezet voor de milieuacties, zijn de voorschriften van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 van toepassing. (Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten)..

Het operationeel programma van de telersvereniging moet de specifieke taken van dit personeel gedetailleerd beschrijven. Alleen de additionele werkelijke bestede tijd aan de relevante taken en welke op urenstaten wordt bijgehouden komt in aanmerking voor EU-financiering.

Type actie/activiteit: 703 Biologische productie

Nederlandse Milieurichtsnoeren:

Onder deze activiteit opgenomen acties kunnen slechts worden goedgekeurd indien de vereisten voor biologische productie in acht worden genomen, zoals opgenomen in Verordening (EG) nr. 834/2007 (vanaf 1 januari 2009). Vanwege het grote belang van dit type milieuacties, de hoogte van de werkelijk uit de actie voortvloeiende additionele kosten en daarom de noodzaak om zoveel mogelijk de reële kosten te honoreren, zodat zoveel mogelijk telers de actie uitvoeren, is de derogatie als bedoeld in artikel 60, lid 2, vierde alinea van Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 van toepassing. Daarom komen de werkelijke uit de actie voortvloeiende additionele kosten in aanmerking voor steun.

Uitsluitend door Skal (conform Verordening (EG) nr. 834/2007) gecertificeerde biologische teeltbedrijven komen hiervoor in aanmerking. Deelnemers dienen te beschikken over een geldig Skal certificaat of een bevestiging van Skal, dat het bedrijf in omschakeling is naar biologische productie.

Deze actie/activiteit komt in aanmerking voor 60 % subsidie.

703-44-207 (60 % subsidie) Composteringsplaatsen

Composteringsplaatsen voor zover de verkregen compost wordt aangewend in het betreffende eigen bedrijf of voor gebruik wordt verkocht zijn subsidiabel. Verkregen additionele inkomsten en gerealiseerde kostenbesparingen moeten van de subsidiabele uitgaven worden afgetrokken.

Uitsluitend de bovenwettelijke kosten zijn subsidiabel.

703-44-208 (60 % subsidie) Uitgaven voor aankoop van mest en/of compost, afkomstig van Skal gecertificeerde biologische landbouwbedrijven. Het gebruik van biologische mest en compost bij de biologische productie is subsidiabel.

Voor biologische mest bestaat een forfait van maximaal € 160 per ha (op basis van vaste rundveemest maximaal 20 ton per ha of rundveedrijfmest maximaal 30 ton/ha).

In geval van compost zijn de meerkosten ten opzichte van gangbare compost subsidiabel. Door Skal op biologische bedrijven toegelaten groencompost, niet afkomstig van biologische landbouwbedrijven wordt niet in aanmerking genomen.

De biologische oorsprong van de mest c.q. compost dient bij de jaardeclaratie te worden aangetoond door middel van een factuur en een afleverbon met vermelding van Skalnummer en “eko” of “bio” en het Skal certificaat van de leverancier. (In plaats van Skal certificaten kan ook volstaan worden met een lijst van Skal gecertificeerde leveranciers + Skalnr. Deze kan op de Skal website geverifieerd worden).

Daarnaast dient per deelnemende teler een opgave te worden verstrekt van:

- het areaal GMO waardige gewassen;
- de hoeveelheid en het type mest of compost;
- de opgevoerde kosten.

703-44-209 (60 % subsidie) Activering bodemleven door middel van toediening van micro-organismen

Activering bodemleven (het toedienen van micro-organismen, zogenoemde “starters” om de juiste bacteriën en schimmels te enten), met de bedoeling de bodemvruchtbaarheid te verbeteren is subsidiabel.

De betreffende middelen dienen vooraf aan het PT ter goedkeuring te worden voorgelegd.

703-44-291 Meerkosten voor biologische vermeerdering of opkweek van uitgangsmateriaal, alsmede de meerkosten van niet-chemische behandeling bij zaden van gangbare oorsprong, alleen indien gecertificeerd door Skal (forfait)

Additionele kosten voor Skal gecertificeerd zaai-, plant- en pootgoed in vergelijking met conventioneel zaai-, plant- en pootgoed zijn subsidiabel. Dit punt is subsidiabel op grond van punt 1, vierde streepje van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Het zaai-, plant- en pootgoed moet daadwerkelijk voor de biologische productie worden gebruikt.

Voor uitgangsmateriaal, dat door Skal is toegelaten op biologische teeltbedrijven bestaat de mogelijkheid de meerkosten voor de biologische vermeerdering of opkweek, alsmede de meerkosten van niet-chemische behandeling bij zaden van gangbare oorsprong onder de GMO te brengen. Conformiteit met de Skal regelgeving dient aangetoond te worden door middel van de verwijzingen op de factuur en afleverbon / plantenpaspoort (vermelding van Skalnummer en “eko” of “bio” en indien van toepassing “niet-behandeld” of “niet ontsmet”) en het Skal certificaat van de leverancier. De afleverbonnen / plantenpaspoorten dienen bij de jaardeclaratie ter controle beschikbaar te zijn.

(In plaats van Skal certificaten kan ook volstaan worden met een lijst van Skal gecertificeerde leveranciers + Skalnr. Deze kan op de Skal website geverifieerd worden).

De volgende forfaitaire tarieven gelden in 2011:

1) biologisch vermeerderd zaaizaad:

a) glas (vruchtgroenten):	25 % van de (kale) aankoopprijs
b) vollegrond en glas (overige gewassen):	45 % van de (kale) aankoopprijs
c) industrieteelten:	40 % van de (kale) aankoopprijs

2) niet-chemisch behandeld zaaizaad 12 % van de (kale) aankoopprijs

- exclusief glas (vruchtgroenten)
- exclusief industrieteelten

3) biologisch opgekweekt poot- en plantgoed: 25 % van de (kale) aankoopprijs

- exclusief enten

4) biologisch geteelde witlofpennen: 50 % van de (kale) aankoopprijs

Het PT zal voor de onderbouwing bij de jaardeclaratie een format toesturen.

Type actie/activiteit: 704 Geïntegreerde productie

Nederlandse Milieurielchnoeren:

Gebaseerd op artikel 103quater, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1234/2007, betreft dit de additionele kosten. Bovendien moeten kostenbesparingen in aanmerking worden genomen. Vanzelfsprekend moeten deze boven hetgeen gaan wat nationaal en communautair wettelijk is geregeld.

De kosten voor geïntegreerde productie komen op grond van punt 1, vierde streepje van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 in aanmerking voor financiële steun. In Nederland zijn er geen nationale of regionale regels voor geïntegreerde productie. Vanwege het grote belang van dit type milieuacties, de hoogte van de werkelijk uit de actie voortvloeiende additionele kosten en daarom de noodzaak om zoveel mogelijk de reële kosten te honoreren, zodat zoveel mogelijk telers de actie uitvoeren, is de derogatie als bedoeld in artikel 60, lid 2, vierde alinea van Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 van toepassing. Daarom komen de werkelijke uit de actie voortvloeiende additionele kosten in aanmerking voor steun.

704-45-216 Meerkosten voor zaaizaad van rassen met extra resistentie(s) en virusvrij zaaizaad (forfait):

Uitgaven voor resistent zaad, mits additionele inkomsten en kostenbesparingen van de subsidiabele uitgaven worden afgetrokken.

- er dient gedetailleerd onderbouwd te worden dat er sprake is van een extra (nieuwe) resistentie ten opzichte van standaardrassen (algemeen gebruikte rassen). Hiertoe dient documentatie overlegd te worden waarin een vergelijking gemaakt wordt tussen de belangrijkste standaardrassen en het ras met de extra resistentie. Dit dient bij voorkeur te gebeuren aan de hand van rasbeschrijvingen van de NAK.
- uitsluitend meerkosten ten opzichte van een gangbaar standaardras zijn subsidiabel. In geval er geen forfait is vastgesteld, dient een prijsvergelijking te worden gemaakt tussen de standaardrassen en het

ras met de extra resistentie. Uitgaven voor gecoat zaaizaad dienen hierbij buiten beschouwing te worden gelaten.

de volgende forfaitaire tarieven gelden in 2011:

- paprika resistentie tabaksmozaiekvirus TM3 € 70 per 1000 zaden;
- komkommer tolerantie echte meeldauw Sf (*Sphaerotheca fusca*) (*Sf fuliginea*) € 40 per 1000 zaden;
- radijs resistentie *Fusarium oxysporum* € 50 per 100.000 zaden;
- tomaat resistentie echte meeldauw On (*Oïdium lycopersicum*) (vooralsnog) werkelijke meerkosten;
- ijsbergsla resistentie bladluis *Nasanovia* (vooralsnog) werkelijke meerkosten.

Bij de jaardeclaratie dienen de meerkosten van plantmateriaal en zaden ter onderbouwing en ten behoeve van een nadere beoordeling door het PT, op de hierna beschreven wijze te worden uitgesplitst.

Het totaal gedeclareerde bedrag dient per teler/lid te worden uitgesplitst, waarbij de volgende criteria dienen te worden genoemd:

- naam en aanvoer-/lidnummer teler
- soort gewas
- areaal
- aantal planten/zaden per teler per gewas
- aantal planten/zaden per m2 gewas
- totaalbedrag teler per gewas
- bedrag in euro per m2 gewas
- naam leverancier

Het PT zal voor dit doel een format toesturen.

Bij de jaardeclaratie dienen afleverbonnen / plantenpaspoorten ter controle beschikbaar te zijn.

704-45-217 Uitgaven voor geënt plantmateriaal (forfait)

Uitgaven voor enten van plantmateriaal, met het doel minder chemische middelen te gebruiken. Op basis van punt 1 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is hier in Nederland een forfaitair tarief voor vastgesteld. Dit punt is subsidiabel op grond van punt 1, vierde streepje van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007.

- Het volgende forfaitaire tarief geldt in 2011:
voor tomaten, aubergines, paprika's, courgettes en komkommers € 0,75 per plant (inclusief zaadkosten onderstam).
- In alle andere gevallen gelden de werkelijke meerkosten ten opzichte van een niet-geënte plant met een maximum van € 0,75 per plant.

Bij de jaardeclaratie dienen de meer kosten van plantmateriaal en zaden ter onderbouwing en ten behoeve van een nadere beoordeling door het PT, op de hierna beschreven wijze te worden uitgesplitst.

Het totaal gedeclareerde bedrag dient per teler/lid te worden uitgesplitst, waarbij de volgende criteria dienen te worden genoemd:

- naam en aanvoer-/lidnummer teler
- soort gewas en type plant (al dan niet getopt)
- areaal
- aantal planten/zaden per teler per gewas
- aantal planten/zaden per m2 gewas
- totaalbedrag teler per gewas
- bedrag in euro per m2 gewas
- naam leverancier

Het PT zal voor dit doel een format toesturen.

Bij de jaardeclaratie dienen afleverbonnen / plantenpaspoorten ter controle beschikbaar te zijn.

704-45-218 Uitgaven voor biologische gewasbescherming, signaalplaten en - als onderdeel van het totaalpakket - specifieke begeleiding ten behoeve van biologische gewasbescherming

Uitgaven voor biologische bestrijding zijn subsidiabel, mits additionele inkomsten en kostenbesparingen van de subsidiabele uitgaven worden afgetrokken.

De volgende uitgaven voor biologische gewasbescherming zijn subsidiabel:

1. Natuurlijke vijanden: macrobiologische bestrijders (voornamelijk insecten en mijten) en aaltjes, mits toegelaten op grond van de Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet (Wijziging Regeling van 25 januari 2005, Stcrt 2005, 23 : Artikel 1b vijfde lid, Artikel 1c en Bijlagen 5, 6 en 7 en eventueel volgende besluiten);
2. Natuurlijke vijanden: microbiologische bestrijders (schimmels, bacteriën, virussen), mits toegelaten in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
3. Overige biologische middelen (ook wel Gewasbeschermingsmiddelen van Natuurlijke Oorsprong – GNO's), mits toegelaten in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden
Zie hiervoor www.ctb.agro.nl;
4. Middelen voor feromoonverwarring, mits toegelaten in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
5. Feromonen als lokstof in vallen of op rollertraps (inclusief vallen) en vangplaten;
6. Middelen waarvan het wettelijk toegestaan gebruik gemotiveerd wordt met verwijzing naar de Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen (RUB) worden niet in aanmerking genomen.
In afwijking hierop is het middel kalkmelk voor de fruitteelt wel subsidiabel.
7. Overige biologische middelen (wettelijk toegelaten GNO's) dienen voor de goedkeuring van het operationeel jaarplan door het PT te zijn beoordeeld. Hiertoe dient uiterlijk bij de definitieve indiening van het operationeel jaarplan een lijst ter goedkeuring aan het PT te worden voorgelegd.
8. Het effect van biologische bestrijding dient onderbouwd te worden met betrekking tot het terugdringen van het gebruik van werkzame stof uit chemische gewasbeschermingsmiddelen. Hiertoe is het noodzakelijk, dat de telersverenigingen jaarlijks aan de hand van registraties van de teeltbedrijven het totale gebruik aan werkzame stof in kilogram per hectare opgeven, uitgesplitst naar gewas(groep). De

verbruikscijfers 2010 dienen als startsituatie voor het operationeel jaarplan 2011. Deze verbruikscijfers dienen uiterlijk op 1 mei 2011 aan het PT te worden overlegd. (Deze dienen tevens ter onderbouwing van de jaardeclaratie 2010).

9. Naast de inzet van bovenstaande biologische gewasbeschermingsmiddelen zijn tevens de uitgaven van specifieke begeleiding ten behoeve van biologische gewasbescherming subsidiabel. Als onderdeel van een totaalpakket is splitsing van de factuur naar daadwerkelijke inzet van biologische gewasbeschermingsmiddelen en begeleiding niet noodzakelijk.

Bij de jaardeclaratie dienen de kosten van biologische gewasbeschermingsmiddelen ter onderbouwing en ten behoeve van een nadere beoordeling door het PT, op de hierna beschreven wijze te worden uitgesplitst.

Het totaal gedeclareerde bedrag dient per teler/lid te worden uitgesplitst, waarbij de volgende criteria dienen te worden genoemd:

- naam en aanvoer-/lidnummer teler
- soort gewas
- areaal
- totaalbedrag teler per gewas
- bedrag in euro per m² gewas
- naam leverancier

Het PT zal voor dit doel een format toesturen.

Tevens dient een overzicht van de ingezette biologische gewasbeschermingsmiddelen op niveau van de telersvereniging te worden overlegd.

704-45-334 Overige uitgaven voor biologische of geïntegreerde gewasbescherming en voorkomen van ziekten en plagen (Agri Hot Knife messen ter voorkoming van verspreiding van virussen in het komkommengewas, vliegenlampen, sporefilters, afdichtingsmateriaal champignoncellen e.a.)

Deze uitgaven zijn subsidiabel onder dezelfde voorwaarden als gesteld bij begrotingsregel 704-45-218 punt 8. en 9.

Uitgaven voor gewas-, water- en bodemanalyses zijn subsidiabel, voor zover dit is opgenomen in de geïntegreerde productie en wordt gecombineerd met andere in deze Richtlijnen opgenomen milieufacties, die als doel hebben om het gebruik van chemische middelen te verminderen.

Kosten voor gewas-, water- en bodemanalyses kunnen worden opgevoerd onder Maatregel 5, Actie 502 Activiteit Geïntegreerde productie of geïntegreerde plaagbestrijding

Type actie: 705 Beter gebruik en/of beheer van water, zoals waterbesparing en drainage

Momenteel niet van toepassing.

Type actie: 706 Acties voor bodemonderhoud

Momenteel niet van toepassing.

Type actie: 707 Acties voor de aanleg of het behoud van habitats die gunstig zijn voor de diversiteit

Niet van toepassing

Type actie: 708 Energiebesparingsacties

Zie Maatregel 4 Onderzoek en Experimentele Productie, Actie 403, Activiteit Milieu en Maatregel 5 Opleidingsacties en Advies diensten, Actie 503, Activiteit Andere milieukwesties.

Type actie: 709 Acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren

Activiteit: Afvalverwerking en recycling afvalstromen

709-46-219 Uitgaven voor recycling van afval (inclusief compostering en stomen van substraat), mits bovenwettelijk en biologisch afbreekbaar folie voor onkruidbestrijding:

Recycling van afval (inclusief compostering) in overeenstemming met de voorwaarden van bijlage 2 (is deel G) van de milieurichtsnoeren. De vereisten uit bijlage 2 (is deel G) zijn van toepassing.

- De uitgaven dienen bovenwettelijk te zijn.
- Subsidiabel zijn de verwerkingskosten en uitgaven voor recycling en compostering van afval dat achterblijft na een teelt of verwerking (bijvoorbeeld groenafval, substraten etc., maar bijvoorbeeld geen bouw- en sloopafval). Naast recycling en compostering worden ook de verwerkingskosten voor vergisting gericht op het produceren van biogas en verbranden met energierterugwinning (biomassacentrale, opwekking electriciteit) in aanmerking genomen.
- De fractie bedrijfsafval/agrarisch afval/niet composteerbaar tuinbouwafval (voorheen met een maximum van € 33,50 per ton) is niet meer subsidiabel.
- Voor de subsidiabele kosten is een maximum per ha bepaald. Het maximum bedrag per ha geldt per teeltbedrijf afzonderlijk en niet voor het gehele deelnemend areaal. De per teeltbedrijf gemaakte subsidiabele kosten mogen worden opgevoerd met in achtname van onderstaande maxima:
 - € 3.500 per ha voor tomaat, paprika, aubergine en peper;
 - € 2.000 per ha per teeltwisseling voor komkommer, komkommer / nateelt tomaat, courgette, augurk en aardbei;
 - Voor de overige gewassen onder glas geldt per teeltbedrijf dat 50 % van de subsidiabele kosten mag worden opgevoerd tot een maximum van € 3.500 per ha;
 - Voor de vollegrondsgroenten geldt per teeltbedrijf dat 50 % van de subsidiabele kosten mag worden opgevoerd.
- Externe diensten ten aanzien van afvalverwerking en recycling afvalstromen en uitgaven voor stomen van substraat vallen ook onder het maximum per hectare.
- Onder deze subactiviteit vallen ook de meerkosten van biologisch afbreekbaar folie voor onkruidbestrijding in vollegrondsteelten. Deze kosten vallen evenwel niet onder het maximum per

hectare.

- Transportkosten zijn niet subsidiabel.

Zie verder deel G Afvalbeheer op het teeltbedrijf.

Voor de onderbouwing bij de jaardeclaratie zal het PT een format toesturen.

Bij de jaardeclaratie dienen de transportbegeleidingsbrieven/PMV formulieren behorende bij de gedeclareerde facturen ter controle beschikbaar te zijn.

709-46-220 Uitgaven voor meermalig fust en pallets (exclusief aanschafkosten) (forfait) zijn subsidiabel:

Hergebruik van meermalige verpakkingen en pallets.

Dit betreft de huurkosten met betrekking tot de roulatie van meermalige verpakkingen en pallets. De aanschaf/afschrijving hiervan is niet subsidiabel op grond van punt 1 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Op basis van onderzoek is bepaald dat 75% van de totale huurkosten van meermalige verpakkingen (EPS) bestaat uit roulatiekosten en 25% betrekking heeft op de door de verhuurder doorberekende afschrijving/aanschaf. Daarom is 75% van de huurprijs subsidiabel. In navolging van interpretatieve nota nr. 22-20008 van juli 2008 zal voor dit forfaitaire tarief een nieuwe berekening worden gemaakt. Gebaseerd op de huidige praktijk kunnen de totale subsidiabel uitgaven voor acties met betrekking tot verpakkingen, inclusief het hergebruik van meermalige verpakkingen, niet meer dan 20% van het totale actiefonds uitmaken.

- De kosten voor meermalig fust (o.a. EPS, IFCO) kunnen in de declaratie worden opgenomen. Het is echter niet mogelijk om afschrijvings- c.q. aanschafkosten voor meermalig poolfust in de declaratie op te nemen. Daarom heeft het PT een forfaitair standaardtarief van 75% van de huurkosten van meermalig poolfust vastgesteld. (Het forfait is opnieuw vastgesteld en blijft ongewijzigd). Voorwaarde is wel dat dit poolfust gebruikt wordt richting de retail. De telersvereniging sluit een contract af met de poolorganisatie, bijvoorbeeld EPS.
- De uitgaven mogen maximaal 20 % van het actiefonds bedragen.
- Bij de jaardeclaratie dient u aan te geven of u declareert op ingaande of uitgaande fuststromen. Ook dient de verhouding tussen ingaande en uitgaande fuststromen te worden aangegeven.
- Bij de jaardeclaratie dient u een overzicht van roulaties per type fust (aantal x tarief x forfait 75 %) te overleggen. Het PT stelt een format ter beschikking.

Type actie: 710 Andere acties

Activiteit: Milieuverantwoorde bedrijfsvoering

710-47-223 Teeltbedrijf en 710-47-322 DC: Begeleiding, audits, certificering en membershipfees van (inter)nationaal maatschappelijk aanvaarde milieuzorgsystemen (Teeltbedrijf: GlobalGAP, Milieukeur (AMK) en DC: ISO 14001) zijn subsidiabel:

Deelname aan (inter)nationaal maatschappelijk aanvaarde milieuzorgsystemen (inclusief Gobaal/GAP). Deze systemen moeten open staan voor alle groenten- en fruittelers. Het milieuzorgsysteem moet

bindende specificaties omvatten met betrekking tot productiemethoden en, voor wat betreft de milieubescherming, moet het verder gaan dan wat is beschreven in artikel 30, lid 3, van Raadsverordening (EG) nr. 1698/2005. De naleving van de voorwaarden moet onderwerp zijn van een onafhankelijke controle door gekwalificeerde personen/organen.

De begrotingsregels voor begeleiding (onder maatregel 5) en membershipfees van kwaliteits- en milieuzorgsystemen zijn vervallen. De kosten voor deze onderdelen kunnen met ingang van OJ 2010 samen met de kosten voor audits en certificering op deze begrotingsregel worden opgevoerd.

Indien in geval van telers werkzaamheden door externen voor kwaliteitszorgsystemen (HACCP, BRC/IFS, Tesco's Nature's Choice) samen met werkzaamheden voor GlobalGAP worden uitgevoerd en ook als zodanig worden geoffereerd en gefactureerd, behoeven deze niet te worden uitgesplitst en mogen deze in zijn geheel worden opgevoerd op deze begrotingsregel

Ter onderbouwing dienen er bij de jaardeclaratie cijfers met betrekking tot de deelname van telers aan deze systemen te worden overlegd, te weten:

- aantal deelnemers per zorgsysteem;
- toe- en afname ten opzichte van het vorig jaar;
- aantal gecertificeerde deelnemers;
- percentage gecertificeerde productie ten opzichte van de verkochte productie.

Het PT stelt een format ter beschikking.

710-47-224 Uitgaven voor het ontwikkelen van materialen voor milieuzorgsystemen (drukwerk van telersmappen, ontwikkeling van borden met bezoekersregels, hygiëneregels). Betreft o.a. GlobalGAP, Milieukeur (AMK) en ISO 14001.

710-47-223 Personeelskosten voor milieuzorgsystemen, zoals GlobalGAP, Milieukeur (AMK) en ISO 14001

Personeelskosten voor milieuzorgsystemen zijn subsidiabel, voor zover ze benodigd zijn voor de deelname in de milieuzorgsystemen (inclusief Global/GAP).

710-47-335 Registratie modules ten behoeve van milieuzorgsystemen (GlobalGAP e.a.)

Op deze begrotingsregel kunnen kosten voor het ontwikkelen en verbeteren (niet het exploiteren, dat wil zeggen alle activiteiten na ingebruikname) van ICT en registratiemodules ten behoeve van milieuzorgsystemen (GlobalGAP) worden opgevoerd.

Bij jaarlijkse licenties voor registratiemodules wordt 50 % van de kosten in aanmerking genomen.

De bepalingen uit onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2.15 Uitgaven voor duurzame goederen op het gebied van ICT zijn eveneens van toepassing.

Stomen van substraten

Zie onder Actietype 709 Acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren - Activiteit Afvalverwerking en recycling afvalstromen - Subactiviteit Uitgaven voor recycling van afval

Type actie/activiteit: 711 Vervoer

Extra vervoerkosten bij vervoer per spoor/schip als onderdeel van een milieubeschermingsmaatregel

Extra externe vervoerskosten voor vervoer over het spoor of water, vergeleken met de kosten voor vervoer over de weg. Dit voor vervoer over het spoor/water in plaats van over de weg, als onderdeel van de milieubeschermingsmaatregel.

Momenteel niet van toepassing.

Type actie/activiteit: 712 Afzet

Momenteel niet van toepassing.

Type actie/activiteit: 712 Afzet

Momenteel niet van toepassing.

Maatregel 8: Andere acties

Type acties: 801 Aankoop van vaste activa en 802 Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing

Algemeen voorbehoud:

In geval van investeringen, huur en leasing geldt dat voldaan moet worden aan de aan duurzame middelen gestelde eisen zoals vermeld in artikel 61, leden 3 (met name tweede en derde alinea) en 6 en artikel 21 lid 1, punt f), onder i) en de punten 1, 6, 10 t/m 14, 19, 20, 22 en 23 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Ook is interpretatieve nota 2008-07 van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2 Duurzame middelen en onderdelen E GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimte en F Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw en of verbouw.

Activiteit: Andere acties

801-49-228 en 802-50-229 Duurzame/strategische investeringen in aandelen van bedrijven:

Onder de duurzame middelen kan ook het, aan de hand van bankstukken aan te tonen, bedrag voor duurzame/strategische investeringen in aandelen van bedrijven (BV's, NV's of buitenlandse gelijkwaardige rechtspersonen) worden opgenomen. Deze bedrijven moeten rechtstreeks bijdragen aan de verkoop van producten (denk hierbij aan verpakkingsbedrijven en snijderijen en niet aan laboratoria etc.) van de leden van de telersvereniging in de categorie van de erkenning en bijdragen aan de doelstellingen van het operationeel programma.. De bijdrage van het bedrijf aan het operationeel programma mag niet vallen onder de bijlage VIII van Verordening (EG) nr.1580/2007. Bepalingen omtrent het gebruik van de investering (bijvoorbeeld niet GMO-product en niet-leden) en de vervreemding zijn onverminderd van toepassing op de investering in aandelen.

Zie ook 301-20-89 en 302-21-110

Activiteit: Internationale samenwerking

802-62-330 (60 % subsidiabel) Internationale samenwerking:

Acties die in samenwerking met in andere EU lidstaten gevestigde GMO erkende telersverenigingen worden uitgevoerd.

Activiteit: Milieuacties niet voorkomende in de milieurichtsnoeren

Onder deze activiteit mogen de onderstaande milieuacties opgenomen worden, die geen onderdeel uitmaken van de Nederlandse Milieurichtsnoeren. **N.B. Betreffende acties zijn subsidiabel, maar worden buiten beschouwing gelaten bij de beoordeling of het operationeel jaarplan voldoet aan het minimum van 2 milieuacties of het minimum van 10 % in het operationeel jaarplan op te nemen uitgaven aan milieuacties.**

801-55-292 en 802-56-298 Investerings in duurzame energie, zoals zonnecollectoren, windmolens, biobranders, waarbij minder dan 25% energiebesparing (reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen) wordt behaald, zijn subsidiabel.

De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen dient **minimaal 15 %** te zijn.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

Opmerking: Rookgascondensators worden in aanmerking genomen onder 801-55-297 of 802-56-303.

801-55-293 en 802-56-299 Investerings in WKK installaties waarbij minder dan 25% energiebesparing wordt behaald, zijn subsidiabel.

Voorwaarde is, dat de opgewekte energie (warmte en elektriciteit) voor een substantieel deel binnen het teeltbedrijf wordt aangewend. Dit is nader uitgewerkt voor investeringen in WKK op bedrijven die reeds belichten of in het jaar van investering gaan belichten : Per MW van de capaciteit van de WKK dient er reeds één hectare belicht te worden of dient er tegelijkertijd in één hectare belichting te worden geïnvesteerd. Hierbij wordt ervan uitgegaan, dat de opgewekte warmte volledig binnen het teeltbedrijf wordt aangewend.

Andere vormen van substantiële aanwending van elektriciteit binnen het teeltbedrijf zullen door het PT per geval beoordeeld worden. Hiervoor dient bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) een gedetailleerde berekening van de energiestromen binnen het teeltbedrijf overlegd te worden.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: Het verwachte energetisch rendement van de investering wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energieefficiëntie c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van

modelberekeningen.

801-55-294 en 802-56-300 Investerings in aardwarmte waarbij minder dan 25% energiebesparing wordt behaald, zijn subsidiabel.

De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen dient **minimaal 15 %** te zijn.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

801-55-296 en 802-56-302 Investerings in warmtepompen, warmtewisselaars, warmte- en koudebuffering (aquifers) waarbij minder dan 25% energiebesparing wordt behaald, zijn subsidiabel.

Deze begrotingsregel is bestemd voor bedrijven anders dan glastuinbouwbedrijven.

Glastuinbouwbedrijven: zie begrotingsregel 801-55-297 of 802-56-303 Investerings in het kader van het programma "Kas als Energiebron" - "Het nieuwe telen"

De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen dient **minimaal 15 %** te zijn.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

In geval van energieclustering zijn investeringen voor aansluitingen van belendende telers eveneens subsidiabel, gerekend tot/vanaf de erfscheiding van de leverende en ontvangende telers, mits lid van de telersvereniging (c.q. betrokken GMO erkende telersverenigingen).

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

801-55-297 en 802-56-303 Investerings in het kader van het programma “Kas als Energiebron” - “Het nieuwe telen” (installaties nodig voor energiebesparende kassen - gesloten / semi-gesloten kas) waarbij minder dan 25% energiebesparing wordt behaald:

Hieronder vallen de volgende systemen en installaties:

- Buitenluchtaanzuiging in combinatie met een tweede beweegbaar energiescherm, mits **minimaal 15 %** energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen;
- Energiebesparend ventilatiesysteem met warmteterugwinning en/of voorverwarming; mits **minimaal 15 %** energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen;
- Andere luchtbehandelingsystemen, mits **minimaal 15 %** energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen;
- Hogedrukvernevelingsysteem (adiabatische koeling met een druppelgrootte **5 tot maximaal 15 micron**);
- Warmtewisselingsysteem, mits **minimaal 15 %** energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen;
- Warmtepomp, mits **minimaal 15 %** energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen;
- Seizoensopslagsysteem voor warmte en koude (aquifer), mits **minimaal 15 %** energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen;
- Warmtebuffersysteem (warmtebuffertank);
- Tweede energiescherm*. De energiebesparing met het doek dicht is **minimaal 45%**. De energiebesparing is een doekeigenschap.
- Energie extensieve bedrijven (energieverbruik < 25 Nm³ aardgasequivalent/m²) tevens het eerste energiescherm*. De energiebesparing met het doek dicht is **minimaal 35%**. De energiebesparing is een doekeigenschap.
- Gevelscherm*. De energiebesparing met het scherm dicht is **minimaal 40%**. De energiebesparing is een doekeigenschap.

*) Dit mag geen (wettelijk verplicht) scherm voor lichtafscherming of (teeltkundig vereist) gevelscherm zijn (d.w.z. scherm is lichtdoorlatend).

In geval van energieclustering zijn investeringen voor aansluitingen van belendende telers eveneens subsidiabel, gerekend tot/vanaf de erfscheiding van de leverende en ontvangende telers, mits lid van de telersvereniging (c.q. betrokken GMO erkende telersverenigingen).

Onder deze subactiviteit worden ook rookgascondensors (met het doel warmte terug te winnen) in aanmerking genomen.

Opbrengsten van netto warmte- en elektriciteitsleveringen aan derden dienen in mindering gebracht te worden.

Onderbouwing energiebesparing: De verwachte energiebesparing per energiesysteem wordt bij de

indiening van het operationeel jaarplan (of bij indiening gedurende het operationele jaar) beoordeeld op basis van een technische specificatie van de leverancier of een energiedeskundige. Bij de jaardeclaratie dient voor elk deelnemend teeltbedrijf de jaarafrekening van de energieleverancier (zodra beschikbaar) en een opgave van het historisch energieverbruik te worden overlegd. De energiebesparing c.q. reductie van het energieverbruik uit fossiele brandstoffen moet worden aangetoond door middel van een berekening door een energiedeskundige. Deze berekening mag worden gemaakt op basis van modelberekeningen.

801-55-304 en 802-56-307 Investerings in meetapparatuur voor geleidebestrijding (o.a. weerstations) zijn subsidiabel.

801-55-305 en 802-56-308 Investerings in installaties ten behoeve van waterzuivering (mits bovenwettelijk) zijn subsidiabel.

De installaties dienen een verdergaande zuivering te bereiken dan de wettelijke normen. Uitsluitend de meerkosten van de bovenwettelijke zuivering t.o.v. een standaardzuiveringsinstallatie worden in aanmerking genomen. Deze bovenwettelijke reductie dient te blijken uit de specificatie van de leverancier (vooraf) en de (wettelijk verplichte) metingen van de emissieconcentratie na ingebruikstelling).

801-55-306 en 802-56-309 Investerings in helofytenfilters zijn subsidiabel.

Type actie: 803 Andere acties

Algemeen voorbehoud:

In geval van personeelskosten geldt dat voldaan moet worden aan de eisen zoals gesteld aan personeel van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007, nader uitgewerkt in onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 1. Personeelskosten.

In geval van externe diensten geldt, dat indien dergelijke activiteiten op grond van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 niet door eigen personeel mogen worden uitgevoerd, deze op grond van punt 16 van genoemde bijlage ook niet door externe diensten kunnen worden uitgevoerd. Zie verder onderdeel A Criteria subsidiabele kosten, 3. Overige kosten.

Activiteit: Andere acties

803-51-230 Uitgaven voor het lidmaatschap (contributies) van DPA, P8, A8, etc.:

- De contributie aan DPA is voor 50% subsidiabel.
- De contributie aan P8, A8, K8 is voor 40 % subsidiabel.

803-51-231 Uitgaven ten behoeve van fusies en overnames zijn onder voorbehoud van eventueel nader door het PT te stellen voorwaarden subsidiabel.

Juridische kosten en administratiekosten gemaakt door externen in verband met fusie of overnames van telersverenigingen, alsmede juridische kosten en administratiekosten gemaakt door externen in verband met de oprichting van transnationale telersverenigingen of transnationale groeperingen van

telersverenigingen en met het oog hierop in opdracht van telersverenigingen verrichte haalbaarheidsstudies en geformuleerde voorstellen zijn subsidiabel tot aan het moment van het besluit dat de fusie al dan geen doorgang zal hebben. Personeelskosten in verband hiermee zijn niet subsidiabel. Ook de oprichting van groeperingen van telersverenigingen (APO's) is niet subsidiabel.

803-51-332 Overige ICT-voorzieningen die niet aan een specifieke maatregel zijn toe te kennen.

Uitgaven voor hardware en softwarepakketten, die subsidiabele onderdelen bevatten, maar niet aan één specifieke begrotingsregel zijn toe te kennen en die moeilijk uit te splitsen zijn, mogen op deze begrotingsregel worden opgevoerd.

Het PT zal op grond van de voorgelegde offerte besluiten welk deel van het totale offertebedrag in aanmerking wordt genomen.

De bepalingen uit onderdeel A Criteria subsidiabele uitgaven, punt 2.15 Uitgaven voor duurzame goederen op het gebied van ICT zijn eveneens van toepassing.

Activiteit: Milieuacties niet voorkomende in de milieurichtsnoeren

Onder deze activiteit mogen de onderstaande milieuacties opgenomen worden, die geen onderdeel uitmaken van de Nederlandse Milieurichtsnoeren. **N.B. Betreffende acties zijn subsidiabel, maar worden buiten beschouwing gelaten bij de beoordeling of het operationeel jaarplan voldoet aan het minimum van 2 milieuacties of het minimum van 10 % in het operationeel jaarplan op te nemen uitgaven aan milieuacties.**

803-57-310 Uitgaven voor geleide bestrijding, zoals waarschuwingdiensten

Onder deze subactiviteit worden ook abonnementen op regionale landbouwkundige weerdiensten in aanmerking genomen.

C NIET SUBSIDIABELE KOSTEN

Acties en uitgaven in de hieronder opgenomen (niet limitatieve) lijst (opgenomen in bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 zijn niet subsidiabel:

LIJST VAN IN ARTIKEL 61, LID 8, BEDOELDE NIET-SUBSIDIABELE ACTIES EN UITGAVEN IN HET KADER VAN OPERATIONELE PROGRAMMA'S ALS BEDOELD IN ARTIKEL 61

1. Algemene productiekosten, en met name: gewasbeschermingsproducten, met inbegrip van middelen voor geïntegreerde bestrijding, meststoffen en andere productiemiddelen; verpakkings-, opslag- en opmaakkosten, zelfs in het kader van nieuwe procedés, en kosten van verpakkingen; ophaalkosten en vervoerskosten (intern en extern); exploitatiekosten (met name elektriciteit, brandstoffen en onderhoud), met uitzondering van:
 - Specifieke kosten voor maatregelen ter verbetering van de kwaliteit. Kosten voor mycelium, zaaizaad en niet blijvende teelten komen alleszins niet voor steun in aanmerking (zelfs niet indien gecertificeerd);
 - Specifieke kosten voor biologische gewasbeschermingsmiddelen (zoals lokstoffen en predatoren) die bij de biologische, geïntegreerde of conventionele productie worden gebruikt;
 - Specifieke kosten voor milieufacties, inclusief kosten als gevolg van het milieubeheer van verpakkingen. Het milieubeheer van verpakkingen moet naar behoren worden gemotiveerd en in overeenstemming zijn met de criteria in bijlage II bij Richtlijn 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende verpakking en verpakkingsafval (PB L 365 van 31.12.1994, blz. 10);
 - Specifieke kosten voor de biologische, geïntegreerde of experimentele productie. Voor experimentele productie moet de bevoegde nationale autoriteit, rekening houdend met het innoverende karakter van de werkwijze of het concept en het daaraan verbonden risico, bepalen aan welke criteria een maatregel moet voldoen om voor steun in aanmerking te komen;
 - Specifieke kosten voor het toezicht op de inachtneming van de in titel II van deze verordening bedoelde normen, van de fytosanitaire voorschriften en van de maximumresiduegehalten.

Met specifieke kosten worden de aanvullende kosten bedoeld, berekend als het verschil tussen de traditionele en de werkelijk gemaakte kosten.

Voor elke categorie van de hierboven bedoelde subsidiabele specifieke kosten kunnen de lidstaten, met het oog op de berekening van de aanvullende kosten in vergelijking met de traditionele kosten, op naar behoren gemotiveerde wijze forfaitaire standaardtarieven vaststellen.

2. Administratie- en personeelskosten, exclusief uitgaven voor de uitvoering van actiefondsen en operationele programma's, omvatten:

- a. overheadkosten die specifiek betrekking hebben op het actiefonds of het operationele programma, inclusief beheers- en personeelskosten, kosten voor verslagen en evaluatiestudies en kosten voor het voeren en beheren van de boekhouding, waarvoor een forfaitaire standaardtarief ten belope van 2 % van het goedgekeurde bedrag van het actiefonds, met een maximum van 180 000 EUR, wordt toegekend. Deze 2 % bestaat uit 1 % communautaire steun plus 1 % van de producentenorganisatie.

Voor een erkende unie van producentenorganisaties mag het forfaitaire standaardtarief worden vermenigvuldigd met het aantal leden van de bij de unie aangesloten producentenorganisaties, tot een maximum van 1 250 000 EUR.

De lidstaten mogen de financiering beperken tot de werkelijke kosten, in welk geval zij de subsidiabele kosten dienen vast te stellen;

- b. personeelskosten (inclusief lasten in verband met lonen en salarissen, wanneer deze door de producentenorganisatie zelf worden gedragen) die verbonden zijn aan maatregelen om:

- i) een hoog niveau inzake kwaliteit of milieubescherming te verbeteren of te behouden;

- ii) de afzet te verbeteren.

De uitvoering van deze maatregelen dient hoofdzakelijk de inschakeling van vakbekwaam personeel te behelzen. Wanneer de producentenorganisatie hiervoor eigen werknemers of aangesloten producenten inschakelt, moet de door hen gewerkte tijd met bewijsstukken worden gestaafd.

Indien een lidstaat de financiering van alle bovenbedoelde subsidiabele personeelskosten op een andere manier wil beperken tot de werkelijke kosten, stelt hij vooraf en op naar behoren gemotiveerde wijze forfaitaire standaardtarieven tot maximaal 20 % van het goedgekeurde actiefonds vast. Dit percentage mag in naar behoren gemotiveerde gevallen worden verhoogd.

Bij het aanvragen van die forfaitaire standaardtarieven leveren de producentenorganisaties ten genoegen van de lidstaat het bewijs van de uitvoering van de actie.

- c. juridische kosten en administratiekosten in verband met fusies of overnames van producentenorganisaties, alsmede juridische kosten en administratiekosten in verband met de oprichting van transnationale producentenorganisaties of transnationale unies van producentenorganisaties; met het oog hierop in opdracht van producentenorganisaties verrichte haalbaarheidsstudies en geformuleerde voorstellen.
3. Inkomens- of prijstoeslagen buiten crisisbeheer en -preventie.
4. Verzekeringskosten buiten crisisbeheer en -preventie.
5. Aflossing van kredieten die zijn opgenomen voor een concrete actie die reeds is uitgevoerd vóór de aanvang van het operationele programma, met uitzondering van de in artikel 75 bedoelde kredieten.
6. Aankoop van onbebouwde terreinen (voor een bedrag dat hoger is dan 10 % van de totale subsidiabele uitgaven voor de betrokken actie. In uitzonderlijke, naar behoren gemotiveerde gevallen kan een hoger percentage worden vastgesteld voor acties ten behoeve van milieubehoud) tenzij de aankoop van het terrein nodig is voor een in het operationele programma opgenomen investering.
7. Kosten voor vergaderingen en opleidingsprogramma's, tenzij deze verband houden met het operationele programma, met inbegrip van dagvergoedingen en reis- en verblijfkosten (in voorkomend geval op forfaitaire basis).
8. Acties of kosten betreffende de hoeveelheden die door de leden van de producentenorganisatie buiten de Gemeenschap worden geproduceerd.
9. Acties die bij de andere economische activiteiten van de producentenorganisatie tot concurrentievervalsing kunnen leiden.
10. Tweedehands materiaal dat in de zeven voorafgaande jaren met communautaire of nationale steun is aangekocht.
11. Investeringen in vervoermiddelen voor de afzet of distributie door de producentenorganisatie, met uitzondering van extra truckvoorzieningen voor koeltransport of CA-vervoer
12. Huur als alternatief voor aankoop, tenzij ten genoegen van de lidstaat wordt aangetoond dat dit economisch verantwoord is.
13. Kosten voor het gebruik van gehuurde goederen.

14. Uitgaven in verband met een leaseovereenkomst (belastingen, rente, verzekeringskosten, enz.) en de desbetreffende exploitatiekosten, behalve de leasing zelf binnen de grenzen van de nettomarktwaarde van het goed, voor zover de in artikel 55, lid 1, eerste alinea, onder b), van Verordening (EG) nr. 1974/2006 van de Commissie (1) vastgestelde voorwaarden in acht worden genomen.
15. Reclame voor individuele commerciële merken of merken met een geografische verwijzing, behalve:
- merknamen/handelsmerken van producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en dochterondernemingen als bedoeld in artikel 52, lid 7;
 - algemene verkoopbevordering en verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken. Het gebruik van geografische benamingen is slechts toegestaan indien:
 - a) het een beschermde oorsprongsbenaming of een beschermde geografische aanduiding betreft die onder Verordening (EG) nr. 510/2006 van de Raad valt, of
 - b) deze geografische benamingen in alle gevallen waarin het bepaalde onder a) niet van toepassing is, ondergeschikt zijn aan de hoofdboodschap.

Het promotiemateriaal is voorzien van het logo van de Europese Gemeenschap (enkele voor visuele media) en van de volgende vermelding: „Door de Europese Gemeenschap medegefinancierde campagne”.

Wijziging

VERORDENING (EG) Nr. 1327/2008 VAN DE COMMISSIE
van 19 december 2008 (Bijlage onder punt 1)

De bijlagen bij Verordening (EG) nr. 1580/2007 worden als volgt gewijzigd:

In bijlage VIII, wordt de tweede alinea van punt 15 vervangen door:

„Het voor algemene verkoopbevordering en verkoopbevordering voor kwaliteitsmerken bedoelde promotiemateriaal is voorzien van het logo van de Europese Gemeenschap (enkel voor visuele media) en van de volgende vermelding: „Door de Europese Gemeenschap medegefinancierde campagne”. Producentenorganisaties, unies van producentenorganisaties en dochterondernemingen als bedoeld in artikel 52, lid 7, mogen het logo van de Europese Gemeenschap onder geen beding gebruiken voor de bevordering van hun merknaam/handelsmerk.”.

16. Toeleverings- of uitbestedingscontracten betreffende de acties of uitgaven die in deze lijst als niet-subsidiabel zijn aangemerkt.

17. Btw, behalve niet-terugvorderbare btw, als bedoeld in artikel 71, lid 3, onder a), van Verordening (EG) nr.1698/2005.
18. Debetrente, tenzij de bijdrage wordt verleend in een andere vorm dan niet-terugvorderbare rechtstreekse bijstand.
19. Onroerend goed dat in de tien voorafgaande jaren met communautaire of nationale steun is aangekocht.
20. Beleggingen in aandelen van bedrijven, behalve indien de belegging rechtstreeks bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het operationele programma.
21. Kosten die gemaakt zijn door een andere partij dan de producentenorganisatie of haar leden.
22. Investerings- of soortgelijke types acties in andere bedrijven dan die van de producentenorganisatie, de unie van producentenorganisaties, de dochteronderneming als bedoeld in artikel 52, lid 7, of de leden daarvan.
23. Maatregelen die de producentenorganisatie buiten de Gemeenschap heeft uitbesteed.

D. Niet limitatieve lijst van niet in aanmerking te nemen uitgaven en investeringen

Behoudens de eerder genoemde punten, zijn de volgende uitgaven en investeringen niet subsidiabel:

1. investeringen in kassen en tunnels;
2. investeringen in substraat;
3. investeringen in teeltgoten en teeltbakken;
4. investeringen in dekwassers;
5. investeringen in diamantglas;
6. investeringen in verduisteringsschermen en zonwerende materialen;
7. investeringen in vervroegingsdoek;
8. investeringen in waterbassins;
9. investeringen in uv-ontsmetters of ozonontsmetters ten behoeve van de recirculatie van water in de pré-oogstfase;
10. investeringen in oogstmachines;
11. investeringen in klimaatcomputers, meet- en regelapparatuur, tenzij deze op grond van andere punten specifiek subsidiabel zijn verklaard;
12. investeringen in vernevelingsinstallaties; tenzij deze op grond van andere punten specifiek subsidiabel zijn verklaard;
13. investeringen in watergoten;
14. investeringen in bladzuigers;
15. uitgaven voor water en bodemanalyses voor bepaling hoeveelheid N en P;
16. afvalbeheer: zie bijlage Ga positieve - negatieve lijst.

E. GMO-waardige en niet GMO-waardige ruimtes

GMO-waardige ruimtes	
1	Dock – in pandige ruimte ¹⁾
2	Dozenopzetruimte
3	Fustopslag / Fustloods
4	Goederenlift van en naar ruimtes waar GMO-activiteiten plaatsvinden
5	Jassenstraat
6	Kantine i.h.k.v. HACCP ²⁾
7	Keuken i.h.k.v. HACCP
8	Keurruimte voor GMO-product
9	Koelcellen + ruimte voor de koelinstallatie
10	Kratten- c.q. fustwasserij
11	Laad- c.q. loodskantoor
12	Label- en stickerruimte
13	Luchtbrug / Entresol / Galerij/ Balustrade
14	Machinekamer / CV-ruimte
15	Noodstroomaggregaat
16	Noodtrap c.q. vluchttrappenhuis van en naar ruimtes waar GMO-activiteiten plaatsvinden
17	Opslagruimte voor verpakkingsmateriaal en fust
18	Ruimte voor bewaarproeven / shelve life room
19	Sanitaire ruimten i.h.k.v. HACCP (toiletteruimte, kleedruimte en wasgelegenheid) ³⁾
20	Traforuimte
21	Verladings- c.q. Expeditieruimte
22	Verpak- en/of sorteerruimte

¹⁾	De oppervlakte van het dock wordt niet meegerekend in de berekening van de GMO-waardige oppervlakte. Bij berekening van de oppervlakte m.b.t. de aankoop van de grond kan voor een dock een oppervlakte van 200 m ² berekend worden.
²⁾	Kantines en lunchruimten zijn slechts subsidiabel indien het personeel geen alternatief op de locatie kan worden geboden en dergelijke ruimten in het kader van maatregelen hygiëne en voedselveiligheid noodzakelijk zijn.
³⁾	Sanitair, wasgelegenheden, kleedruimten, toiletten die bestemd zijn voor het personeel dat werkzaam is in het sorteer- en verpakproces zijn subsidiabel i.h.k.v. hygiëne en voedselveiligheid. Deze ruimten dienen zo

	gesitueerd te zijn dat aannemelijk is dat het sorteer- en verpakpersoneel hier gebruik van maakt.
--	---

Niet GMO-waardige ruimtes	
<u>Inpandig</u>	
A	Archief
B	Berging / Werkkasten / Schoonmaakkasten
C	BHV/EHBO-ruimte
D	Chauffeursruimte
E	Dealingroom / Afmijnzaal
F	Excursiebordes
G	Gang / Hal
H	Kantoor
I	Kledingwasserij
J	Ontspanningsruimte
K	Ontvangsthal c.q. entree c.q. receptie
L	P&O-faciliteiten
M	Paspoortcontrole
N	Presentatieruimte / Projectieruimte / Exclusieve ruimte
O	Rookruimte
P	Serverruimte
Q	Spreekkamer
R	Technische Dienst / Technische ruimte
S	Terras / Patio
T	Toiletten, met uitzondering van punt 19
U	Vergaderruimte / Overlegruimte
<u>Buiten het gebouw</u>	
V	Erfverharding
W	Groenvoorziening (inclusief groen- en grindstroken rondom gebouwen),
X	Ontsluiting op de openbare weg
Y	Parkeerterrein / Parkeergarage
Z	Fietsenstalling
<u>Overige</u>	
AA	Verhuurde ruimtes
BB	Ruimtes die niet in eigendom zijn van de Telersvereniging

F. Subsidiabele en niet-subsidiabele elementen bij nieuw e/o verbouw

Subsidiabele kosten		Niet-subsidiabele kosten	
1.0	<u>Voorbereidingen en overdracht</u>	1.0	<u>Voorbereidingen en overdracht</u>
1.1	grondonderzoek	1.1	bouwaanvragen (bij gemeente)
1.2	bodemonderzoek	1.2	milieu-aanvragen (bij gemeente)
1.3	sondering	1.3	CAR-verzekering
1.4	teken- en constructiewerk (staal- en fundering)	1.4	rentekosten
1.5	bouwkundig advies / deskundigenkosten	1.5	bankgaranties
1.6	directievoering / bouwbegeleiding / toezicht	1.6	leges, kadastrale tarieven
1.7	notariële kosten		
2.0	<u>Bouwplaatsvoorzieningen</u>	2.0	<u>Bouwplaatsvoorzieningen</u>
2.1	loodsen en keten	2.1	afsluitingen
2.2	beschikbaarstelling personeel	2.2	reclame voor de aannemer
2.3	schoonmaak en preventief onderhoud	2.3.	vuilafvoer
2.4	inrichting werkterrein		
2.5	tijdelijke terreinverharding		
2.6	(peil) uitzetten c.q. maatvoering		
2.7	bouwstroom en –water		
2.8	tijdelijke elektriciteitsvoorzieningen		
2.9	overige tijdelijke voorzieningen bij de bouw		
3.0	<u>Grondwerk – bouwrijp maken</u>	3.0	<u>Grondwerk – bouwrijp maken</u>
3.1	ontgraven van de grond	3.1	sloopwerkzaamheden (o.a. hak, breek en graafwerk van betonresten / asfalt / bestaande bebouwing)
3.2	verwerken van grond en grondvervangende materialen	3.2	rooiwerkzaamheden
3.3	verdichten van grond	3.3.	demontagekosten, tenzij de onderdelen voor de betreffende investering worden hergebruikt
3.4	aanvulwerkzaamheden		
4.0	<u>Buitenriolering en drainage</u>		
5.0	<u>Terreinverharding</u>	5.0	<u>Terreinverharding</u>
5.1	kantopsluiting met banden	5.1	niet GMO-waardige voorzieningen zoals parkeerplaatsen en (openbare) weg
5.2	straatsteenbestrating	5.2	bewegwijzering
5.3	bedrijfsvloerplaat bestrating		

Subsidiabele kosten		Niet-subsidiabele kosten	
5.4	beton- of asfaltverharding		
5.5	verhardingslagen van steenmengsel		
5.6	geleidingsconstructies		
6.0	Funderingspalen		
7.0	Betonwerk		
8.0	Metselwerk		
9.0	Vooraf vervaardigde steenachtige elementen		
10.0	Metaalconstructiewerk		
11.0	Kozijnen, ramen en deuren		
12.0	Systeembekleding		
13.0	<u>Trappen en balustrade</u>	13.0	<u>Trappen en balustrade</u>
13.1	vaste trappen naar GMO-waardige ruimtes	13.1	naar niet GMO-waardige ruimtes, bijvoorbeeld kantoren
13.2	balustraden		
14.0	Beglazing		
15.0	Stukadoorwerk		
16.0	Tegelwerk		
17.0	Dekvloeren en vloersystemen		
18.0	Metaal- en kunststofwerk		
19.0	Plafond- en wandsystemen		
20.0	Afbouwtimmerwerk		
21.0	Schilderwerk		

Subsidiabele kosten		Niet-subsidiabele kosten	
22.0	Dakgoten en hemelwaterafvoeren		
23.0	Binnenriolering		
24.0	Waterinstallaties		
25.0	<u>Binneninrichting</u> (i.h.k.v. hygiëne en voedselveiligheid)	25.0	<u>Binneninrichting</u>
25.1	keukenblok met blad, spoelbak en	25.1	in niet GMO-waardige ruimtes
25.2	mengkraan	25.2	kasten
	banken, kapstokken, lockers voor	25.3	werk- en buffetbladen
	kleedkamer	25.4	stelposten
		25.5	geluidsinstallatie/telefoon e.d.
		25.6	entree, receptie, ontvangstruimte (incl. sanitair)
26.0	<u>Behangwerk, vloerdekking en stoffering</u>	26.0	<u>Behangwerk, vloerdekking en stoffering</u>
		26.1	behang
		26.2	vloerbedekking
		26.3	stoffering
27.0	<u>Sanitair</u> (alleen i.h.k.v. hygiëne en voedselveiligheid)	27.0	<u>Sanitair</u>
27.1	douchecombinaties	27.1	in niet GMO-waardige ruimtes
27.2	closet- en urinoircombinaties	27.2	toebehoren sanitair
27.3	wastafel- en wastrogcombinaties		
27.4	kranen en kraan-afvoercombinaties		
27.5	wateraanvoer		
28.0	<u>Brandbestrijdingsinstallaties</u>		
28.1	brandblustoestellen / bluswatervoorziening		
28.2	sprinklerinstallatie		
28.3	brandwand c.q. gordijn		
29.0	<u>Brand, toegang- en inbraakbeveiliging</u>	29.0	<u>Brand, toegang- en inbraakbeveiliging</u>
29.1	brand- toegangs- en inbraaksysteem	29.1	aansluiting meldkamer / bewakingsdienst
29.2	toegangcontrole-installatie		voorzieningen in bestaande panden
29.3	camera observatiesysteem		

Subsidiabele kosten		Niet-subsidiabele kosten	
29.4	codesloten voorzieningen in bestaande panden		
30.0	Verwarmingsinstallaties		
31.0	Ventilatie- en luchtbehandelingsinstallaties		
32.0	Koeling		

G. Afvalbeheer op het teeltbedrijf

Doelstelling.

Willen projecten, welke betrekking hebben op het milieu, in aanmerking komen voor GMO-subsidie dan dienen deze bovenwettelijk te zijn. Het programma afvalbeheer vereist dus een extra inspanning en een toegevoegde waarde. De doelstellingen van het project afvalbeheer zijn:

- Afval van de teeltbedrijven gescheiden aanleveren.
- Gesloten keten garanderen van het teeltbedrijf tot afvalverwerker tot eindproduct.
- Afval wordt aangeboden aan erkende afvalverwerkers met adequate milieuvergunning.
- Nuttig gebruik stimuleren door subsidie verwerkingskosten.
- Inzichtelijk en transparant beeld van afvalstromen op niveau van teeltbedrijf en telersvereniging.
- Preventie van afvalstromen.

Door deze activiteiten op het niveau van de telersvereniging te organiseren kan een wezenlijke bijdrage worden geleverd aan het milieuvriendelijker maken de productie. De GMO doelstelling B5 is van toepassing.

Wettelijk kader.

Zoals bekend dienen milieuprojecten bovenwettelijk te zijn. Per 1 april 2002 is het **Besluit glastuinbouw** in werking getreden. Hierin is geregeld dat afvalstoffen gescheiden dienen te worden en gescheiden dienen te worden afgegeven (tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden verlangd). Bij tijdelijke opslag op het teeltbedrijf dienen nadelige gevolgen voor het milieu te worden voorkomen en gescheiden afgifte dient mogelijk te blijven. (Voor complete weergave van het betreffende artikel zie Bijlage Gb).

Daarnaast dient het tuinbouwbedrijf regelmatig te worden schoongemaakt en de binnen het glastuinbouwbedrijf vrijkomende afvalstoffen regelmatig te worden afgevoerd. (Hoofdstuk 3 bijzondere voorschriften met betrekking tot de bedrijfsvoering van het glastuinbouwbedrijf , paragraaf 3.1 onderhoud en schoonmaak).

Per 6 december 2006 is het Besluit landbouw milieubeheer van kracht geworden. Dit besluit is o.a. van toepassing voor witloftrekkerijen, teeltbedrijven met eetbare paddenstoelen en tuinbouwbedrijven met open grondteelt. De regelgeving over afvalstoffen is nagenoeg gelijk aan die in het Besluit glastuinbouw. (zie ook Bijlage Gb).

Algemene Opmerking.

De telersverenigingen worden geacht zelf op de hoogte te zijn van de milieu wetgeving en hun Operationele Programma's daar op af te stemmen.

Voorwaarden.

Verwijzend naar het Besluit glastuinbouw en Besluit landbouw kan worden gesteld dat alleen de verwerkingskosten subsidiabel zijn en dus **niet** de kosten van het scheiden van de afvalstromen, scheiding op het teeltbedrijf en de kosten van transport. Milieubelastingen en heffingen zijn eveneens niet subsidiabel.

Uitgangspunten.

Het uitgangspunt van de projecten afvalbeheer welke worden ingediend voor GMO subsidie dienen te zijn.

- a. scheiden van afvalstromen bij de bron voor zover mogelijk is.
- b. slechts de verwerkingskosten t.b.v. nuttige toepassingen zijn subsidiabel.
- c. afval moet afkomstig zijn of relatie hebben met de teelt of na oogstbehandeling.
- d. afvalstromen moeten inzichtelijk en controleerbaar zijn.

Ad a. scheiden van afvalstromen bij de bron voor zover mogelijk is

In principe dienen afvalstoffen bij de bron gescheiden te worden. Het Besluit glastuinbouw/ landbouw geeft aan dat in sommige gevallen uit technisch of financieel oogpunt gekozen kan worden voor nascheiding in een scheidingsinstallatie. Een van de doelstellingen van het GMO project afvalbeheer is om nagenoeg al het afval op het teeltbedrijf gescheiden aan te bieden

De volgende afvalstromen op het teeltbedrijf worden onderscheiden. In het kader van GMO worden ze onderverdeeld in de categorieën subsidiabel, beperkt subsidiabel en niet subsidiabel.

A. subsidiabel (gerelateerd aan teelt /naoogstbewerking):

Groenafval:

- Schoon versnipperd loof, vrij van ander afval
- Loof met steenwolpot, zonder plastic wikkels en clipsen, zonder plastic touw, jute touw wel toegestaan.
- Loof met steenwolpot, zonder plastic wikkels en clipsen, met plastic touw.
- Loof met steenwolpot, met plastic wikkels en clipsen, met plastic touw en trosbeugels.
- Versnipperd loof zonder plastic wikkels en clipsen.

- Steenwol (en andere substraten indien deze te recyclen zijn zoals cocos en perlite)
- Loopfolie (schoon en vuil) en andere folies.
- Regenleidingen en druppelslangen (teeltgoten, CO2 darmen, scherm voor zover te recyclen)
- Papier/Karton
- Glas
- Landbouwfolie

B. niet subsidiabel (gerelateerd aan teelt/naoogstbewerking):

- Bedrijfsafval/ Agrarisch afval/Niet composteerbaar tuinbouwafval dit is gemengd afval; loof + plastic + evt. hout + evt druppelslangen + evt. overig

C. niet subsidiabel (niet direct gerelateerd aan teelt/naoogstbewerking):

- Bouw en sloopafval
- Klein chemisch afval
- Hout
- Metalen

Ad b. slechts de verwerkingskosten t.b.v. nuttige toepassingen zijn subsidiabel

Het scheiden van de afvalstromen is niet subsidiabel. Ook het gescheiden houden is een verplichting. De huur van containers is daarom niet subsidiabel. Ook de kosten van uitruimen van kassen is niet subsidiabel.

De kosten die een afvalverwerker in rekening brengt bestaan uit:

- Transportkosten = niet subsidiabel
- Verwerkingskosten = subsidiabel

Onder verwerkingskosten worden verstaan de kosten van recycling en compostering. Verbranden met nuttige toepassing wordt ook als subsidiabel beschouwd. Verbranden als zodanig en storten komen niet in aanmerking. De deelstromen worden als volgt verwerkt:

- I. Groenafval wordt verwerkt tot compost, **ingezet voor vergisting gericht op het produceren van biogas of ingezet voor energieproductie in een biomassacentrale.**
- II. Steenwol wordt verwerkt tot granulaat en wordt gebruikt in de baksteen industrie
- III. Loopfolie wordt verbrand als bijstook in de industrie
- IV. Regenleidingen en druppelslangen wordt vermalen tot granulaat voor nieuwe toepassingen
- V. Papier en karton is grondstof papierfabricage
- VI. Glas is grondstof voor glasfabricage
- VII. Landbouwfolie wordt overwegend verbrand als bijstook in de industrie

Versnipperen op het teeltbedrijf.

Loof wordt in sommige gevallen reeds versnipperd op het teeltbedrijf. De kosten hiervan kunnen worden gedeclareerd indien aangetoond kan worden dat het betreffende loof aan een eindverwerker ter compostering is aangeboden. De kosten van in de bodem brengen van versnipperd loof t.b.v. grondverbetering zijn niet subsidiabel. Met dit beleid wordt gestreefd naar een transparante en gesloten keten.

Ad c. afval moet afkomstig zijn of relatie hebben met de teelt.

Het afval hoeft niet alleen afkomstig te zijn van de teeltwisseling. Het mag gedurende het gehele jaar worden aangeboden. Het moet echter wel een directe relatie hebben met de teelt of naogstbehandeling zoals sorteren en verpakken.

Afval dat vrijkomt bij sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen niet worden opgevoerd.

De telersvereniging dient ook te waken dat het afval dat aangeboden wordt slechts van eigen bedrijf afkomstig is. Dit kan o.a. op basis van controle van de hoeveelheid aangeboden afval/ha. per teeltbedrijf.

Ad d. Afvalstromen moeten inzichtelijk en controleerbaar zijn.

De telersvereniging is verantwoordelijk voor een duidelijke registratie van de afvalstromen. Afval dient naar hoeveelheid en soort bekend te zijn.

De telersvereniging dient erop toe te zien dat slechts wordt gewerkt met erkende afvalverwerkers. De telersvereniging dient uitsluitend in zee te gaan met afvalverwerkers welke beschikken over een adequate milieuvergunning voor het soort afval dat hij verwerkt. De telersvereniging houdt hiervan een lijst bij .

Tevens dient ook van overige schakels in de keten aangegeven te worden wat hun functie is, b.v. transporteur, loonwerker.

Inzamelaars dienen vermeld te staan op de zogenaamde "VIHB-lijst" (vervoerders, inzamelaars, handelaars en bemiddelaars van afvalstoffen).

Indien gebruik wordt gemaakt van transporteurs / inzamelaar dient ook aangetoond te worden dat het afval bij een 'erkende' afvalverwerker is ingeleverd.

Op de factuur dient duidelijk te zijn uitgesplitst welke kosten voor transport, verwerking en evt. heffingen zijn. Bij de factuur dient tevens een transport begeleidingsbrief te worden afgegeven. Het begeleidingsformulier wordt beschouwd als attest van hergebruik. Het formulier dient volledig te zijn ingevuld.

De kosten van steenwolcertificaten voor de verwerking van steenwol zijn ook subsidiabel. De factuur van de certificaten dient aan de telersvereniging gericht te zijn en door de telersvereniging betaald.

Organisatie van projecten afvalbeheer.

- De telersvereniging verzorgt de centrale inkoop van de afvalverwerking. Verwacht mag worden dat de telersvereniging op basis van schaalgrootte kortingen kan bedingen bij de contracten.
- De offertes gaan naar de telersvereniging en de facturen worden betaald door de telersvereniging en niet door de individuele telers.

- De telersvereniging maakt de verschillende kosten inzichtelijk zodat duidelijk is welke kosten GMO-waardig zijn.
- De telersvereniging maakt een actieplan met daarin opgenomen maatregelen om tot reductie van afval te komen of verbetering van het afvalbeheer. De resultaten zullen bij de declaratie worden beoordeeld.

Maximalisatie declaratie.

De declaratie van de projectkosten afvalbeheer voor de glasteelt is beperkt tot een maximum per ha. Het maximum bedrag per ha geldt **per teeltbedrijf afzonderlijk** en niet voor het gehele deelnemend areaal. De per teeltbedrijf gemaakte subsidiabele kosten mogen worden opgevoerd met in achtneming van onderstaande maxima:

- € 3.500 per ha voor tomaat, paprika, aubergine en peper
- € 2.000 per ha per teeltwisseling voor komkommer, komkommer / nateelt tomaat, courgette, augurk en aardbei
- Voor de overige gewassen geldt per teeltbedrijf dat 50 % van de subsidiabele kosten mag worden opgevoerd tot een maximum van € 3.500 per ha.

Indien kosten voor stomen van substraten worden gedeclareerd dienen deze te worden meegenomen in de totaalstelling. Het maximum per ha is uitdrukkelijk geen forfait. Slechts werkelijk betaalde uitgaven kunnen worden gedeclareerd.

Voor de vollegrond zullen gezien de aard van de bedrijfsvoering geringe afvalstromen vrijkomen en zullen de kosten per ha laag zijn. Voor de vollegrondsgroenten geldt per teeltbedrijf dat 50 % van de subsidiabele kosten mag worden opgevoerd.

Toepassing.

De bijlage is van toepassing op het operationeel jaarplan 2010 en heeft betrekking op zowel de glastuinbouw als de open teelt, inclusief witloftrekkerijen en eetbare paddenstoelen.

Investeringen door de telersvereniging op locatie van de telersvereniging zelf zoals b.v. inrichting van "vuileilanden" of "milieustraat" vallen buiten het kader deze notitie. De telersverenigingen dienen zelf te bepalen in hoeverre deze projecten bovenwettelijk zijn.

Bijlage Ga. : Positieve – Negatieve lijst Afvalverwerking

Bijlage Gb.: Wettelijk Kader – Besluit glastuinbouw, Bijlage 2, Hoofdstuk 1. Algemene Voorschriften, paragraaf 1.2 Afvalstoffen.

Bijlage Ga. Positieve – Negatieve lijst

Positieve lijst.

Verwerkingskosten (recycling) glasteelten vallend onder het maximum per ha (exclusief volle grond)

- Verwerkingskosten nuttig hergebruik; composteren, recyclen, vergisting gericht op het produceren van biogas, verbranden met energie terugwinning (biomassacentrale, opwekking electriciteit, bijstook)
- Groenafval (verwerkingskosten)
- Steenwol, perlite, cocos (verwerkingskosten)
- Folie (verwerkingskosten)
- Regenleidingen/ druppelslangen (verwerkingskosten)
- Glas (verwerkingskosten)
- Papier (verwerkingskosten)
- Versnipperen op teeltbedrijf indien versnipperde loof wordt aangeleverd aan eindverwerker ter compostering.
- Stomen van substraten.

Investerings/uitgaven die niet onder het maximum per ha vallen.

- Meerkosten zelfpersende containers
- Waskantelinstallaties voor vuilcontainers (subsidiabel in het kader van voedselveiligheid)

Verwerkingskosten (recycling) vollegronds teelten, witlof en paddestoelen

- Land - tuinbouwfolie (verwerkingskosten)
- Groenafval (verwerkingskosten = compostering door eindverwerker)

Negatieve lijst.

- Stortkosten
 - Kosten van verbranden, met uitzondering van verbranden met energie terugwinning (biomassacentrale, opwekking electriciteit, bijstook)
- Transportkosten
- Plaatsen en ledigen containers
- Afzetkosten afvalverwerker.
- milieubelasting/ heffingen
- uitruimen kassen

- versnipperen indien het versnipperde loof direct wordt ingezet als bodemverbeteraar.
- huur en aanschaf van containers, zakken etc.
- bedrijfsafval/agrarisch afval/niet composteerbaar tuinafval
- Sloop- bouwafval
- Chemisch afval
- Hout
- Metaal
- Restafval

Investerings/uitgaven:

- Bladzuigers
- Bioclips, composteerbare trosbeugels, composteerbaar touw

Bijlage Gb. Wettelijk kader.

Algemeen.

Milieuprojecten komen slechts voor GMO subsidie in aanmerking indien deze bovenwettelijk zijn.

Glastuinbouw.

Het wettelijk kader voor de glastuinbouw is het **Besluit glastuinbouw**.

Bijlage 2 Hoofdstuk 1. Algemene voorschriften

paragraaf 1.2 Afvalstoffen.

- 1.2.1 Het ontstaan van afvalstoffen wordt zoveel mogelijk voorkomen of beperkt. Degene die het glastuinbouwbedrijf drijft:
- a. treft maatregelen of voorzieningen die ertoe bijdragen dat binnen het glastuinbouwbedrijf het ontstaan van afvalstoffen wordt voorkomen of beperkt en
 - b. geeft op het verzoek van het Wm-bevoegd gezag aan welke maatregelen of voorzieningen hij heeft getroffen of zal treffen.
- 1.2.2 Afvalstoffen worden van elkaar gescheiden, gescheiden gehouden, gecomposteerd of gescheiden afgegeven, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd. Dit geldt in ieder geval voor:
- a. papier- en kartonafval
 - b. kunstofafval, waaronder tuinbouwfolie
 - c. wit- en bruingoed
 - d. glasafval
 - e. organisch afval
 - f. substraatmatten
- 1.2.3 Gevaarlijke afvalstoffen die behoren tot verschillende categorieën van gevaarlijke afvalstoffen, worden van andere afvalstoffen gescheiden, gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven.
- 1.2.4 De binnen het glastuinbouw aanwezige afvalstoffen worden zodanig opgeslagen dat nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen. Voorzover voorkomen niet mogelijk is, worden zij zodanig opgeslagen dat nadelige gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk worden beperkt en gescheiden afgifte mogelijk blijft.
- 1.2.5 Afvalstoffen worden niet verbrand.

In de **toelichting** van de paragraaf betreffende afvalstoffen staat samengevat o.a. nog het volgende:

- verplichting tot preventie
- In principe scheiding van afvalstoffen bij de bron. Uit technisch of financieel oogpunt kan gekozen worden voor nascheiding in een scheidingsinstallatie.
- Bij tijdelijke opslag op het bedrijf geuroverlast voorkomen en regelmatig afvoeren van afvalstoffen. Zodanig opslaan dat met latere hergebruiksmogelijkheden rekening wordt gehouden.

Open Teelt (Vollegrond).

Het wettelijk kader voor de open teelt, eetbare paddestoelen en witlof is het **Besluit landbouw en milieu**. Voor wetgeving over afvalstoffen zie Bijlage ad B "Voorschriften" Hoofdstuk 1 paragraaf 1.3 "Afvalstoffen en afvalwater". Daarin is t.a.v. afvalstoffen dezelfde wetgeving opgenomen als in het Besluit glastuinbouw.

Alleen is de categorie land- en tuinbouwfolie toegevoegd. In de toelichting staat tevens beschreven wat onder groenafval wordt verstaan.

H Nationale Milieurichtsnoeren

Artikel 103quater, lid 3 van Raadsverordening (EG) nr. 1234/2007 vereist dat de operationele programma's twee of meer milieuoacties moeten bevatten of dat minimaal 10% van de uitgaven in het kader van de operationele programma's milieuoacties betreft. Op basis van artikel 103septies van de hierboven genoemde Raadsverordening en artikel 58 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 dient een nationale kader voor de milieuoacties worden vastgesteld, welk bij de Commissie ter goedkeuring moet worden ingediend. Deze richtsnoeren geven op hoofdlijnen aan welke milieumaatregelen kunnen worden genomen. De Commissie toetst deze aan de doelstelling van artikel 174 van het Verdrag en van het Zesde Milieuoactieprogramma van de Europese Gemeenschap.

Kenmerken van de Nederlandse tuinbouw in relatie tot het milieu

Voor de tuinbouw en het milieu in Nederland zijn de volgende uitgangspunten belangrijk:

- Een kritische houding van de maatschappij en de politiek richting de economische tuinbouwactiviteiten en de invloed daarvan op het milieu.
- De verwachting van de overheid dat ieder bedrijf zijn eigen verantwoordelijkheid neemt inzake milieuproblemen.

Voor de Nederlandse tuinbouw leidt dit tot de volgende milieugenda:

- De promotie van de duurzaamheid en het imago van de tuinbouw door de afhankelijkheid van duur en zeldzaam (Nederlands) aardgas, respectievelijk fossiele energie, te verminderen en tevens het gebruik daarvan terug te brengen.
- Om redenen van leveringsgarantie (uitputten van de huidige aanwezige energiebronnen), kostprijs, CO₂ emissie en imago, moet energiebesparing en de toepassing van duurzame energie een hoge prioriteit behouden.
- Een streven naar onafhankelijkheid van energiebronnen door middel van de ontwikkeling en het gebruik van herbruikbare energie ter bescherming van de continuïteit van de Nederlandse tuinbouwsector.
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid, wat betekent dat producten geproduceerd en afgeleverd worden op een maatschappelijk verantwoorde wijze.
- Het optimaliseren van logistieke processen, waardoor het transport van groenten en fruit minder schadelijk voor het milieu wordt.
- Verminderen van verpakkings- en product afval.
- Het creëren van een structureel aanbod van biologisch geteelde producten.

Vanwege de relatieve kleinschaligheid (vergeleken met de industrie), kiest de Nederlandse tuinbouw voor een gezamenlijke aanpak. De telersverenigingen moeten hier een belangrijke rol in spelen. Het basis principe is de proactieve verantwoordelijkheid van de bedrijven als een drijfveer om (verplicht) activiteiten te ontwikkelen om inhoud te geven aan deze milieugenda. In dit kader kan de marktordening voor groenten en fruit hier een belangrijke rol in spelen.

Milieurichtsnoeren

De volgende milieurichtsnoeren zijn belangrijk voor Nederland:

1. Maatregelen gericht op vermindering van de uitstoot van broeikasgassen: bijvoorbeeld besparing op het gebruik van fossiele energie, het bevorderen van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, het bevorderen van het gebruik van restwarmte door derden, het gebruik van biobrandstoffen in transport en het bevorderen van collectief vervoer.
2. Maatregelen gericht op het hergebruik van afvalstoffen, zoals het bevorderen van het gebruik van biomassa voor energieproductie, het bevorderen van recycling van organische en niet-organische stoffen en het meermalig gebruik van verpakkingsmateriaal.
3. Maatregelen gericht op het voorkomen van emissie naar lucht, water en bodem: bijvoorbeeld het bevorderen van het gebruik van biologische middelen, het bevorderen van precisietoedieningstechnieken en beslissingsondersteunende systemen, het bevorderen van het

gesloten maken van teeltsystemen, waar mogelijk en het bevorderen van het gebruik van emissiearme spuitapparatuur.

4. Maatregelen gericht op het bevorderen van productie volgens Milieukeur of gelijkwaardige milieukwaliteitssystemen.
5. Maatregelen gericht op het bevorderen van geïntegreerd telen of omschakeling naar een biologische productiewijze.

Op grond van bovenstaande kaders en de knelpunten ten aanzien van milieueffecten zoals die opgenomen zijn in het bij Beschikking C(2007)3464 door de Europese Commissie goedgekeurde Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) 2 2007-2013 voor Nederland van 20 juli 2007 en in hoofdstuk 3 en 4 benoemd zijn, is het nodig om de kaders voor milieumaatregelen verder uit te werken.

Algemene eisen voor in de operationele programma's opgenomen milieufacties

- Milieufacties dienen, waar van toepassing, de vereisten voor agromilieubetalingen, zoals bedoeld in artikel 39, lid 3 van Raadsverordening (EG) nr. 1698/2005, in acht te nemen. Bijvoorbeeld de verplichting om verder te gaan dan andere door de Gemeenschap en nationale wetgeving voorgeschreven relevante wettelijke verplichtingen.
- Milieufacties dienen in overeenstemming te zijn met deze milieurichtlijn.
- Milieufacties kunnen worden gebundeld en aanvullend op andere milieufacties in het operationeel programma worden opgenomen en indien van toepassing ook in agromilieumaatregelen in het Plattelandsontwikkelings Programma, uitgevoerd door de leden van de telersvereniging.
- Indien een operationeel programma leidt tot de mogelijk om verschillende milieufacties te combineren en/of indien de onder het operationeel programma geselecteerde milieufacties kunnen worden gecombineerd met agromilieumaatregelen ondersteund door het Plattelandsontwikkelings Programma, dan moet bij het bepalen van het niveau van de steun rekening worden gehouden met de extra kosten en het inkomensverlies die uit deze combinatie voortvloeien.
- De steun voor de in het operationele programma opgenomen milieufacties, die is bedoeld om extra kosten en het inkomensverlies wat uit de acties voortkomt te dekken, kan worden aangepast in het geval van wijzigingen van het relevante referentieniveau (bijvoorbeeld het standaardniveau waarboven een milieuverbintenis moet gaan).

Er moet op gewezen worden, dat in relatie tot het Nederlandse Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP), agromilieubetalingen gebaseerd op vrijwillige agromilieuverbintenissen, zoals bedoeld in artikel 39 van Verordening (EG) nr. 1698/2005, niet voorkomen in de Nederlandse GMO programma's. In Nederland zijn deze alleen van toepassing op POP maatregel 214. Dit betreft acties voor de aanleg of het behoud van de biodiversiteit of voor het behoud van het landschap, waaronder het behoud van historische elementen. In Nederland zijn dergelijke maatregelen niet opgenomen in de operationele programma's. Indien van toepassing en zonder afbreuk te doen aan de voorschriften van de artikelen 103quinquies, leden 1 en 3 en 103sexies van Verordening (EG) nr. 1234/2007, zal het niveau van de steun voor de agromilieubetalingen, opgenomen in deze Nationale Strategie, niet het niveau overschrijden dat van toepassing is op het Plattelandsontwikkelingsprogramma.

De steun voor milieufacties, andere dan de verkrijging van vaste activa, moet worden gelimiteerd tot de maximum bedragen voor agromilieubetalingen die zijn opgenomen in de bijlage bij Verordening (EG) nr. 1698/2005. Om rekening te houden met specifieke omstandigheden die in de Nationale Strategie, als bedoeld in artikel 57 van Verordening (EG) nr. 1580/2007, naar behoren zijn gemotiveerd, mogen deze bedragen worden verhoogd. Indien van toepassing, zijn deze derogaties beschreven en gemotiveerd in onderstaande niet-limitatieve lijst van acties.

Voor alle milieufacties, met uitzondering van de verkrijging van vaste activa, zoals benoemd in onderstaande niet-limitatieve lijst van acties, geldt dat de telersvereniging of haar leden de verplichting

hebben om de subsidiabele technische middelen waarvoor steun wordt verleend, te gebruiken voor de doeleinden zoals goedgekeurd in het operationele programma. Conform artikel 39, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1698/2005 zullen agromilieuverbintenissen worden uitgevoerd over een vastgestelde periode. In het Nederlandse Plattelandsontwikkelingsprogramma is deze periode vastgesteld op zes jaar (2007-2013, na 2013 is het mogelijk dat nieuwe termijnen worden vastgesteld). In navolging hiervan geldt dat telersverenigingen verplicht zijn om dit soort acties gedurende de gehele looptijd van het operationeel programma te handhaven. Indien dit noodzakelijk is om de looptijd te bereiken die van toepassing is voor soortgelijke agromilieumaatregelen in het Plattelandsontwikkelingsprogramma, dient deze actie eveneens in een volgend operationeel programma opgenomen te worden. Wanneer er naar behoren gemotiveerde redenen zijn en in het bijzonder gebaseerd op de tussentijdse evaluatie van de operationele programma's, als bedoeld in artikel 127, lid 3 van Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 kan hiervan worden afgeweken. Deze vereisten zijn van toepassing op de volgende acties die in deze Richtsnoeren zijn opgenomen: "biologische productie", "geïntegreerde productie" en "acties om de bodem te beschermen".

In het geval van investeringen in vaste activa, dienen deze gebruikt te worden voor de doeleinden waarvoor de investering is gedaan, gedurende de gehele bedrijfseconomische levensduur (afschrijvingsperiode of looptijd leasecontract) van de betreffende activa. Het is wel mogelijk om deze activa gedurende de bedrijfseconomische levensduur te vervangen, mits de voorwaarden van artikel 61, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1580/2007 in aanmerking worden genomen en er significante milieuvoordelen zijn.

In het geval personeel wordt ingezet voor de milieuacties, zijn de voorschriften van punt 2, onder b) van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 van toepassing. Dit betekent dat het personeel gekwalificeerd moet zijn. In Nederland geldt als gekwalificeerd een minimum werk- en denkniveau op MBO-niveau, verkregen door opleiding of ervaring of personeel met specifieke professionele kennis om de betreffende functie te kunnen uitoefenen. Het operationeel programma van de telersvereniging moet de specifieke taken van dit personeel gedetailleerd beschrijven. Alleen de additionele werkelijke bestede tijd aan de relevante taken en welke op urenstaten wordt bijgehouden komt in aanmerking voor EU-financiering.

Maatregelen die in het kader van de Gemeenschappelijke Marktordening voor Groenten en Fruit met EU-gelden worden gefinancierd kunnen niet worden uitgevoerd indien zij niet in overeenstemming zijn met de nationale voorschriften, waarin de volgende richtlijnen zijn geïmplementeerd:

- De Wilde Vogel Richtlijn (Raadsrichtlijn 79/409/EEG) en de Habitat Richtlijn (Raadsrichtlijn 92/43/EEG)
- De Kader Waterbeleid Richtlijn (Richtlijn 2000/60/EG van het Europese Parlement en de Raad)

Waar bij de specifieke voorwaarden om een investering in aanmerking te nemen een percentage energie- of waterbesparing van 25% is genoemd, wordt de startsituatie bepaald aan het begin van de looptijd van het betreffende operationeel programma. De besparing wordt beoordeeld in het kader van de investering en/of actie. De besparing moet worden berekend op het niveau van de investering en/of actie. Dit betekent dat alleen vervangingsinvesteringen betrokken kunnen zijn. Indien de investeringen niet een minimum aan energie- of waterbesparing van ten minste 25% kan genereren, kunnen deze investeringen niet worden gezien als een milieuactie. Wel kan deze investering dan onder andere maatregelen, voorzien in de Nationale Strategie, worden gebracht. In uitzonderlijke gevallen kan een lagere drempel van minimaal 10% kan worden geaccepteerd, mits de actie andere milieuvoordelen waarborgt (bijvoorbeeld vermindering van bodemerosie en/of vermindering van het gebruik van chemicaliën in combinatie met waterbesparing, vermindering van de luchtvervuiling en/of het gebruik van herbruikbare energiebronnen in combinatie met energiebesparing).

Om acties en investeringen in aanmerking te kunnen nemen, zullen de milieumaatregelen ook worden gecontroleerd op mogelijke dubbele financiering. Zie in dit kader ook paragraaf 6.4. van de Nederlandse Nationale Strategie. In het bijzonder voor milieumaatregelen hebben de Nederlandse autoriteiten de volgende maatregelen genomen:

- Gebaseerd op artikel 62, onder c) van Verordening (EG) nr. 1580/2007, ondertekent de voorzitter van een telersvereniging een schriftelijk verbintenis, waarin wordt verklaard dat de telersvereniging geen directe of indirecte overlappende financiering voor de betreffende maatregelen heeft ontvangen of zal ontvangen. In dit verband wordt er geen onderscheid gemaakt tussen nationale of communautaire financiering.
- Alle aanvragen voor financiële steun uit hoofde van de Verordeningen (EG) nrs. 1234/2007 en 1580/2007 moeten vergezeld gaan van een accountantsverklaring. Deze accountants worden geïnstrueerd door middel van door de bevoegde autoriteiten opgestelde controleprotocollen. Deze controleprotocollen wijzen expliciet op de verplichting om te controleren op de aanwezigheid van mogelijke dubbele financiering.
- Alle betalingen voor de GMO groenten en fruit en het Nederlandse Plattelandsontwikkelingsprogramma worden door het zelfde betaalorgaan (Dienst Landelijk Gebied) gedaan. Onder de verantwoordelijkheid van dit betaalorgaan, verrichten de betreffende bevoegde autoriteiten controles. Indien betalingen uit hoofde van verschillende verordeningen aan dezelfde begunstigen worden gedaan, wordt dit geverifieerd om dubbele financiering te voorkomen.

Gebaseerd op paragraaf 6.5. wordt het nationale Nederlandse beleid door middel van circulaire en verordeningen van het Productschap Tuinbouw bepaald en naar de telersverenigingen gecommuniceerd. De uitvoeringsmodaliteiten (checklists, werkinstructies, etc.) garanderen dat de nadere voorwaarden worden nageleefd. Vervolgens wordt de implementatie van de regeling geaudit.

Niet-limitatieve lijst van milieufacties

Indien nadere voorwaarden voor de in de hiernavolgende niet-limitatieve lijst opgenomen acties zijn gesteld, zijn deze in de lijst opgenomen. De motivering van deze acties, zoals bedoeld in artikel 58, lid 2, onder b) van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is opgenomen in bijlage 1 bij deze milieurichtsnoeren.

A. Aankoop van vaste activa

Conform artikel 103quater, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1234/2007 betreft de steun voor de investeringen in vaste activa de extra kosten en het inkomensverlies die uit de investering voortvloeien

- Energiebesparende investeringen, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investeringen in innovatieve emissie beperkende spuitapparatuur, voor zover deze investering een vermindering van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen tot doel heeft.
- Investeringen in thermische of elektromagnetische apparatuur, voor zover deze investering een vermindering van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen tot doel heeft.
- Investeringen in rookgasreinigers
- Investeringen in aansluitingen op een CO₂-netwerk
- Investering in UV-belichtingswagens
- Investeringen in WKK installaties, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investeringen in warmtewisselaars, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investeringen in installaties die nodig zijn voor een gesloten/semi-gesloten kas, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van tenminste 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investeringen ten behoeve van innovatieve mechanische onkruidbestrijding, voor zover deze investeringen tot doel hebben om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen te verminderen.

- Investerings in insectengaas (uitsluitend bij vollegrondsteelten)
- Investerings in zelfpersende containers
- Investering in zonnepanelen, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investerings in windmolens, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investering in WOK/warmtebuffertanks, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investerings in aardwarmte, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investerings in biobranders, voor zover de specificatie van de investering een energiebesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.
- Investerings in aquifers (vervanging van bestaande irrigatiesystemen), voor zover de specificatie van de investering een waterbesparing van minstens 25% (indien van toepassing 10%) geeft.

B. Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing

- Alle investeringen, zoals opgenomen onder A).

C. Andere acties

1) Productie

i) Biologische productie

Onder dit punt opgenomen acties kunnen slechts worden goedgekeurd indien de vereisten voor biologische productie in acht worden genomen, zoals opgenomen in Raadsverordening (EG) nr. 2092/91 (834/2007 vanaf 1 januari 2009).

- Composteringsplaatsen, voor zover de verkregen compost wordt aangewend in het betreffende eigen bedrijf of voor gebruik wordt verkocht. Verkregen additionele inkomsten en gerealiseerde kostenbesparingen moeten van de subsidiabele uitgaven worden afgetrokken.
- Activering bodemleven (het toedienen van micro-organismen, zogenoemde “starters” om de juiste bacteriën en schimmels te enten), met de bedoeling de bodemvruchtbaarheid te verbeteren.
- Additionele kosten voor SKAL gecertificeerd zaai-, plant- en pootgoed in vergelijking met conventioneel zaai-, plant- en pootgoed. Dit punt is subsidiabel op grond van punt 1, vierde streepje van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Het zaai-, plant- en pootgoed moeten daadwerkelijk voor de biologische productie worden gebruikt.
- Het gebruik van biologische mest en compost bij de biologische productie.

Vanwege het grote belang van dit type milieuacties, de hoogte van de werkelijk uit de actie voortvloeiende additionele kosten en daarom de noodzakelijk om zoveel mogelijk de reële kosten te honoreren, zodat zoveel mogelijk telers de actie uitvoeren, is de derogatie als bedoeld in artikel 60, lid 2, vierde alinea van Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 van toepassing. Daarom komen de werkelijke uit de actie voortvloeiende additionele kosten in aanmerking voor steun.

ii) Geïntegreerde productie

Gebaseerd op artikel 103quater, lid 3 van Verordening (EG) nr. 1234/2007, betreft dit de additionele kosten. Bovendien moeten kostenbesparingen in aanmerking worden genomen. Vanzelfsprekend moeten deze boven hetgeen gaan wat nationaal en communautair wettelijk is geregeld.

De kosten voor geïntegreerde productie komen op grond van punt 1, vierde streepje van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 in aanmerking voor financiële steun. In Nederland zijn er geen nationale of regionale regels voor geïntegreerde productie. Vanwege het grote belang van dit type milieuacties, de hoogte van de werkelijk uit de actie voortvloeiende additionele kosten en daarom de noodzakelijk om zoveel mogelijk de reële kosten te honoreren, zodat zoveel mogelijk telers de actie uitvoeren, is de derogatie als bedoeld in artikel 60, lid 2, vierde alinea van Commissieverordening

(EG) nr. 1580/2007 van toepassing. Daarom komen de werkelijke uit de actie voortvloeiende additionele kosten in aanmerking voor steun.

- Uitgaven voor gewas-, water- en bodemanalyses, voor zover dit is opgenomen in de geïntegreerde productie en wordt gecombineerd met andere in deze Richtlijnen opgenomen milieufacties, die als doel hebben om het gebruik van chemische middelen te verminderen.
- Uitgaven voor enten van plantmateriaal, met het doel minder chemische middelen te gebruiken. Op basis van punt 1 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007 is hier in Nederland een forfaitair tarief voor vastgesteld. Dit punt is subsidiabel op grond van punt 1, vierde streepje van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007.
- Uitgaven voor biologische bestrijding, mits additionele inkomsten en kostenbesparingen van de subsidiabele uitgaven worden afgetrokken.
- Uitgaven voor resistent zaad, mits additionele inkomsten en kostenbesparingen van de subsidiabele uitgaven worden afgetrokken.

iii) Beter gebruik en/of beheer van water, zoals waterbesparing en drainage

- Niet van toepassing, dit punt zou in de toekomst tot een aanpassing van de Nationale Milieurielchnoeren kunnen leiden.

iv) Acties voor bodembehoud (bijvoorbeeld grondbewerkingstechnieken om bodemerosie te voorkomen/te verminderen, plantendek, beheerslandbouw, bodembetrekking)

- Het gebruik van biologische mest en compost in niet-biologische productie (Verordening (EG) nr. 2092/91 en vanaf 1 januari 2009 Verordening (EG) nr. 834/2007). Slechts de additionele kosten ten opzichte van de conventionele kosten komen in aanmerking.

v) Acties voor de aanleg of het behoud van habitats die gunstig zijn voor de biodiversiteit (bijvoorbeeld natte gronden) of voor het behoud van het landschap, waaronder het behoud van historische elementen (bijvoorbeeld stapelmuurtjes, terrassen, bosjes)

- Dergelijke acties zijn niet opgenomen in de Nederlandse operationele programma's, daarom zijn er in deze voorwaarden geen additionele richtlijnen voor dit type acties opgenomen.

vi) Energiebesparingsacties

- Niet van toepassing, dit punt zou in de toekomst tot een aanpassing van de Nationale Milieurielchnoeren kunnen leiden

vii) Acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren

- Het hergebruik van meermalige verpakkingen en pallets. Dit betreft de huurkosten met betrekking tot de roulatie van meermalige verpakkingen en pallets. De aanschaf/afschrijving hiervan is niet subsidiabel op grond van punt 1 van bijlage VIII van Verordening (EG) nr. 1580/2007. Op basis van onderzoek is bepaald dat 75% van de totale huurkosten van meermalige verpakkingen (EPS) bestaat uit roulatiekosten en 25% betrekking heeft op de door de verhuurder doorberekende afschrijving/aanschaf. Daarom is 75% van de huurprijs subsidiabel. In navolging van interpretatieve nota nr. 22-20008 van juli 2008 zal voor dit forfaitaire tarief een nieuwe berekening worden gemaakt. Gebaseerd op de huidige praktijk kunnen de totale subsidiabele uitgaven voor acties met betrekking tot verpakkingen, inclusief het hergebruik van meermalige verpakkingen, niet meer dan 20% van het totale actiefonds uitmaken.
- Recycling van afval (inclusief compostering) in overeenstemming met de voorwaarden van bijlage 2 van deze milieurielchnoeren. De vereisten uit bijlage 2 zijn van toepassing.

viii) Andere acties

- Deelname aan (inter)nationaal maatschappelijk aanvaarde milieuzorgsystemen (inclusief Global/GAP). Deze systemen moeten open staan voor alle groenten- en fruittelers. Het milieuzorgsysteem moet bindende specificaties omvatten met betrekking tot productiemethoden

en, voor wat betreft de milieubescherming, moet het verder gaan dan wat is beschreven in artikel 30, lid 3, van Raadsverordening (EG) nr. 1698/2005. De naleving van de voorwaarden moet onderwerp zijn van een onafhankelijke controle door gekwalificeerde personen/organen.

- Personeelskosten voor milieuzorgsystemen, voor zover ze benodigd zijn voor de deelname in de milieuzorgsystemen (inclusief Global/GAP).
- Stomen van substraten.

2) *Vervoer*

- Extra externe vervoerskosten voor vervoer over het spoor of water, vergeleken met de kosten voor vervoer over de weg. Dit voor vervoer over het spoor/water in plaats van over de weg, als onderdeel van de milieubeschermingsmaatregel.

3) *Afzet*

- Niet van toepassing, dit punt zou in de toekomst tot een aanpassing van de Nationale Milieurichtsnoeren kunnen leiden.

In het geval telersverenigingen milieuacties of investeringen in hun operationele programma's opnemen, welke niet in bovenstaande niet-limitatieve lijst zijn opgenomen, zal de bevoegde autoriteit deze acties of investeringen analyseren in het kader van zowel Raadsverordening (EG) nr. 1234/2007, als Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 en hun milieuvoordelen. Volgend op deze analyse en indien noodzakelijk zullen deze acties of investeringen in de volgende herziening van deze richtsnoeren worden meegenomen.

Bijlage 1

Motivering van de milieuacties, zoals bedoeld in artikel 58, lid 2, onder b) van Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007

In het algemeen heeft de Nederlandse tuinbouw tot 2020 de volgende ambities op het gebied van milieu:

- Klimaatneutrale (nieuwgebouwde) kassen
- 30% lagere uitstoot van CO₂
- Leverancier van duurzame warmte en energie
- Een sterk verminderd gebruik van fossiele energie
- Geïntegreerde productie, de Nederlandse tuinbouw streeft naar een 100% gecertificeerde teelt

Voorts blijven de volgende ambities onverkort van kracht:

- Continue inzet voor beperking van emissie naar lucht, water en bodem
- Beperking product- en verpakkingsafval

Alle investeringen en acties zoals opgenomen op de niet-limitatieve lijst, vallen onder bovenstaande ambities. Dit aangevuld met het streven naar een verhoging van het aantal producten dat biologisch, conform Verordening (EG) nr. 2092/91 (Verordening (EG) nr. 834/2007 vanaf 1 januari 2009), wordt geteeld. De betreffende motiveringen zijn in onderstaande lijst aan de betreffende investeringen en acties gekoppeld. Daarnaast moeten de investeringen en de acties worden gezien in relatie tot de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de telersvereniging en haar leden.

Als indicator om de voortgang van de milieuprojecten te monitoren, gelden de indicatoren zoals opgenomen in bijlage XIV van Verordening (EG) nr. 1580/2007.

A. Aankoop van vaste activa	
Actie	Motivering
Energiebesparende investeringen	<p>Om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen, om zo te reageren op de problemen veroorzaakt door de klimaatverandering. Zie in dit kader ook het convenant "Schone en Zuinige Agrosectoren".</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen draagt in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.</p>
Investeringen in innovatieve emissiebeperkende spuitapparatuur	<p>Dit als een alternatieve vorm van ziekte- en ongediertebestrijding om het gebruik van chemische middelen te kunnen beperken, om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p>

	<p>Deze investeringen dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>
<p>Investerings in thermische of elektromagnetische apparatuur</p>	<p>Dit als een alternatieve vorm van ziekte- en ongediertebestrijding om het gebruik van chemische middelen te kunnen beperken, om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p> <p>Deze investeringen dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>
<p>Investerings in rookgasreinigers</p>	<p>Om de uitstoot van CO₂ en NoX te verminderen.</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.</p>
<p>Investerings in aansluitingen op een CO₂-netwerk</p>	<p>Om de uitstoot van CO₂ en NoX te verminderen.</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.</p>
<p>Investerings UV-belichtingswagens.</p>	<p>Dit als een alternatieve vorm van ziekte- en ongediertebestrijding om het gebruik van chemische middelen te kunnen beperken, om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p>

	<p>Deze investeringen dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>
<p>Investerings in WKK installaties</p>	<p>Dit met de motivering om een vermindering van het energieverbruik te realiseren om zo te kunnen reageren op de problemen veroorzaakt door de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma “De kas als energiebron” (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling</p>
<p>Investerings in warmtewisselaars</p>	<p>Dit met de motivering om een vermindering van het energieverbruik te realiseren om zo te kunnen reageren op de problemen veroorzaakt door de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma “De kas als energiebron” (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling</p>
<p>Investerings in installaties die nodig zijn voor een gesloten/semi-gesloten kas. Dit is een systeem waar zonne-energie wordt verkregen en bewaard voor een minimum periode van twee maanden om het op een later moment of een andere locatie te gebruiken.</p>	<p>Dit met de motivering om een vermindering van het energieverbruik te realiseren om zo te kunnen reageren op de problemen veroorzaakt door de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma “De kas als energiebron” (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling</p>
<p>Investerings ten behoeve van innovatieve mechanische onkruidbestrijding</p>	<p>Dit als een alternatieve vorm van ziekte- en ongediertebestrijding om het gebruik van chemische middelen te kunnen beperken, om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p> <p>Deze investeringen dragen bij aan dat mondiale</p>

	doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.
Investerings in insectengaas (uitsluitend bij vollegrondsteelten)	Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.
Investerings in zelfpersende containers	Dit met het oogmerk om de hoeveelheid afval te beperken om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.
Investerings in zonnepanelen	<p>Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van fossiele bronnen en is zo een reactie op de problemen met betrekking tot de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.</p>
Investerings in windmolens.	<p>Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van fossiele bronnen en is zo een reactie op de problemen met betrekking tot de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.</p>
Investerings in WOK/warmtebuffertanks	<p>Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van fossiele bronnen en is zo een reactie op de problemen met betrekking tot de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.</p>
Investerings in aardwarmte	<p>Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van fossiele bronnen en is zo een reactie op de problemen met betrekking tot de klimaatverandering.</p> <p>In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO₂-emissie</p>

	en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.
Investeringen in biobranders	Dit draagt bij aan het verminderen van het verbruik van fossiele bronnen en is zo een reactie op de problemen met betrekking tot de klimaatverandering. In het Nederlandse programma "De kas als energiebron" (www.kasalsenergiebron.nl) zijn er zeven transitiepaden benoemd die moeten leiden tot een aanzienlijke reductie van de CO2-emissie en sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie voor de glastuinbouw in 2020. Dit soort investeringen dragen in belangrijke mate bij aan deze doelstelling.
Investeringen in aquifers (vervanging van bestaande irrigatiesystemen)	Dit met de motivering om het verbruik van water te verminderen.

B. Andere vormen van verwerving van vaste activa, zoals huur en leasing	
Actie	Motivering
Alle investeringen, opgenomen onder A)	Zie onder A)

C. Andere acties	
1. productie	
i) Biologische productie	
Actie	Motivering
Composteringsplaatsen	Dit met het oogmerk op het gebruik van chemicaliën en niet-herbruikbare energiebronnen te beperken en de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen. In het derde convenant marktontwikkeling biologische landbouw zijn de Nederlandse autoriteiten en de relevante marktpartijen overeengekomen om naar een stijging van de omzet van biologische productie van 10% te streven. (Zie: http://www.minInv.nl/portal/page?_pageid=116,1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=24885) De subsidiabiliteit van dit soort acties ondersteunt dit convenant.
Activering bodemleven	Dit met het oogmerk op het gebruik van chemicaliën en niet-herbruikbare energiebronnen te beperken en de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen. In het derde convenant marktontwikkeling biologische landbouw zijn de Nederlandse autoriteiten en de relevante marktpartijen overeengekomen om naar een stijging van de omzet van biologische productie van 10% te streven. (Zie: http://www.minInv.nl/portal/page?_pageid=116,1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=24885) De subsidiabiliteit van dit soort acties

	ondersteunt dit convenant.
Additionele kosten voor SKAL gecertificeerd zaai-plant- en pootgoed	<p>Dit met het oogmerk op het gebruik van chemicaliën en niet-herbruikbare energiebronnen te beperken en de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>In het derde convenant marktontwikkeling biologische landbouw zijn de Nederlandse autoriteiten en de relevante marktpartijen overeengekomen om naar een stijging van de omzet van biologische productie van 10% te streven. (Zie: http://www.minInv.nl/portal/page?_pageid=116,1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=24885) De subsidiabiliteit van dit soort acties ondersteunt dit convenant.</p>
Het gebruik van biologische mest en compost bij de biologische productie	Het gebruik van biologische meststoffen draagt bij aan de kwaliteit van de bodem.

C. Overige acties	
1. Productie	
ii) Geïntegreerde productie	
Uitgaven voor gewas-, water- en bodemanalyses	<p>Deze actie draagt bij aan het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, met als doel de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p> <p>Deze acties dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>
Uitgaven voor het enten van plantmateriaal	<p>Deze actie draagt bij aan het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, met als doel de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p> <p>Deze acties dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>

Uitgaven voor biologische bestrijding	<p>Dit om ziektes en plagen te voorkomen en het gebruik van chemische middelen te beperken om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p> <p>Deze acties dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>
Uitgaven voor resistent zaad	<p>Dit om ziektes en plagen te voorkomen en het gebruik van chemische middelen te beperken om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen en de biodiversiteit te behouden of te bevorderen.</p> <p>Alle Nederlandse telersverenigingen ondernemen acties in het kader van Global/GAP. Eén van de doelstellingen van deze wereldwijde inter-branche organisatie is om de inzet van chemische gewasbeschermingsmiddelen te minimaliseren. (zie ook: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idart=25&idcat=4&lang=1&client=1)</p> <p>Deze acties dragen bij aan dat mondiale doel en helpen de telersverenigingen om te voldoen aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.</p>

C. Andere acties	
1. productie	
iii) Beter gebruik en/of beheer van water, zoals waterbesparing en drainage	
Actie	Motivering
Niet van toepassing	

C. Andere acties	
1. productie	
iv) acties voor bodembewoud (bijvoorbeeld grondbewerking technieken om bodemerosie te voorkomen/te verminderen, plantendeck, beheerslandbouw, bodembedekking)	
Actie	Motivering
Het gebruik van biologische mest en compost in niet-biologische productie	Om te komen tot een vermindering van het verbruik van minerale meststoffen en om de kwaliteit van de bodem te verbeteren.

C. Andere acties	
1. productie	
vi) energiebesparingsacties	
Actie	Motivering
Niet van toepassing	

C Andere acties	
1. productie	
vii) acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren	
Actie	Motivering
Het hergebruik van meermalige verpakkingen en pallets.	Dit met het oogmerk om de hoeveelheid geproduceerd afval te verminderen.
Recycling van afval (inclusief compostering)	Dit met het oogmerk om de hoeveelheid geproduceerd afval te verminderen.

C Andere acties	
1. productie	
viii) acties om de afvalproductie te verminderen en het afvalbeheer te verbeteren	
Actie	Motivering
Het hergebruik van meermalige verpakkingen en pallets.	Dit met het oogmerk om de hoeveelheid geproduceerd afval te verminderen.
Recycling van afval (inclusief compostering)	Dit met het oogmerk om de hoeveelheid geproduceerd afval te verminderen.

C Andere acties	
1. productie	
ix) andere acties	
Actie	Motivering
Deelname aan (inter)nationaal maatschappelijk aanvaarde milieuzorgsystemen (inclusief Gobal/GAP).	Dit met het oogmerk om het gebruik van chemische middelen te verminderen om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen end e biodiversiteit te behouden of te bevorderen.
Personeelskosten voor milieuzorgsystemen, voor zover ze benodigd zijn voor de deelname in de milieuzorgsystemen (inclusief Global/GAP).	Dit met het oogmerk om het gebruik van chemische middelen te verminderen om zo de kwaliteit van het water, de bodem en het landschap te beschermen end e biodiversiteit te behouden of te bevorderen.
Stomen van substraten.	Dit om het gebruik van chemicaliën te verminderen en zo de kwaliteit van het water en de bodem te beschermen.

C Andere acties	
2. transport	
Actie	Motivering
Extra externe vervoerskosten voor vervoer over het spoor of water, vergeleken met de kosten voor vervoer over de weg.	Dit met het oogmerk om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen om rekening te houden met de problemen veroorzaakt door de klimaatverandering.

C Andere acties	
3. afzet	
Actie	Motivering
Niet van toepassing	